

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra žurnalistiky

**HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY
VEŘEJNÉ SLUŽBY A JEJICH REGULACE
KOMPARACE ČESKÉ REPUBLIKY
A POLSKA**

Magisterská diplomová práce

Alice Dvořáková

Vedoucí práce: JUDr. Olga Pouperová, Ph.D.

Olomouc 2011

„Vše co víme o naší společnosti a o našem světě poznáváme prostřednictvím médií“
(N. Luhmann)

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Hromadné sdělovací prostředky veřejné služby a jejich regulace – komparace České republiky a Polska vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny“.

Počet znaků: 219 612

Olomouc, květen 2011

.....

Alice Dvořáková

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Olze Pouperové, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce a cenné připomínky během jejího zpracování a svým rodičům za podporu a trpělivost během studia.

SEZNAM ZKRATEK

Autorský zákon	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů
ČT	Česká televize
ČTK	Česká tisková kancelář
ČRo	Český rozhlas
KRRiT	Národní rada pro rozhlas a televizi v Polsku
Listina	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
Polský mediální zákon	Ustawa o radiofonii i telewizji, Dz. U 2005 Nr 7, poz. 34.
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
PSPČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
RČT	Rada České televize
RČRo	Rada Českého rozhlasu
RRTV	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Ústava	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
Ústava Polska	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, , Dz. U 1997 Nr 78, poz. 483.
Zákon o AVMS	Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů
Zákon o ČRo	Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu
Zákon o ČT	Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi
Zákon o ČTK	Zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři
Zákon o elektronických komunikacích	Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů
Zákon o poplatcích	Ustawa o opłatach abonamentowych, Dz. U 2005 Nr 85, poz.728
Zákon o rozhlasových a televizních poplatcích	Zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů
Zákon o svobodném přístupu k informacím	Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
Zákon o vysílání	Zákon č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů
Zákon o regulaci reklamy	Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona 468/1991 Sb, o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů

OBSAH

1	ÚVOD	1
	1.1 TÉMA PRÁCE	1
	1.2 CÍLE A STRUKTURA PRÁCE	3
2	MÉDIA V TEORII MASOVÉ KOMUNIKACE	5
	2.1 HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY	9
3	MÉDIA A PRÁVO	12
	3.1 MÉDIA JAKO PŘEDMĚT PRÁVNÍ REGULACE	13
	3.1.1 Elektronické sdělovací prostředky	13
	3.2 ROZHLASOVÉ A TELEVIZÍ VYSÍLÁNÍ	15
	3.2.1 Rozhlasové a televizní vysílání podle zákona o vysílání	16
	3.3 PROVOZOVATELÉ ROZHLASOVÉHO A TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ.....	18
4	ZÁKLADNÍ ASPEKTY REGULACE VYSÍLACÍCH MÉDIÍ V ČR.....	19
	4.1 REGULACE OBSAHU A PŘÍSTUPU	21
	4.1.1 Právo na informace, svoboda projevu a svoboda médií.....	24
5	MÉDIA VEŘEJNÉ SLUŽBY	28
	5.1 VEŘEJNÁ SLUŽBA A VEŘEJNÝ ZÁJEM.....	29
	5.2 PŘEDPISY REGULUJÍCÍ MÉDIA VEŘEJNÉ SLUŽBY V ČESKÉ REPUBLICCE.....	32
	5.3 MÉDIA VEŘEJNÉ SLUŽBY V ČESKÉ REPUBLICCE	33
6	VEŘEJNÁ SLUŽBA V OBLASTI ROZHLASOVÉHO A TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ V ČR.....	40
	6.1 ÚKOLY A FORMY NAPLŇOVÁNÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY V OBLASTI ROZHLASOVÉHO A TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ.....	42
	6.1.1 Povinnosti České televize a Českého rozhlasu při naplňování volebního servisu.....	50
	6.2 FINANCOVÁNÍ MÉDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY V ČR	51
	6.3 ORGÁNY DOHLEDU MÉDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY.....	55
	6.3.1 Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.....	56
	6.3.1.1 Regulační restriktivní opatření RRTV proti veřejnoprávním vysílatelům	59
7	ZÁKLADNÍ ASPEKTY REGULACE VYSÍLACÍCH MÉDIÍ V POLSKU	61
8	MÉDIA VEŘEJNÉ SLUŽBY V POLSKU	65
9	VEŘEJNÁ SLUŽBA V OBLASTI ROZHLASOVÉHO A TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ V POLSKU	70
	9.1 ÚKOLY A ZÁSADY NAPLŇOVÁNÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY	70
9.1.1	Povinnosti Polské televize a Polského rádia při naplňování volebního servisu	72
	9.2 FINANCOVÁNÍ MÉDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY V POLSKU	74
	9.3 ORGÁNY DOHLEDU MÉDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY.....	75
10	ZÁVĚR	77
11	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	83

1 ÚVOD

1.1 TÉMA PRÁCE

Dennodenně jsme obklopeni informacemi. Žijeme v informační společnosti, ve které lze překonat velké vzdálenosti a podívat se na místa, aniž bychom museli opouštět prostor před televizní obrazovkou. Média jsou prostředky, které přinášejí a zprostředkovávají sdělení. Jsou neodmyslitelnou součástí života - všudypřítomná a nevyhnutelná. Formují naše názory, vytvářejí vzory a kulturu, napomáhají k socializaci jedince a podílejí se na vytváření podoby společnosti a vztahů, které v ní panují. Každá společnost se snaží, aby v ní probíhala výměna informací a média při tom hrají stále větší roli. V moderních společnostech představují média podstatného šířitele sociálních norem a hodnot. Zároveň panuje rozšířená víra, že masová média mají moc a vliv. Ačkoli nelze jednoznačně určit, jak silný tento vliv je, přidržím se představy, že mají potenciál utvářet a ovlivňovat chování, jednání a mínění lidí. Stále intenzivnější prorůstání masových médií do našeho každodenního života vedlo k potřebě společnosti vtisknout médiím jistá pravidla a principy pro jejich fungování.¹ Stěžejním normativním systémem pro regulaci médií se stalo právo.

Společenské vztahy, které vznikají a realizují se v souvislosti s činností médií, reguluje mediální právo². Tato činnost médií (shromažďování, zpracování a šíření informací) je úzce propojena s ochranou a uplatňováním práva na svobodu projevu a informací. Z toho vyplývá, že předmětem mediálního práva jsou také vztahy, které souvisejí s ochranou svobody projevu (viz dále). Nelze se však omezit na vymezení předmětu regulace mediálního práva, ve kterých figuruje pouze činnost médií, ale také vztahy, ve kterých se realizuje obsah norem mediálního práva, chování adresátů práv a povinností zakotvených v normách. V tomto případě je předmětem regulace chování, které je požadováno či vynucováno normou mediálního práva.

---

¹ Snaha ovlivňovat média se objevila již ve starověku, konkrétně v Řecku, kde byl filozof Sokrates za své šíření kritického myšlení obviněn za kažení athénské mládeže. Jako učitel-zprostředkovatel působil na své žáky, a proto byl považován za nebezpečného a odsouzen athénským lidovým soudem ke smrti číší bohlelavu (Jiráček J.: Regulace médií. Dostupné z <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/554/REGULACE-MEDII.html/>, 27. 2. 2011.

² Mediální právo lze charakterizovat jako účelový souhrn právních norem, které upravují vydávání periodického tisku, provozování rozhlasového a televizního vysílání, činnosti tiskových a informačních agentur. Pouperová, O.: Regulace médií. Leges, Praha 2010, s. 23.

V České republice není mediální právo standardním právním odvětvím (na rozdíl např. od Rakouska a Německa) a spojuje prvky z různých právních odvětví (zj. ústavního, správního, trestního, obchodního, občanského, pracovního, finančního, mezinárodního a komunitárního). Drgonec J.: Základy masmediálního práva. Bratislava 2008, s. 23.

Zároveň obě od sebe nemůžeme striktně oddělit, protože chování do jisté míry s činností médií souvisí.

Tato diplomová práce nese název Hromadné sdělovací prostředky veřejné služby a jejich regulace. Bude se soustředit na právní úpravu vysílacích médií (tj. rozhlasového a televizního vysílání), které poskytují veřejnou službu. Důvodem zaměření na vysílací média je především to, že oblast regulace vysílacích médií je obecně striktnější a klade větší nároky na regulované subjekty (na rozdíl např. od tisku).³ V rámci vysílacích médií se jako specifická oblast nabízí regulace médií veřejné služby, která jsou považována za tradiční provozovatele vysílání v Evropě. Tyto sdělovací prostředky jsou vystavěny na předpokladu nezávislosti na politických a ekonomických zájmech. Již jejich název (médiá veřejné služby) napovídá, že by měla sloužit veřejnosti. Ovšem představa o naplnění služby veřejnosti se v mnoha zemích odlišuje. Na toto konto se odlišují i zákonné předpisy, způsoby organizace, financování a další úprava těchto institucí.

Rozpad bipolární struktury světa přinesl nově vzniklým demokraciím změny společenského, politického a ekonomického charakteru, ale také transformaci médií a mediálních systémů. V postkomunistických zemích došlo k přechodu ze státního na veřejnoprávní (televizní/rozhlasové) vysílání.⁴ Současně s tímto procesem začaly vstupovat na trh komerční stanice a vznikl tzv. duální systém vysílání. Dualita vysílání je typická koexistencí soukromoprávních a veřejnoprávních provozovatelů televizního vysílání. Ačkoli se diskuze na téma médií veřejné služby v jednotlivých státech odlišují, ve většině rozvinutých zemí je v rozhlasovém a televizním vysílání standardem určitá forma právní regulace (a autoregulace), která specifickým způsobem upravuje jejich fungování. Je tomu tak rovněž ve dvou zemích, které se staly námětem této diplomové práce, České Republice a Polsku.

Letos uplyne 19 let od založení České televize (Českého rozhlasu) jako televize (rádia) veřejné služby.⁵ Po téměř dvou desetiletích jejich existence se požadavky a očekávání od nich, jako od médií veřejné služby, značně změnily.

---

³ Regulace a ingerence v oblasti vysílání je daleko širší než u tištěných médií. Můžeme to pozorovat např. v přístupu k vydávání periodických tiskovin, který je neomezený, dále podle odpovědnosti za vysílané obsahy a obecně omezení obsahu. Děje se tomu zj. proto, že vliv masových médií na současné dění a na lidské konání je významný. Masová média jsou významným informačním tokem, a sami tyto děje ovlivňují. Dalším důvodem je jakási exkluzivita vysílání, poněvadž provozovatelé vysílání stále užívají pro šíření programů kmitočtová spektra, která jsou omezeným statkem.

⁴ Pojem „veřejnoprávní“ natolik zdomácněl a vžil se, že se jeho používání nebudu úplně vyhýbat. Bude užíván jako adjektivum, které označuje právní formu vysílací organizace, která vykonává neziskovou veřejnou službu, je odpovědná veřejnosti a nezávislá na státu (viz dále).

⁵ Transformace na základě zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi a č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu (dále jen zákon o ČT a Čro).

Debata o jejich funkci, řízení, financování a naplňování veřejné služby neutuchá. Naopak tyto otázky jsou stále více reflektovány nejen na místech určených pro projednávání zásadních pravidel práce v ČT, tj. v Radě ČT, kolegiu generálního ředitele, jednotlivých ředitelstvích, ale své názory vyjadřují též novináři, politici, mediální odborníci a veřejnost.

Neustále dochází k technologickému rozvoji v oblasti médií. Vznikají nová soukromá média, která jsou stále více řízena rukou trhu, což vede k posunu představy o postavení a kontrole médií veřejné služby. Právo a média na sebe vzájemně působí ve sféře, kterou nazýváme mediální právo⁶ a zkoumání médií veřejné služby se tak nachází na pomezí několika disciplín. Tyto důvody a skutečnost, že problematika právní úpravy médií veřejné služby je velmi zajímavá, mě vedly k napsání této diplomové práce. Od práce očekávám, že přinese jednak pochopení odlišností mezi oběma systémy právní úpravy médií veřejné služby, ale také povede, na základě konfrontace s jinou právní úpravou, k lepšímu porozumění fungování médií veřejné služby v ČR.

1.2 CÍLE A STRUKTURA PRÁCE

Předkládaná práce se zabývá systémem právní regulace hromadných sdělovacích prostředků veřejné služby, provozujících rozhlasové a televizní vysílání v České republice a Polsku. Hlavním cílem práce je prozkoumat a porovnat právní úpravu médií veřejné služby v obou zemích. Jelikož je téma poměrně široké, ze stanoveného cíle vychází několik dílčích záměrů práce. Mezi ně patří vyložit koncept veřejné služby, který je nedílnou součástí přemýšlení o vysílání veřejné služby od jejího vzniku, avšak jeho jednotné pojetí neexistuje. Abychom mohli hovořit o regulaci médií veřejné služby, musíme si přiblížit také obecnější aspekty regulace vysílacích médií. Paralelním cílem je představit média veřejné služby, která provozují rozhlasové a televizní vysílání, v širším záběru jejich existence. Nakonec, na základě konfrontace obou systémů, kriticky reflektovat postavení a situaci médií veřejné služby obou zemí.

Po úvodu následuje stať práce, která je rozčleněna do osmi částí. První kapitola přiblíží média a masová média z pohledu teorie masové komunikace. Budeme se věnovat fenoménu masových médií a představě o jejich žádoucím postavení ve společnosti, se kterou se pojí i první normativní teorie médií, kterou si načrtneme.

---

⁶ V tomto směru někteří autoři zpochybňují pojem mediální právo a tvrdí, že by se mělo hovořit spíše o „masmediálním právu“, protože se orientuje na instituce, které se zaměřují na shromažďování a rozšiřování informací o otázkách, které jsou předmětem zájmu veřejnosti. Drgonec 2008, s. 24.

Tím se dostaneme k další kapitole, která se soustředí na média z hlediska práva. Nejprve se podíváme na to, jak na média nahlíží právo. Jelikož jsou centrem zájmu této práce vysílací média veřejné služby, nahlédneme také na vymezení rozhlasové a televizní vysílání. Je nutné předeslat, že tato část práce je koncipována jako podpůrná, ale z hlediska obsahu dalších částí tvoří, dle mého pohledu, důležitý rámec pro následný výklad.

Ve čtvrté kapitole přiblížím základní aspekty regulace médií v obecnější rovině a regulaci vysílacích médií podle zákona o vysílání. Následně se zaměřím na média veřejné služby. Jelikož neexistuje jednotná odpověď na otázku co je veřejná služba, podíváme se nejprve na koncept veřejného zájmu a veřejné služby, od kterého překročíme k představení médií veřejné služby v ČR. Na tyto teoretické základy naváže analýza právní úpravy médií veřejné služby v ČR. Poslední část práce tvoří analýza právní úpravy médií veřejné služby v Polsku a její srovnání s úpravou v ČR.

V komparaci právní úpravy médií veřejné služby se zaměřím na následující okruhy:

- organizace a řízení médií veřejné služby a předpisy, které je regulují
- poslání, úkoly a zásady naplňování veřejné služby ze strany veřejnoprávních médií
- dohled nad médii veřejné služby
- financování médií veřejné služby.

Tyto body vytvoří výchozí postup pro srovnání právní úpravy médií veřejné služby v ČR a Polsku. V první řadě provedu analýzu právní úpravy jednotlivých bodů v ČR a následně v Polsku, kterou již budeme na základě zjištěných poznatků konfrontovat s českým systémem. Zaměřím se na popis a komparaci organizace a řízení médií veřejné služby. Rozeberu nejen formální stránku daných provozovatelů vysílání, ale i způsob volby představitelů a možnost uplatnění různých vlivů a zájmů v těchto médiích. Dalším bodem zájmu budou úkoly, poslání a způsoby naplňování veřejné služby v oblasti rozhlasového a televizního vysílání. Protože jsou v obou zemích zakotveny orgány, které regulují a dohlíží nad vysíláním veřejné služby, podívám se v této práci i na tuto problematiku. Nakonec porovnáám způsoby financování médií veřejné služby.

V analýze právní úpravy médií veřejné služby se centrem zájmu stanou nejrelevantnější právní dokumenty, které upravují působení médií veřejné služby v daných zemích. Výzkumnou jednotkou se stane ČR a Polsko a jejich současný systém právní úpravy médií veřejné služby.

Polsko bylo vybráno z důvodu geografické blízkosti a díky podobným východiskům pro vývoj médií veřejné služby po roce 1989. Analýza právní úpravy se zaměří zejména na základní právní úpravu médií veřejné služby, její kontrolní mechanismy a další klíčová témata a případné problematické body jednotlivých úprav. Na základě komparace dvou systémů se pokusím zhodnotit současnou úpravu veřejnoprávních médií v naší zemi.

Celý text je rozdělen do devíti kapitol. Základem k vytvoření práce se stala metoda sběru dat, analýza získaných informací a komparace právní úpravy v obou zemích, a to na základě výše stanovených bodů.

Na tomto místě bych se ještě ráda zmínila o literatuře a pramenech, se kterými jsem pracovala při zpracování diplomové práce. V první, teoretické kapitole, která, jak již bylo zmíněno, je podpůrnou částí pro další výklad, je užívána spíše sekundární literatura známých mediálních teoretiků a slovníkové příručky. V dalších částech práce jsou jako originální pramen využívány české a polské normativní zdroje a komentáře k jednotlivým právním předpisům. V této práci pracuji s pozitivně právní úpravou médií veřejné služby. Částečně jsem čerpala z nadnárodní úpravy, zejména aktů Rady Evropy a Evropských společenství.

K problematice polského mediálního zákona, především k otázce jeho novelizace, jsem využila zpravodajské články. Podklad pro dané téma mi poskytla odborná právnická literatura. Významným zdrojem informací se mi staly oficiální dokumenty sledovaných institucí a jejich orgánů, stejně jako jejich internetové stránky. Dále jsem využila odborné články mediálního, ale i právního zaměření. Tato práce vychází z právního stavu k 1. květnu 2011.

2 MÉDIA V TEORII MASOVÉ KOMUNIKACE

Jak již bylo avizováno v úvodu této práce, přistoupím v následující kapitole ke krátkému vymezení médií na základě poznatků mediálních a komunikačních studií. Pokusím se tím naznačit velmi rozmanitou oblast masových médií a vytvořit tak pole pro možné srovnání, jak na média pohlíží právo.

Média. Slovo, které je běžnou součástí naší slovní zásoby. Jedná se však o složitý a mnohoznačný pojem, který se stěží uchopuje definicí. Jeden z důvodů tkví v tom, že se jedná o sociálně-komunikační jev, který se neustále mění v čase.⁷ Zároveň nenajdeme v pestrém spektru literatury, která se zabývá médii, jednotnou a ustálenou definici.

---

⁷ Budeme se zabývat pojetím médií pouze v rámci oborů, které se zabývají mezilidskou a sociální komunikací. Pomineme proto významy médií ve fyzice, chemii, biologii či výpočetní technice, kde se s nimi rovněž operuje.

Nejen v českém jazyce narážíme na problém s vymezením tohoto pojmu. V anglosaské oblasti, odkud mj. pojem pochází, se začal používat v době, kdy slovo *press* již nedostačovalo k pojmenování existujících prostředků masové komunikace.

Význam a obsah pojmu se měnil s tím, jak sama média procházela vývojem.⁸ Jak již bylo řečeno, jedná se o slovo vícevýznamové. Všechny významy nicméně vychází z latinského základu – *medium* – kde znamená střed, prostředník, prostředek či zprostředkující činitel.

Ve starších slovnících bychom jen marně hledali slovo médium ve významu mediálně-komunikačním. Frekvenční slovník češtiny Jelinka, Bečky a Těšitelové (1961), uvádí jedenáct výskytů pojmu médium. Převažují však příklady z umělecké literatury a spojitost s dnešním významem je jen vzdálená.⁹

Slovník spisovného jazyka českého u hesla médium uvádí:

1. „zprostředkující osoba při tzv. parapsychologických, spiritistických úkazech“
2. „zprostředkující prostředí“, „zprostředkující činitel“, „prostřednictví“.¹⁰

V tezuru jazyka českého nalezneme dva pojmy: *medium* - ve významu gramatické kategorie slovesné, nástroje nebo souhrnu okolností a *médium* - ve smyslu datového média, masmédia, okultisty, paměťového média, proroka, prostředníka, působitele, zprostředkovatele nebo zprostředkujícího činitele.¹¹

Nejčastěji však bývá slovo médium skloňováno v souvislosti s komunikací, protože svým výkonem média přispívají k uskutečnění komunikace. Komunikací se obecně myslí tok informací z jednoho bodu do druhého.¹²

Komunikace se odehrává *ad hoc* a zahrnuje nejčastěji následující prvky: komunikátor (zdroj informace), adresát, komunikační kanál, sdělení a zpětná vazba.¹³ Je však nutné chápat komunikaci jako dynamický a aktivní proces, nejen jako výčet jednotlivých částí procesu.¹⁴

---

⁸ Oxford English Dictionary poprvé užil pojmu média ve smyslu komunikace ve dvacátých letech 20. století. Přemýšlení o nich je však mnohem starší a můžeme ho datovat do starověkého Řecka a Říma. (http://dictionary.oed.com/cgi/entry/00304459?query_type=word&queryword=media&first=1&max_to_show=10&sort_type=alpha&search_id=3IIK-73vUjy-4733&result_place=1, 21. 11. 2010).

⁹ Jelínek, J.- Bečka, J. V. – Těšitelová, M.: Frekvence slov, slovních druhů a tvarů. Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1961, s. 230.

¹⁰ Havránek, B.: Slovník spisovného jazyka českého III, M-O. Academia, Praha 1989, s. 150.

¹¹ Klégr, A.: Tezaurus jazyka českého: slovník českých slov a frází souznačných, blízkých a příbuzných. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2007. Vydání 1, s. 428.

¹² Z původního latinského významu *communicare*, které znamená: činit něco společenským, společně něco sdílet (<http://latinsky-slovník.latinsky.cz/latinsko-cesky/>, 17.11.2010 a Vybíral, Z.: Psychologie komunikace. Portál, Praha 2009, s. 25).

¹³ Fiske, J.: Introduction to communication Studies. Routledge, London 1990. 2nd edition, s. 6.

¹⁴ Např. Moscovici 2000, s. 277 chápe komunikaci jako sociální proces a sociální instituce (instituce např. školství, reklamu nebo církev) srov. Kunczik 1995.

Roland Burkart uvádí šest znaků komunikace: (1) Komunikace je sociální jev. (2) Je výrazem sociálního chování a týká se vždy živých bytostí. (3) Cílem komunikace je sdělení, které slouží k prosazení zájmů a je (4) interakcí. (5) Komunikace vždy potřebuje médium nebo prostředek, kterým se zpráva přenáší. Nakonec (6) se komunikace uskutečňuje v symbolech.¹⁵

Vraťme se tedy zpět k pojmu médium, na který se podíváme z hlediska problematiky komunikace. V tomto smyslu jsou média kanálem k přenosu jednotek určitého materiálu (informací) z jednoho místa na druhé.¹⁶ Média jsou tak tím, co umožňuje komunikaci a „slouží jako prostředek k uchování a přenosu sdělení v prostoru a čase“.¹⁷

Co všechno tedy můžeme považovat za médium? V širokém slova smyslu jimi mohou být peníze, čas, doprava, elektřina, tj. prostředky styku jedné entity s jinou.¹⁸ V nejužším slova smyslu jsou média prostředkem masové (mediální) komunikace.¹⁹ V tomto případě se nejčastěji definují jako: „*souhrn prostředků, které multiplikují sdělení veřejného charakteru a rozšiřují je směrem k širokému, rozptýlenému, rozmanitému a individuálně neurčenému anonymnímu publiku*“.²⁰

Jak je zřejmé, užívání pojmu médium v oblasti sociální komunikace je mnohotvárné. Rozdílně s ním zacházejí sociologové, psychologové, novináři nebo politici. Většina je však používá ve smyslu tisku, rozhlasu, televize, filmu, videa, zvukových záznamů, případně médií založených na digitálním přenosu dat.

Někdy se médiu může myslet samotná technologie, která zajišťuje produkci a přenos sdělení. Jindy se pod ním mohou skrývat lidé, kteří vytvářejí mediální obsahy. McLuhan za média označuje vše, co slouží k rozšíření - extenzi - lidských smyslů a schopností, takže např. elektřinu, žárovku, vynález kola apod.²¹

S tím, jak je těžké média definovat, souvisí problém vytvořit jejich logickou klasifikaci. Existuje mnoho různých dělení médií podle odlišných kritérií. Naším cílem není podat jejich vyčerpávající klasifikaci, proto se omezíme pouze na členění, které je pro tuto práci zásadní a relevantní.

---

¹⁵ Burkart, R.: *Kommunikationswissenschaft. Grundlagen und Problemfelder. Umrisse einer interdisziplinären Sozialwissenschaft*. UTB, Köln 1995, s. 20.

¹⁶ Walter, J. Ong.: *Technologizace slova : mluvená a psaná řeč*. Nakladatelství Karolinum, Praha 2006, s. 195. Ong využívá metaforu potrubí: ze své mysli „vyndáme“ informaci, zakódujeme ji a vložíme do jednoho konce potrubí (to, co se nachází mezi dvěma konci je médium). Z jednoho konce potrubí se dostane na druhý, kde ji někdo dekoduje a vloží do své mysli.

¹⁷ Osvaldová, B – Halada, J. a kolektiv: *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Libri, Praha 1999, s.103.

¹⁸ Nejsou primárně komunikační podoby, ale spíše se jedná o prostředky sociálního vlivu, protože jsou schopny na sebe poutat význam, který je přenášen a na základě používání stejného kódu mu rozumí obě strany takového styku. Reifová, I. a kolektiv: *Slovník mediální komunikace*. Portál, Praha 2004, s 140.

¹⁹ Ibid.

²⁰ Osvaldová, B – Halada, J. a kolektiv: *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Libri, Praha 1999, s.104.

²¹ McLuhan, M. H.: *Understanding Media*. 1964, s. 5.

Důležité je pro nás rozlišit média na základě společenských vztahů, které mohou vytvářet či podporovat, a podle počtu osob, které jimi mají být osloveny. Příkladem média, které podporuje interpersonální komunikaci, tedy dorozumívání mezi dvěma jednotlivci, může být řeč, korespondence nebo telefon. Proti nim stojí média masová. Masová média zajišťují komunikaci mezi jedním výchozím bodem a disperzním publikem.²²

Dále můžeme klasifikovat média podle technických kritérií, tzn. nakolik vysílač a příjemce užívá technických prostředků.²³ V případě, že není technika využita ani na jedné straně komunikace (vysílač-příjemce), nazýváme je *primární média*. Prostředkem komunikace jsou v takovémto případě pohyby těla, výrazy obličeje, smích, pláč, mluvená řeč, pohyby hlavou nebo rukama atd. Pokud technické prostředky používá pouze vysílač, jedná se o *sekundární média*. Těmi jsou noviny, časopisy nebo knihy. V případě, že vysílač i příjemce používají technické prostředky, jedná se o *terciární média*²⁴, do nichž zařazujeme elektronická média (televize, rozhlas, internet atd.).

S ohledem na množství užitých mediálních prvků členíme *monomédia*, která využívají většinou jeden mediální prvek (např. obraz, zvuk nebo text). *Duální média*, do kterých řadíme především audiovizuální prostředky, vytvářející spojení mezi dvěma mediálními poli. *Multimédia* jsou spojením více mediálních prvků na digitální bázi.²⁵

Zajímavé je také rozdělení médií na horká a chladná, podle stoupenice technologického determinismu Marshalla McLuhana. Rozdíl mezi nimi tkví v tzv. naplněnosti daty, která může být vysokodefiniční (high definition) a nízkodefiniční (low definition).²⁶ Horká média se vyznačují vysokou naplněností dat a nevyžadují tak intenzivní participaci od svých příjemců. Rozlišení na horká a chladná média lze učinit také na základě jejich vzájemného srovnání. Pro náš případ lze uvést příklad na rozhlas, který je ve srovnání s telefonem horkým médiem. Ve srovnání s televizí je chladným médiem rozhlas, protože vyžaduje od svých diváků méně participace atd.²⁷

---

²² Schellman, B. a kolektiv: Média- základní pojmy, návrhy, výroba. Europa-Sobotáles, Praha 2004 s. 11.

²³ Dle Maletzke, G. Kommunikationswissenschaft im Überblick. Grundlagen, Probleme, Perspektiven. VS Verlag 1998, s. 53.

²⁴ Srov. klasifikace viz Jirák J.-Kopplová B.: Mediální studia: východiska a výzvy in. Mediální studia I., 1., od s. 12-25. Syndikát novinářů ČR, Praha 2006.

²⁵ Schellmann 2004, s. 15.

²⁶ McLuhan 1964, s. 22.

²⁷ Metafora horkých a chladných médií vychází podle McLuhana z analogie se socio-kulturním významem tance. V 18. století nahradil valčík kolektivní dvorské tance a stal se tancem intimním a temperamentním. Za studené tance považuje čtverylku, naopak např. valčík, tango, čaču za horké tance McLuhan 1964, s. 22.

2.1 HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY

Tato práce věnuje hlavní pozornost tzv. masovým médiím (z angl. Mass Media) a pracuje s nimi ve významu sociálních institucí, protože právě vůči těmto institucím směřuje právní úprava médií. Českým ekvivalentem pojmu masová média jsou „hromadné sdělovací prostředky“, „prostředky masové komunikace“ nebo „prostředky masové informace“.²⁸

Jak jsme zmínila výše, jsou to masová média, která slouží celospolečenské komunikaci. Pokud bychom si chtěli vymezit masová média, narazíme přitom na podobný problém jako v případě médií. Existuje velký počet definic a zároveň odlišná pojmenování stejného fenoménu v různých kulturách.

Giddens vymezuje masová média jako formy populární kultury. Patří k nim nejen televize a videohry, ale i noviny a časopisy, filmy, reklama, videa a kompaktní přehrávače.²⁹ Taková definice je však ze své podstaty neúplná a s nástupem nových mediálních technologií zastarává.

Známý teoretik médií McQuail vymezil masová média jako společenské instituce, formované kolem svých základních činností, tj. zveřejňování a šíření (diseminace) informací a kultury, které se dělí podle použité technologie (např. tisk, vysílání).³⁰ Jeho formulace neklade důraz na technologii, ale především na funkci, kterou zastávají, a která by měla zůstat u většiny médií i do budoucna stejná. Hlavní rysy a vlastnosti masových médií načrtl McQuail následovně:³¹

- Hlavní činností médií je produkce a distribuce znalostí symbolických obsahů.
- Mediální instituce jsou umístěny ve „veřejné sféře“, což znamená, že jsou otevřeny všem příjemcům i podatelům a jsou podle toho také regulována.
- Média se zabývají veřejnými záležitostmi – zvláště těmi, u nichž lze předpokládat, že se od nich bude formovat veřejné mínění.
- Média odpovídají za svou činnost široké veřejnosti (odpovědnost se uplatňuje prostřednictvím zákonů a jiných tlaků ze strany státu i společnosti).
- Média jsou s ohledem na regulérní výkon své hlavní činnosti obdařena vysokým stupněm svobody.
- Mediální instituce nemají formálně žádnou moc.

---

²⁸ Pokud nebude uvedeno jinak, budu užívat nadále pojem masové médium a hromadné sdělovací prostředky jako synonyma.

²⁹ Giddens, A.: Sociologie. Argo, Praha 1999, s.360.

³⁰ McQuail, D.: *Úvod do teorie masové komunikace*. Portál, Praha 2007, str. 32.

³¹ McQuail 2007, s. 32.

- Účast v médiích je dobrovolná a prosta jakéhokoliv společenského závazku.

Kunczik uvádí, že masová média nabízejí obsahy, které mají aktuální charakter, jsou určeny ke krátkodobému užití a jsou produkovány formálními organizacemi. Užívají technologie, které slouží k multiplikaci a distribuci sdělení masovému publiku. Sdělení jsou šířena veřejně, bez omezení přístupu, jednosměrně, nepřímou a průběžně.³²

Důležitý prvek, který mají však všechna masmédia společný je ten, že se snaží oslovit a být dostupnými pro co největší počet lidí, přičemž nabízejí pravidelně či průběžně takové obsahy, které by mohly být pro adresáty jakkoliv použitelné (pro zábavu, poučení nebo jako návody jednání).

*„Média ve smyslu masových médií existují pouze tam, kde existují velká publika, která reálně nebo potencionálně vystupují jako publika. Velká publika nejsou médií, ale jsou jejich předpokladem“.*³³

Jejich existence se odvíjí od zájmů a potřeb uživatelů.³⁴ Dalším charakteristickým znakem je jejich jednosměrnost. Proces přenosu sdělení probíhá od komunikátora k adresátovi. Komunikátorem je nejčastěji organizace, která zaměstnává profesionální komunikátory a užívá specializované technologie k výrobě vysoce standardizovaných sdělení, jež jsou určena pro nesourodé a rozptýlené publikum.

V rámci teorie masové komunikace považujeme masová média za *„společenské instituce, které se ve velkém podílejí na zajišťování komunikace ve veřejné sféře, a tím přispívají k rozvoji, ustavování a proměnám kultury, tedy sdílených významů, hodnot a výkladů světa.“*³⁵ Toto pojetí masových médií svědčí o vzájemném vztahu médií a společnosti. Marshall McLuhan v roce 1964 napsal, že *„médiá jsou poselstvím“*³⁶. Vypovídají o nás, naší společnosti a hodnotách, které vyznáváme. Jejich podíl na utváření společenských vztahů je tedy velmi podstatný.

Co se týče rozlišení masových médií, opět nenalezneme jednotné dělení. Anglosaská literatura rozlišuje *tištěná* masová média (noviny, časopisy a další periodické publikace) a *elektronická* masová média (rozhlas, televize, film, video, různé druhy obrazových a zvukových záznamů a internet).

---

³² Kunczik, M.: Základy masové komunikace. Karolinum, Praha 1995, s.17.

³³ Prokop, D.: Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích. Karolinum, Praha 2005, s. 10.

³⁴ Jirák, J.-Kopplová, B.: Masová média. Portál, Praha 2009, s. 21.

³⁵ Jirák, J.-Kopplová, B.: Média a společnost. Portál, Praha 2003, s. 52.

³⁶ McLuhan, M.: Understanding media. The extension of Man. Mc Graw-Hill Book Copany,1964

Frankofonní literatura často používá kategorii *audiovizuálních médií*, která je v zásadě totožná s kategorií elektronických médií.³⁷ Média můžeme rozdělit dále na *soukromá a veřejná* (nebo jejich odpovídající ekvivalent: tržně financovaná a veřejně financovaná média).³⁸

Média jsou produktem společnosti, ale rovněž ve společnosti sama operují a zprostředkovávají její obraz. Je tedy zřejmé, že společnost usiluje o definování vztahu mezi médii a sebou samou. Jak média fungují ve vztahu ke společnosti a jaké funkce jsou jim přisuzovány (jak by se měla chovat) řeší teorie, které jsou nejčastěji v literatuře označovány jako normativní³⁹.

Pro různé typy uspořádání společností jsou příznačné odlišně pojaté soubory těchto požadavků a očekávání.⁴⁰ Jednou z prvních normativních teorií byla teorie společenské odpovědnosti, která zdůraznila svobodu tisku, na druhé straně popsala určité požadavky, které by měl tisk dodržovat (např. pravdivost, slušnost, vyváženost).⁴¹

Tato teorie se stala základem tzv. čtyř teorií tisku, které v roce 1956 formulovaly autoři Siebert, Schramm a Peterson v knize „*Four Theories of the Press*“. Přichází se čtyřmi způsoby řešení vztahu médií a společnosti. Vedle teorie společenské odpovědnosti popsali autoritářskou, libertariánskou a sovětskou teorii médií. Ve zkratce si uvedeme základní teze těchto teorií.

1) *autoritářská teorie* popisuje stav, ve kterém jsou média a masová komunikace nástrojem autority pro sdělování postojů a názorů. Média by měla sloužit k vytvoření konsenzu ve společnosti a vytvořit žádoucí náhled na to, co se ve společnosti děje.

2) *libertariánská/liberální teorie* chápe média jako instituce, které mohou vyjádřit cokoli a kdykoli. Podle této teorie jsou všechny názory v rovnováze. Vychází z principu liberálního trhu, který je aplikován na média. Pestrost mediálních produktů by měla být zajištěna principem nabídky a poptávky.

3) *teorie společenské odpovědnosti* tvrdí, že média by měla směřovat za každou cenu k ideálu společensky přínosného jednání, nabízet rozličné pohledy na určitý problém, ale zároveň mít

---

³⁷ Šmíd, M.: *Stručný slovník elektronických médií*. UK Praha, 1995.

³⁸ Způsob takového rozdělení vychází především z toho, že v případě soukromých médií rozhoduje zájem vlastníka, který se snaží vygenerovat co největší zisk. Veřejně financovaná média jsou obvykle z koncesionářských poplatků a snaží se naplnit veřejný zájem v oblasti mediální komunikace (viz dále). V některých evropských zemích (Rakousko, Německo, Belgie, Dánsko atd.) existují ještě tzv. nekomerční provozovatelé vysílání. V takovém případě získávají oprávnění k vysílání i nekomerční subjekty (typu občanské společnosti, veřejně prospěšné společnosti atd.), což u nás mediální legislativa neumožňuje.

³⁹ Podle McQuaila 4 typy teorie médií: Sociálněvědní, Normativní, Provozní, Každodenní. MCQuail 2007, s. 26.

⁴⁰ Trampota, T.: *Zpravodajství*. Portál, Praha 2006, s. 140.

⁴¹ V roce 1947 vytvořena americkou Komisí pro svobodu tisku. Kroupa 2009, s. 9. Ačkoliv např. Buton a Jiráček (2001, s. 86) odkazují na literaturu (Altschull, J.Herbert: *From Milton to McLuhan*. Longman, N.Y. 1990), kde mezi první myslitele a tvůrce normativní teorie médií řadí J. A. Komenského, který se žádoucí rolí médií zabývá v jednom ze svých děl: *Labyrint světa a ráj srdce* z roku 1631 (v kapitole *Poutník mezi novináři trefil*).

určitou hranici, za kterou nepůjdou a budou plnit závazek odpovědnosti ke společnosti jako celku.

4) *sovětská teorie* pracuje s představou, že média mají sloužit dělnické třídě a jejímu vůdci - komunistické straně - jako nástroj socializace, utváření veřejného mínění a vzdělávání. Uplatňována je předběžná a následná cenzura, proto, aby nebyly vydávány nebo vysílány názory, které se neslučují s oficiální ideologií.

Tyto teorie, ač byly inspirací pro zkoumání vztahu médií a společnosti, byly ovlivněny především logikou studené války a vyzdvihovaly libertariánskou teorii nad autoritářskou, resp. sovětskou. Objevily se proto snahy tyto teorie předefinovat nebo doplnit. Denis McQuail rozšířil soubor teorií o *rozvojovou teorii* a *teorii demokratické participace*. Rozvojová teorie spočívá ve využití médií ve třetím světě k zabezpečení sociálního, ekonomického, politického a kulturního rozvoje a napomáhání k národnímu rozvoji. Teorie demokratické participace vychází z přesvědčení, že by neměla existovat centralizovaná kontrola médií a média by měla podporovat práva menšin a umožnit jim přístup k médiím. Ovšem pokus zformovat univerzální normativní teorii médií je předem odsouzen k neúspěchu, a to kvůli existenci rozdílů mediálních systémů v jednotlivých státech, a také vzhledem k neustálému technologickému rozvoji.⁴²

Na základě toho v jakém společenském kontextu média fungují, si každá společnost vytváří představu o tom, jak by měla média fungovat a snaží se formulovat představy o žádoucím postavení médií. Normativní teorie hrají roli i při utváření a formulaci mediálních institucí. Tyto teorie, které si společnost vytváří, jsou pak vyjádřeny ve formě mediální legislativy (zákonů a dalších právních předpisů), jakož i v etických kodexech a nakonec i ve veřejných debatách.⁴³

3 MÉDIA A PRÁVO

Právo provází člověka v zásadě po celý jeho život. Přicházíme s ním do styku často, protože téměř všechny společenské vztahy jsou upraveny právními normami (kromě např. lásky, přátelství atd.). Proto, aby naše společnost náležitě fungovala, existuje regulace společenských vztahů, jež ji udržuje v rovnovážném stavu.⁴⁴ Nejvýznamnějším způsobem společenské regulace je normativní regulace, pomocí společenských normativních systémů, kterými se rozumí otevřené dynamické a cílené regulativní systémy, skládající se ze

---

⁴² McQuail

⁴³ Kroupa, J. a kol.: Mediální právo. Masarykova univerzita, Brno 2009, s. 8.

⁴⁴ Knapp, V.: Teorie práva. C.H. Beck, Praha 1995, s. 27.

společenských norem, jakožto zákazů, příkazů, a dovolení.⁴⁵ Normativních systémů působí více, ale právo má mezi nimi význačné místo. Právo je specifický normativní systém, jež reguluje společenské vztahy, působí na společnost a na chování lidí. Od ostatních norem se odlišuje svou zvláštní formou (státem uznanou a předepsanou), všeobecnou závazností a vynutitelností. Právo však nelze zúžit pouze na jeho normativní (regulativní) povahu, protože je multidimenzionálním fenoménem, který musí být zkoumán nejen v rovině normativní, ale také sociální, mocenské, informační, psychické, jazykové, morální a dalších.⁴⁶

3.1 MÉDIA JAKO PŘEDMĚT PRÁVNÍ REGULACE

Definici médií v současných platných českých právních předpisech nenalezneme. V rámci zákonných norem se můžeme setkat s různými výrazy, které toto slovo zahrnují. Zákon o regulaci reklamy vymezuje *komunikační média* jako prostředky k přenášení reklamy (§1 odst. 3). O tzv. *paměťových médiích* hovoří zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon. Přesně je však nevymezuje.⁴⁷ S paměťovými médii operuje také zákon č. 166/1993 Sb., o NKÚ (§21 b) nebo jej nalezneme v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (§37 b) a §38 d). Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů užívá pojmu *záznamová média*, který rovněž jasně nedefinuje, ale lze ho dovodit z účelu záznamových médií, kterým je jejich použití při zpracování a přenosu dat elektronickou formou (§2 d). Pojem média se objevuje také v judikatuře ÚS ČR a ve sbírkách mezinárodních smluv.⁴⁸

3.1.1 Elektronické sdělovací prostředky

Pojem elektronická média nalezneme např. v zákoně č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve smyslu úpravy vedení spisu, jehož součástí jsou přílohy, do kterých mj. zákon řadí obrazové a zvukové záznamy a záznamy na elektronických médiích (§17 odst.1).⁴⁹

⁴⁵ Knapp, V.: Teorie práva. C.H. Beck, Praha 1995, s. 39.

⁴⁶ Harvánek, J.: Teorie práva. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň 2008, s. 24.

⁴⁷ §127 odst.8 f) stanoví, že kontrolovaná osoba je povinna zapůjčit celním orgánům potřebné obchodní doklady a účetní záznamy a jiné doklady a písemnosti včetně záznamů dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, a to i mimo prostor kontrolované osoby.

⁴⁸ více např. Kroupa a kol 2009, s. 19.

⁴⁹ V tomto smyslu nejspíše CD, magnetické pásky atd. Pojem elektronická média nalezneme dále např. v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (§16 a §38).

V oblasti práva komunikačních technologií není příliš často zdůrazňován rozdíl mezi pojmem „elektronická komunikace“ a „elektronické komunikace“, které jsou v této oblasti užívány. Ačkoli to není na první pohled patrné, nejedná se o tentýž pojem. Rozlišit je můžeme až za použití anglických výrazů „electronic communication“, který znamená elektronickou komunikaci⁵⁰ a „electronic communications“⁵¹, tj. elektronické sdělovací prostředky, tedy prostředky elektronické komunikace.⁵² Zákon o elektronických komunikacích již pracuje s pojmem elektronické komunikace, namísto telekomunikace, který se vyskytoval v dnes již neplatném zákoně o telekomunikacích.⁵³ Důvodem této změny, byť na první pohled malé, byla potřeba splnit závazek ČR a zajistit transpozici práva Evropských společenství do platného právního řádu ČR. Druhou příčinou byl prudký rozvoj telekomunikací, který si vyžádal změnu dosavadní právní úpravy.

Zákonná definice elektronické komunikace, resp. elektronických sdělovacích prostředků chybí. Lze si ovšem vypomoci jiným pojmem - „sít' elektronických komunikací“. S pomocí něho lze dovést, že elektronickými komunikacemi jsou systémy, spojovací nebo směrovací zařízení a jiné prostředky, které umožňují přenos signálu, vedeného rádiiem, optickými nebo jinými elektromagnetickými prostředky.⁵⁴

Zjednodušeně bychom mohli tedy říci, že elektronická média přenášejí informace k recipientům elektronickou cestou. Zákon je nejčastěji označuje jako „vysílatele“⁵⁵ a „provozovatele vysílání“⁵⁶. Na tomto místě je důležité vymezit rozdíl mezi provozovatelem vysílání a vysílatelem. Autorský zákon užívá pojmu vysílatel, který je právnickou nebo fyzickou osobou, jenž uskutečňuje na svou odpovědnost vysílání zvuků nebo obrazů nebo jejich vyjádření rozhlasem či televizí pro příjem veřejností.⁵⁷ Právo rozhlasového nebo televizního vysílatele souvisí s právem autorským. Autorský zákon nepoužívá pojem vysílání ve smyslu činnost (jak to činí zákon o vysílání), ale jako jakýkoli výsledek rozhlasového nebo televizního vysílání, jako specifického způsobu hospodářské činnosti, bez ohledu na obsah tohoto vysílání.

---

⁵⁰ Ve smyslu sociologickém, kde je chápán jako proces sdělování a vyměňování informací ve společnosti a uskutečňuje se specifickými prostředky.

⁵¹ Zákonný pojem elektronické komunikace („*electronic communications*“), který do našeho právního řádu zavedl zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

⁵² <http://www.epravo.cz/top/clanky/elektronicka-komunikace-versus-elektronicke-komunikace-39898.html?mail>, 8. 2. 2011.

⁵³ Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích zrušen zákonem o elektronických komunikacích.

⁵⁴ §2 písm. h) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací Čl. 2 písm. a) (rámcová směrnice).

⁵⁵ Autorský zákon §83 odst. 2.

⁵⁶ Zákon o vysílání §3 odst. 1 a).

⁵⁷ § 83 odst. 1 autorského zákona.

Z hlediska autorskoprávního můžeme rozlišit rozhlasové a televizní vysílání, které je v současné době na mediálním trhu nejvíce rozšířeno. Vysílací média odesílají svá sdělení ve formě kódu, prostřednictvím různých distribučních cest, který přijímač převede na původní zakódovaný obsah. Šíření těchto kódů se může uskutečňovat bezdrátově, po drátě nebo jinými způsoby (zj. pomocí počítačových sítí). Podle toho, jakým vysílačem je rozhlasový a televizní signál šířen můžeme odlišit pozemní(terestrické), kabelové a satelitní vysílání. Z hlediska elektronického formátu vysílaného díla lze rozlišit vysílání analogové, digitální a jiné. Dle dosahu vysílaného signálu diferencujeme vysílání lokální, celoplošné nebo nadnárodní.

3.2 ROZHLASOVÉ A TELEVIZÍ VYSÍLÁNÍ

Elektronická média se začala masově rozšiřovat od 20. let 20. století. Základy rozhlasového vysílání byly vystavěny na nových technologiích, které umožnily přerušit časoprostorové hranice. Vysílací média představují vyvrcholení snahy lidí o komunikaci na dálku (pomineme-li starší prostředky jako kouřové signály, poštovní holuby atd.).

Slovo rádio pochází z latinského *radius*⁵⁸, znamenající paprsek a bylo poprvé užito v roce 1881. Českým ekvivalentem slova *radius* je rozhlas, jehož autorem je redaktor Národních listů J. D. Richard (vlastním jménem Durdil), který tento výraz prvně použil v roce 1922, namísto „broadcastingové vysílání“.⁵⁹ V češtině se užívají oba výrazy. Někdy je však slovem rádio označována technická stránka věci a slovem rozhlas je míněno samotné vysílání. Rádio je telekomunikační zařízení určené k jednosměrnému dálkovému přenosu zvuku. Jedná se tedy o tzv. monomédium.

Televize jako médium audiovizuální je, na rozdíl od rádia, určena k jednosměrnému dálkovému přenosu nejen zvuku, ale i obrazu. Slovo *télévision* (z řeckého *téle* – daleko a latinského *videre* - vidět) zaznělo poprvé v roce 1900. První elektronický přenos, i když pouze prostých obrázků, se zdařil Britům Williamu E. Ayrtonovi a Johnu J. Perrymu o dvě desítky let dříve, než bylo pojmenováno. V roce 1925 skotský inženýr John Logie Baird poprvé předvedl přenos pohyblivých obrazů veřejnosti a o tři roky později se ve Spojených státech uskutečnilo první veřejné televizní vysílání, tehdy ještě pod názvem radiovize. Pravidelné televizní vysílání začalo v Londýně, na podzim roku 1936.⁶⁰

⁵⁸ <http://latinsky-slovník.latinsky.cz/latinsko-cesky/>, 26. 2. 2011.

⁵⁹ Ješutová, E. a kol.: Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu. ČRo, Praha 2003, s. 44.

⁶⁰ V Československu bylo televizní vysílání započato ještě mnohem později, 1. května 1953. Za pravidelné jej považujeme až od konce února následujícího roku. Jiráček, J.-Kopplová, B.: Mediální technologie. Televize dostupné na: <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/551/MEDIALNI-TECHNOLOGIE---TELEVIZE.html/>, 26.2.2011.

Ve svých počátcích bylo vysílání závislé na tzv. kmitočtovém spektru, vhodném pro šíření programů.⁶¹ Vysílání začínalo v Evropě jako soukromé podnikání na bázi licencí a zprvu bylo zejména technickou atrakcí a prostředkem zábavy, než-li šířitelem informací. Díky tomu, že vysílání začalo působit na větší publikum, jej většina států zestátnila.⁶² Po 2. světové válce došlo v západní Evropě k odstátnění rozhlasového, a později i televizního vysílání. Státy, ve kterých byla média pod vlivem autoritářských režimů, si na tento proces musely počkat do 70. let 20. století (Španělsko, Portugalsko, Řecko). Další proces započal po roce 1989, kdy státy východního bloku procházely přechodem k demokracii. Nový systém fungování a řízení médií implementoval tzv. režim veřejné služby. Veřejnoprávní média však měla nadále monopol, což neumožňovalo vstup soukromých subjektů na mediální trh. Komerční vysílání se nejprve šířilo kabelově a satelitem. Nakonec se dospělo k poznání, že komerční vysílatelé jsou rozšířením mediálního trhu a byla přijata koncepce tzv. duálního systému vysílání.

I po opuštění monopolu veřejnoprávního vysílání byl přístup k frekvenci pozemního vysílání privilegiem, pro které bylo nutné získat licenci.⁶³ Přístup k vysílání získávají elektronická média na základě „povolovacího režimu“.⁶⁴ Podle tohoto režimu pak rozlišujeme různé typy provozovatelů vysílání (viz níže).

3.2.1 Rozhlasové a televizní vysílání podle zákona o vysílání

Podle směrnice Evropského parlamentu a Rady je rozhlasové a televizní vysílání tzv. lineární audiovizuální mediální službou.⁶⁵ Rozhlasové a televizní vysílání je vymezeno zákonem o vysílání⁶⁶ jako „*poskytování pořadů a dalších částí vysílání⁶⁷ uspořádaných*

---

⁶¹ Omezené kmitočtové spektrum, chápáné jako „national asset“ (společné národní bohatství), které patří všem a její využití spravuje stát. Šmíd, M.: Veřejnoprávní a soukromé televize v některých evropských zemích. Parlamentní institut, Praha 2004, s. 3.

⁶² Např. v roce 1925 do Radiojournalu vstoupil jako většinový vlastník československý stát. Naopak soukromá BBC se nestala, na rozdíl od většiny ostatních evropských rozhlasů, součástí státu, ale na exekutivě nezávislou veřejnou korporací (v roce 1927).

⁶³ Tím se vysílací média liší od tisku. Tisk podléhá tzv. evidenčnímu režimu (podle §7 tiskového zákona č. 46/2000 Sb.)

⁶⁴ Zákon o elektronických komunikacích řeší a upravuje přenos vysílání, které je přenášeno prostřednictvím sítě elektronických komunikací.

⁶⁵ Směrnice č. 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách), čl.11. Audiovizuální služby na vyžádání jsou tzv. nelineární audiovizuální mediální službou.

⁶⁶ Zákon zpracovává předpisy Evropské unie- Směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince

v rámci programu, včetně služeb přímo souvisejících s programem, provozovatelem vysílání veřejnosti prostřednictvím sítí elektronických komunikací v podobě chráněné nebo nechráněné podmíněným přístupem za účelem simultánního sledování pořadů a dalších částí vysílání“.⁶⁸ Dále zákon definuje tzv. převzaté rozhlasové a televizní vysílání, tj. příjem vysílání původních rozhlasových a televizních programů⁶⁹ nebo jejich podstatných částí, včetně služeb přímo souvisejících s programy nebo s podstatnými částmi programu, a jejich současné, úplné a nezměněné šíření pro veřejnost prostřednictvím sítí elektronických komunikací. Za nezměněné šíření se považuje i šíření české verze televizního programu, původně vysílaného v cizím jazyce.⁷⁰

Zákon o vysílání pracuje rovněž s negativním vymezením rozhlasového a televizního vysílání. Za rozhlasové a televizní vysílání se nepovažuje zajišťování komunikačních služeb zaměřených na poskytování informací nebo jiných sdělení na základě individuálních požadavků, zajišťování sítě elektronických komunikací a poskytování služby elektronických komunikací podle zákona o elektronických komunikacích, šíření rozhlasových a televizních programů a služeb přímo souvisejících s programem, pokud toto šíření slouží pouze k dopravě signálu chráněného systémem podmíněného přístupu k vysílačům, sdělování informací souvisejících s provozem technických prostředků využívaných k realizaci rozhlasového a televizního vysílání.⁷¹ Za rozhlasové a převzaté rozhlasové vysílání se nepovažuje šíření rozhlasových programů, prostřednictvím tzv. zvláštního přenosového systému.⁷² Za televizní vysílání se dále nepovažuje vysílání, které nemá povahu činnosti především hospodářské nebo které nesoutěží s televizním vysíláním.

2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

Zákon o vysílání upravuje obsah a přístup k rozhlasovému a televiznímu vysílání. Zákon o elektronických komunikacích řeší a upravuje přenos vysílání, které je přenášeno prostřednictvím sítě elektronických komunikací.

⁶⁷ Dalšími částmi vysílání se rozumí zvukové, obrazové nebo zvukově-obrazové části vysílání, které nemají povahu pořadu a jsou zařazovány mezi pořady nebo jsou jimi pořady provázány nebo přerušovány, zejména reklama, teleshopping, oznámení provozovatele vysílání týkající se jeho vlastních pořadů a doprovodných produktů, které jsou od těchto pořadů přímo odvozeny, ohlašování pořadů, zvukové a obrazové prostředky oznamující nebo oddělující vysílání obchodních sdělení a jiná programová interpunkce §2 odst. 1 j).

⁶⁸ §2 odst. 1 a) zákona o vysílání.

⁶⁹ Programem zákon rozumí záměrné časové uspořádání jednotlivých rozhlasových nebo televizních pořadů a dalších částí vysílání a v rozhlasovém vysílání i toku programových prvků §2 odst. 1 j).

⁷⁰ §2 odst. 1 b) zákona o vysílání.

⁷¹ §2 odst. 3 a)-d). Novelizací zákona o vysílání, provedenou zákonem o AVMS bylo z §2 odst. 2 vyloučeno písmeno e), které bylo doplněno novelou č. 235/2006 Sb., jež stanovovalo, že rozhlasovým a televizním vysíláním není vysílání prostřednictvím internetu. Podle nynějšího znění se zákon o vysílání vztahuje na televizní vysílání prostřednictvím internetu, rozhlasové vysílání je však vyloučeno. Více o problematice vysílání prostřednictvím internetu např. Pouperová 2010, s. 65.

⁷² §2 odst. 4 zákona o vysílání. Zvláštní přenosový systém je takový, který nešíří vysílání prostřednictvím vysílačů, družic a kabelových systémů (§12, odst.3 a)-c)), tj. vysílá prostřednictvím internetu.

Dále vysílání, které není určeno k příjmu veřejností a vysílání, jehož hlavním účelem není poskytování pořadů a zároveň se nejedná o televizní vysílání programů (podle § 67 odst. 1 nebo 2) nebo vysílání, které nemůže přímo nebo nepřímo přijímat veřejnost v žádném členském státě Evropské unie prostřednictvím zařízení technicky způsobilého k individuálně volitelné reprodukci televizního vysílání, které je dostupné v obchodní síti.⁷³

Do rozhlasového nebo televizního vysílání nelze zahrnovat domácí produkce, telefonní rozhovory, veřejné promítání filmů nebo záznamů, bezpečnostní a sledovací systémy nebo tzv. videokonference a služby jako je např. download nebo video on demand.⁷⁴

Zákon o vysílání vymezuje *celoplošné vysílání*, které může ve vymezeném územním rozsahu přijímat alespoň 80 % obyvatel ČR (v případě rozhlasového vysílání) a 70 % v případě vysílání televizního.⁷⁵ Pro účely zákona o ČT se však celoplošným televizním vysíláním rozumí takové, v jehož rámci může určitý televizní program a s tímto programem související povinné doplňkové služby přijímat alespoň 95 % obyvatel ČR.⁷⁶ Za *Regionální vysílání* považuje zákon vysílání, které může ve vymezeném územním rozsahu přijímat více než 1 % a méně než 80 % obyvatel ČR (pro rozhlasové vysílání) a více než 1% a méně než 70 % obyvatel (pro televizní vysílání).⁷⁷ *Místní vysílání* je vytvářeno a určeno pro místně vymezenou územní oblast, která může zahrnovat nejvýše 1 % obyvatel ČR.⁷⁸

3.3 PROVOZOVATELÉ ROZHLASOVÉHO A TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ

Provozovatelem rozhlasového a televizního vysílání může být právnická nebo fyzická osoba, která sestavuje program, včetně služeb přímo souvisejících s programem, určuje způsob organizace rozhlasového a televizního vysílání a má za toto vysílání redakční odpovědnost. Pod zvukovým nebo obrazovým označením tento program a služby přímo související s programem prvotně šíří nebo prostřednictvím třetích osob nechává šířit.⁷⁹

---

⁷³ §2 odst. 5 a)-d) zákona o vysílání.

⁷⁴ Regulace nelineárních služeb implementována na základě Směrnice 2007/65/ES do zákona o AVMS.

⁷⁵ §2 odst. 1 c) zákona o vysílání.

⁷⁶ §3 odst.3 zákona o ČT.

⁷⁷ §2 odst. 1 e) zákona o vysílání.

⁷⁸ §2 odst. 1 f) zákona o vysílání. Zákon o ČT však celoplošným vysíláním rozumí vysílání, v jehož rámci může určitý televizní program a s tímto programem související povinné doplňkové služby přijímat alespoň 95% obyvatel ČR §3 odst. 3 zákona o ČT.

⁷⁹ §2 odst. 1 g) zákona o vysílání.

Provozovatel převzatého vysílání rozhoduje o skladbě programů převzatého vysílání, včetně služeb přímo souvisejících s programy převzatého vysílání, tyto programy a služby šíří nebo prostřednictvím třetích osob nechává v úplné a nezměněné podobě šířit.⁸⁰

Zákon o vysílání rozlišuje tři typy provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání:

1. Provozovatelé vysílání, kteří jej provozují na základě zvláštních předpisů, tzn. podle zákona o ČT a ČRo. Ty pak nazýváme *provozovateli vysílání ze zákona*.
2. Provozovatelé, kteří provádějí vysílání na základě licence, jež jim byla udělena podle zákona o vysílání.⁸¹ Ti jsou známi pod pojmem *provozovatelé vysílání s licenci*.
3. *Provozovatelé převzatého vysílání*, kteří vysílání provozují na základě registrace podle zákona o vysílání (§26 a násl.).

4 ZÁKLADNÍ ASPEKTY REGULACE VYSÍLACÍCH MÉDIÍ V ČR

Regulaci médií vymezuje slovník mediální komunikace jako „*soubor psaných i nepsaných norem a pravidel usměrňujících jednání a strukturně-organizační podstatu médií ve společnosti*“.⁸² Zákon o elektronických komunikacích rozumí regulací usměrňování komunikačních činností a vztahů za účelem dosažení a udržení konkurenčního prostředí, ochrany trhu elektronických komunikací, včetně ochrany uživatelů služeb elektronických komunikací, vydáváním rozhodnutí, opatření obecné povahy a stanovisek podle tohoto zákona.⁸³ Regulace znamená zásah do určité činnosti, jehož smyslem je vytvoření pravidel a mezí, v jejichž rámci může být regulovaná činnost prováděna svobodně, ale jejichž překročení nelze aspektovat z důvodu ochrany zájmů, které byly pro stanovené případy vyhodnoceny jako důležité a hodny ochrany.⁸⁴

---

⁸⁰ §2 odst. 1 h) zákona o vysílání.

⁸¹ Licence k vysílání se uděluje na 8 let pro rozhlasové vysílání a na 12 let pro televizní vysílání §12 odst. 5 a), b), s možností prodloužení za zákonem stanovených podmínek §12 a násl.

⁸² Reifová 2004, s. 208.

⁸³ Zákon o elektronických komunikacích §2 písm.x). Tento zákon odděluje regulaci obsahu a přenosu, na základě práva Evropských společenství. Tato zákonná úprava respektuje rozvoj nových způsobů a technologií přenosu a navazuje na přijímané evropské normy. Cílem je zjednodušit proces licencování a omezení nadbytečných regulačních zásahů. Pro oblast digitálního vysílání se počítá s uplatněním dalších standardních regulačních mechanismů - včetně regulace hospodářské soutěže. Nevztahuje se na obsah služeb poskytovaných prostřednictvím sítí elektronických komunikací, jako je obsah rozhlasového a televizního vysílání, finančních služeb a některých služeb informační společnosti pokud zákon nestanoví jinak. Regulace obsahu je zakotvena v zákonu o vysílání, příp. zákoně o ČT/ČRo.

⁸⁴ Pouperová 2010, s. 97.

Zjednodušeně by se dalo říci, že základním smyslem právní regulace vysílacích médií je zakotvit, kdo a za jakých podmínek smí vysílat.

Opatření, která činnost vysílatelů ovlivňují, je nutné sledovat jako provázanou soustavu, kterou také někdy označujeme systémem odpovědnosti médií⁸⁵.

V této soustavě se nachází vše, co na média dokáže působit, tedy zákonné normy, regulační a dozorčí orgány, ale rovněž autoregulační mechanismy a nepřímé nátlaky na média (např. ve formě mediální kritiky). Nejviditelnějším regulačním opatřením jsou nicméně zákonné normy. Formulace konkrétní normativní teorie probíhá v demokratických státech na základě veřejné diskuze o daných tématech a z toho plynou konkrétní opatření (zákony, ekonomické nástroje atd.).

Musíme od sebe odlišit regulaci a přímé řízení. Účelem přímého řízení je dosažení stavu, který je považován za optimální. Každé takové řízení médií může znamenat brzký konec svobody projevu, potažmo médií. Snahou regulace je zamezit přesně definovaným nežádoucím jevům, aniž by byl striktně určen směr jejich vývoje.⁸⁶

Základní principy regulace (vysílacích) médií fungují ve všech rozvinutých demokratických státech Evropy, do jejichž řad se po roce 1989 přidružilo nejprve Československo a následně i samostatná Česká republika. Po období komunistického režimu, kdy byla média provozována a kontrolována státem, započala na našem území proměna mediálního systému a cesta k liberalizaci médií. Podobně jako v dalších postkomunistických zemích proběhl v ČR vývoj od státního vysílání, přes rychlý (u nás v horizontu týdnů), spíše spontánní vznik komerčních médií, k zakotvení duálního systému vysílání. Přestože se již v prosinci 1989 objevily první komerční rádiové stanice a během roku 1990 byly uděleny experimentální licence soukromým provozovatelům televizního vysílání, musela si elektronická média počkat na nové právní normy bezmála dva roky. Po této době byla přijata zcela nová norma, která upravovala provozování rozhlasového a televizního vysílání. Výsledkem byl zákon č. 468/1991, o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Dotyčný zákon vymezil duální systém rozhlasového a televizního vysílání, kde vedle sebe koexistují „provozovatelé ze zákona“ (média veřejné služby, veřejnoprávní média) a „provozovatelé s licenci“ (soukromí provozovatelé vysílání). Se vznikem duálního prostředí se objevila potřeba vtisknout rozhlasovému a televiznímu vysílání určitý právní rámec a zřídit příslušné kontrolní orgány.

---

⁸⁵ Vytvořil francouzský teoretik médií Claude-Jean Bertrand. Burton, G – Jiráček, J. 2001, s. 135.

⁸⁶ Musil, J.: Etika a regulace médií in Etika a regulace médií. Sborník příspěvků. Centrum Mariapoli, Praha 23. 9. 2003. Vydalo hnutí fokoláre.

Zákon o vysílání č. 468/1991 byl nahrazen v roce 2001, zákonem č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů, který po několika novelizacích platí dodnes.

4.1 REGULACE OBSAHU A PŘÍSTUPU

Nejčastěji směřuje regulace vysílacích médií vůči obsahu a přístupu.

Regulace přístupu znamená úpravu vzniku oprávnění provozovat rozhlasové a televizní vysílání, tj. rozhodování o tom, kdo může vysílat. Protože česká právní úprava rozeznává v rámci vysílacích médií dva režimy přístupu ke sdělovacím prostředkům - registraci a licenci (viz provozovatelé rozhlasového a televizního vysílání), jedná se o tzv. licenční a registrační politiku. Prvotním impulsem a tradičním argumentem pro tento typ regulace bylo omezené množství vysílacích frekvencí (kmitočtů, které jsou chápány jako veřejný statek, se kterými je nutné nakládat efektivně). Druhým důvodem byla nutnost reagovat na možnosti mediálního trhu. V praxi je udělování licence omezeno na komerční média, a proto z hlediska zaměření této práce (na média veřejné služby) tento typ regulace opomineme.

Účelem *regulace obsahu* je podle zákonem stanovených mezí určit, co se (ne)bude vysílat, tj. co (ne)smí být obsahem vysílaných programů. Jedná se o jakési nastavení mantinelů pro to, co nechceme vidět na televizní obrazovce v zájmu ochrany společnosti a některých jejích skupin před riziky a negativy spojenými s vysílaným obsahem. Obecné požadavky regulace obsahu formuluje v ČR zákon o vysílání. Jelikož se působnost zákona o vysílání vztahuje i na provozovatele ze zákona, představíme si některé nejdůležitější aspekty regulace, vycházející z této úpravy.⁸⁷

Provozovatel vysílání má právo vysílat programy svobodně a nezávisle, do jejichž obsahu lze zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích (§31 odst. 1). Provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace, které jsou nezbytné pro svobodné vytváření názorů, přičemž názory a hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru (§31 odst. 2). Ve zpravodajství a politicko-publicistických pořadech je provozovatel vysílání povinen zajistit, aby se dbalo na zásady objektivní a vyváženosti a nebyla v programu zvýhodněna žádná politická strana, hnutí, popř. jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti (§31 odst. 3).

---

⁸⁷ §3 odst. 1 a) zákona o vysílání.

Provozovatel vysílání je povinen sestavovat programovou skladbu tak, aby ve svém vysílání poskytoval vyváženou nabídku pro všechny obyvatele se zřetelem na jejich věk, pohlaví, barvu pleti, víru, náboženství, politické či jiné smýšlení, národnostní, etnický nebo sociální původ a příslušnost k menšině (§31 odst. 4).

Provozovatel je oprávněn do vysílání zařazovat pořady, programové prvky a další části vysílání (reklama, teleshopping) s regionálně odlišným obsahem.

Zákon stanovuje další povinnosti provozovatelům vysílání. Uvedme si některé z nich. Provozovatel vysílání je povinen:

- provozovat vysílání vlastním jménem, na vlastní účet a odpovědnost a nést odpovědnost za obsah vysílání,⁸⁸
- zajistit, aby vysílané pořady nepropagovaly válku nebo nelichví kruté nebo nelidské jednání způsobem, který by je zlehčoval, omlouval nebo schvaloval; dále nepodněcovaly k nenávisti z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jinému postavení, a aby vysílané pořady neobsahovaly podprahová sdělení,⁸⁹
- nezařazovat do vysílání programy, které mohou vážně narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, zj. tím, že obsahují pornografii a hrubé samoučelné násilí;⁹⁰ dále pořady, které mohou utvrzovat stereotypní předsudky, týkající se etnických, náboženských nebo rasových menšin a pořady a reklamy, jež obsahují nadávky a vulgarismy,⁹¹
- nezobrazovat osoby umírající nebo vystavené těžkému duševnímu či tělesnému utrpení, jež snižuje lidskou důstojnost,⁹²
- v době od 6.00-22.00 hodin nezařazovat pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých,
- provozovatel vysílání má povinnost opatřit vysílané pořady skrytými nebo otevřenými titulky. Zmíním rozdíly v této povinnosti u provozovatelů s licencí a u provozovatelů ze zákon, protože jsou značné. Provozovatelé s licencí musí opatřit titulky alespoň 15 % vysílaných pořadů pro osoby se sluchovým

---

⁸⁸ §32 odst. 1 a).

⁸⁹ §32 odst. 1 b)-d). Podprahovým sdělením je obecně vzato obrazové, zvukové nebo jakékoli jiné smyslové sdělení, které je přijímáno pouze pod úrovní vědomého vnímání (Lindstrom, M.: Buyology. Truth and Lies About Why We Buy. Doubleday, New York 2008, s. 70.

⁹⁰ §32 odst. 1 e).

⁹¹ §32 odst. 1 i) a j).

⁹² §32 odst. 1 f).

postižením a alespoň 2 % pořadů pro osoby se zrakovým postižením. Provozovatel ze zákona musí opatřit alespoň 70 % vysílaných pořadů skrytými nebo otevřenými titulky a alespoň 2 % vysílaných pořadů vyrobit v českém znakovém jazyce nebo simultánně tlumočit do českého znakového jazyka pro osoby se sluchovým postižením a dále je povinen zpřístupnit alespoň 10 % vysílaných pořadů pro osoby se zrakovým postižením.⁹³

Vzhledem k tomu, že výše zmíněná úprava (§32) stanovuje především to, co pořady obsahovat nemají, je potřeba ještě zmínit, že existují i tzv. události značného společenského významu, které být vysílány musí.⁹⁴

Zákon hovoří ještě o tzv. krátkých zpravodajských výňatcích, ke kterým je provozovatel vysílání, který získal výhradní práva k vysílání události, jež je předmětem zvýšeného zájmu veřejnosti, povinen ostatním provozovatelům na jejich žádost, umožnit přístup nebo poskytnout záznam této události za účelem pořízení krátkého zpravodajského výňatku podle vlastního výběru.⁹⁵

Provozovatel televizního vysílání je navíc povinen podporovat současnou evropskou a evropskou nezávislou tvorbu (§42 a násl.). Tam, kde je to proveditelné, musí vyhradit pro evropská díla nadpoloviční podíl celkového vysílacího času (do tohoto času se nezapočítává čas, vyhrazený pro zpravodajství, sportovní události, soutěže, teletext, reklamy a teleshopping).⁹⁶ Cílem tohoto ustanovení je podpořit evropský film a posílit jeho konkurenceschopnost. Tam, kde je to proveditelné, by měl být dále vyhrazen 10% prostor z celkového vysílacího času na evropská díla, která jsou vyrobena nezávislými výrobci.⁹⁷

---

⁹³ §32 odst. 2.

⁹⁴ Podle vyhlášky Ministerstva kultury ČR č. 233/2001 Sb. jsou těmito událostmi: letní olympijské hry, zimní olympijské hry, mistrovství světa ve fotbale v rozsahu (všech utkání reprezentačního družstva České republiky, semifinálových utkání a finálového utkání), mistrovství Evropy ve fotbale v rozsahu (všech utkání reprezentačního družstva České republiky, semifinálových utkání a finálového utkání), mistrovství světa v ledním hokeji v rozsahu (všech utkání reprezentačního družstva České republiky, semifinálových utkání a finálového utkání), mistrovství světa v lehké atletice.

⁹⁵ §34 odst. 1. Doba trvání krátkého zpravodajského výňatku ve všeobecném zpravodajském pořadu nesmí přesáhnout 90 sekund. Krátký zpravodajský výňatek musí být označen uvedením zdroje, z něhož byl převzat, není-li takové označení neproveditelné §34 odst. 2.

⁹⁶ §42 zákona o vysílání. Co se považuje za evropské dílo stanoví §46 odst. 1 a násl. V roce 2010 vysílaly celoplošné plnoformátové programy ČT přes 86% ze stanoveného základu pro výpočet tohoto podílu a výrazně tak překročila zákonem daný podíl. Toto kvótu nelze vztahovat na ČT4 a ČT24, protože na nich se programy, ze kterých se tento podíl vypočítává, nevysílají.

⁹⁷ §43 odst. 1 zákona o vysílání.

Aby byla tato povinnost splněna, musí provozovatel televizního vysílání vynakládat alespoň 10 % svého programového rozpočtu na výrobu či nákup těchto děl⁹⁸ a zároveň vyhradit 10 % pro vysílání evropských děl nezávislých tvůrců, od jejichž prvního zveřejnění neuplynulo více než 5 let.⁹⁹

Na plnění těchto povinností dohlíží RRTV, s čímž souvisí povinnost provozovatelů poskytovat jí potřebné informace. Pokud provozovatel neposkytne informace nebo neplní povinnosti vyplývající z těchto ustanovení, může mu být udělena pokuta.¹⁰⁰ Omluvitelným důvodem pro neplnění popsaných povinností může být neproveditelnost plnění a výjimky z povinnosti (dle §45).

Regulace přístupu i obsahu je uskutečňována zvnějšku, tzv. institucionální regulací (prostřednictvím orgánů dohledu), ale i zevnitř, tzv. autoregulací. V případě autoregulace se jedná o normu bez celospolečenské závaznosti – tj. kodexy nebo jiná pravidla, která jsou závazná v interním prostředí konkrétní společnosti.

Zásadním prvkem regulace je kontrola a sankce. To zajišťuje v oblasti rozhlasového a televizního vysílání kolektivní regulační orgán. Regulační orgán by měl být nezávislý, protože jeho důležitým úkolem je také ochrana provozovatele vysílání před nezdůvodněnou a protizákonnou kontrolou a vlivem politických i jiných zájmů (více níže).

4.1.1 Právo na informace, svoboda projevu a svoboda médií

Známý francouzský odborník na etiku médií uvádí: „...*Žádná demokracie nemůže existovat bez svobody médií. Přitom svoboda médií nemůže přetrvat, pokud média nezabezpečí kvalitní službu veřejnosti...*“ Claude-Jean-Bertrand.¹⁰¹

Základem pro fungování médií v demokratické společnosti je požadavek na svobodu projevu a práva na informace. Právo se nesnaží působit pouze jako regulativ médií, ve smyslu jejich omezení, ale vytváří jim rovněž prostor pro jejich svobodné fungování. Otázku ústavního zakotvení práva na informace a svobody projevu jsem zařadila do této práce z jednoho prostého důvodu. Již na začátku jsme se zmínila, že dochází k neustálému rozvoji médií a právo na tento vývoj musí reagovat.

⁹⁸ §43 odst. 2. Toto ustanovení opět celoplošné plnoformátové programy převyšují (celkem přes 20 % ze stanoveného základu).

⁹⁹ §44 odst. 1 zákona o vysílání. ČT vysílala přes 61 % veškeré nezávislé evropské tvorby, která odpovídá uvedené definici.

¹⁰⁰ Podle §60 odst. 1 m), n) zákona o vysílání.

¹⁰¹ Proposal for a Center on Media Ethics in Media Ethics, Issue 7/1/08.

Je proto důležité mít stabilní principy, o které se mohou další úvahy o regulaci opřít. Domnívám se, že jedním z těchto principů je právě svoboda projevu a právo na informace. Zároveň je svoboda projevu nezbytnou podmínkou pro provoz každého typu média, tudíž i veřejnoprávního.

Kritérium svobody médií se projevuje v různých rovinách a míře jednoznačnosti - od požadavku na absenci cenzury a zásahů představitelů moci do jednání médií, přes právo na stejnou příležitost svobodně přijímat zprávy a názory pro všechny občany, až po právo médií svobodně získávat informace.

Svoboda projevu je základním pilířem demokratické společnosti a úzce koresponduje se svobodou médií. Základní norma, která upravuje svobodu projevu a právo na informace je v ČR Listina základních práv a svobod. Tato práva jsou zařazena v Listině mezi politickými právy, což svědčí o jejich významnosti. Podle čl.17 má každý právo vyjádřit své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem (odst.2). Listina nepřipouští cenzuru (odst.3). Nositelem těchto práv je každá fyzická i právnická osoba, občan ČR i cizinec. Svobodou projevu se nemyslí pouze možnost něco si myslet, ale nahlas a veřejně se projevit. Právo na svobodu projevu je, v souladu s čl. 1 Listiny, nezadatelným, nezcizitelným, nepromlčitelným právem a je zaručeno všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického a jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Svoboda projevu je jednou ze složek obecné svobody jednání, jak je uvedeno v čl.2 odst. 3 Listiny, tj. že každý může činit to, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit to, co zákon neukládá.

Odrzem svobody projevu je právo na informace které má tři složky: vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu (čl. 17 odst.2 Listiny). Takto lze chápat právo na informace v jednom smyslu. Můžeme ho však vymezit ještě v dalším smyslu jako povinnost státních orgánů a orgánů územní samosprávy přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti (čl. 17 odst. 5 Listiny). V tomto významu mají některé subjekty povinnosti poskytovat informace, vztahující se k jejich působnosti.¹⁰² Povinné subjekty stanoví zákon¹⁰³, ale v našem případě je důležité, že do této kategorie patří také Česká televize a Český rozhlas.¹⁰⁴

---

¹⁰² Zákon č. 106/1999 o svobodném přístupu k informacím §2 odst. 1.

¹⁰³ Jsou jimi státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce, dále subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právech chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti §2 odst. 1 a 2.

¹⁰⁴ Viz náleží ÚS sp. zn. III. ÚS 671/02 ze dne 16. 1. 2003.

Listina upravuje některé další formy projevu nebo získávání informací (např. čl. 15, který vyjadřuje svobodu vědeckého bádání a umělecké tvorby, čl. 16 svoboda náboženského vyznání, čl. 18 petiční právo, čl. 35 právo na informace o životním prostředí atd.).

Národní úprava svobody projevu je propojena také s lidskoprávními mezinárodními závazky.¹⁰⁵ Jsou jimi zejména Všeobecná deklarace lidských práv¹⁰⁶, Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.¹⁰⁷ Tato Úmluva je v oblasti svobody projevu jednou z nejdůležitějších v rámci Rady Evropy.¹⁰⁸ Mezi další důležité dokumenty patří Mezinárodní pakt o občanských a politických právech¹⁰⁹, Úmluva o právech dítěte¹¹⁰, Evropská sociální charta. O svobodě projevu se zmiňuje také úmluva o Přeshraniční televizi¹¹¹ a směrnice Televize bez hranic.

Většina práv podléhá určitým omezením, aby neohrozila jiná práva, svobody či zájmy. Není tomu jinak ani se svobodou projevu. Svobodu projevu a právo na informace lze omezit zákonem, pokud je to nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti¹¹² a svou roli hraje také veřejný zájem. Svoboda projevu je vyjádřena jako princip, nikoli jako jednoznačné pravidlo chování, proto je nutné při střetu s jiným principem hledat řešení. V případě, že proti sobě stojí dvě práva zaručená Listinou je řešení kolizí založeno na principu proporcionality, tj. omezení práva musí být přiměřené ochraně jiných práv či hodnot. Ochranu těchto práv poskytují soudy, event. ústavní nebo mezinárodní soud (Evropský soud pro lidská práva). Při posuzování, kterému právu dát přednost, by žádné nemělo mít automatickou prioritu před jiným.¹¹³

Má-li být svoboda projevu realizována, je nutné umožnit uživatelům přístup ke komunikačním kanálům a poskytnout jim příležitost k získání informací z různých zdrojů.¹¹⁴

---

¹⁰⁵ ČR je povinna dodržovat mezinárodní závazky, čl.1 odst. 2 Ústavy. Z čl. 10 Ústavy vyplývá, že mezinárodní smlouvy mají přednost před vnitrostátními předpisy.

¹⁰⁶ Každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu. Toto právo nepřipouští, aby někdo trpěl újmu pro své přesvědčení, a zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice, Čl. 19 Deklarace z 10. 12 1948, <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/>, 19. 3. 2011.

¹⁰⁷ Podepsána 4. 11 1950, v Československu ratifikována 18. 3 1992.

¹⁰⁸ http://www.euroskop.cz/gallery/2/772-umluva_o_ochrane_lidskych_prav_a_svobod.pdf, 24. 4. 2011.

¹⁰⁹ Přijatý 19.12 1966, čl. 19. Viz <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/>.

¹¹⁰ Přijatá 20. 11 1989.

¹¹¹ Přijatá 5. 5 1989, pozměňující protokol o vysílání 9. 9 1998, http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/rozhlasove-a-televizni-vysilani/Evropska_umluva_o_preshranicni_televizni.doc, 19. 3 2011.

¹¹² Listina čl.17 odst.4.

¹¹³ IV. ÚS 154/97 Usn. ÚS z 9. 2. 1998. Bartoň 2010, s. 30.

¹¹⁴ McQuail, D. Úvod do teorie masové komunikace. Praha: Portál, 2007, str.167.

Je nezbytné zajistit pluralitu médií, tj. stav, ve kterém se nebude veškerá mediální moc soustřeďovat v rukou jednoho člověka nebo skupiny.¹¹⁵ Pluralita informačních zdrojů patří k dalším základním kamenům demokracie a je tím pádem potřeba prostřednictvím zákonů nastolit pravidla, která pluralitu zajistí.

O mediální pluralitě se zmiňuje již uvedená Úmluva o přeshraniční televizi: „*v duchu spolupráce a vzájemné pomoci, na které je celá Úmluva založena, se smluvní strany vynasnaží zamezit ohrožení pluralismu sdělovacích prostředků vysíláním nebo přenosy některého provozovatele vysílání nebo jiných právnických či fyzických osob v jejich působnosti*“ (článek 10bis). Nicméně s neustálou obavou - Evropského parlamentu a nevládních organizací - z koncentrace médií a jejímu možnému vlivu na pluralitu a svobodu projevu vytvořila komisařka Viviane Redingová a místopředsedkyně Margot Wallströmová koncepci plurality médií v EU.¹¹⁶ V jejich pojetí je pluralita chápána jako přístup k rozmanitým informacím, na jejichž základě si mohou občané vytvářet názory, aniž by je ovlivňoval jeden dominantní zdroj.

Pluralitu informací v ČR upravuje zákon o vysílání (§55 a následující). K zachování plurality celoplošného analogového i digitálního vysílání jsou vysílatelům dána ze zákona některá omezení. Jedna právnická nebo fyzická osoba nesmí být držitelem více než jedné licence k celoplošnému analogovému rozhlasovému nebo televiznímu vysílání. Provozovatel celoplošného analogového rozhlasového nebo televizního vysílání se nesmí majetkově podílet na podnikání jiného provozovatele celoplošného analogového rozhlasového nebo televizního vysílání. Provozovatel celoplošného analogového rozhlasového nebo televizního vysílání se nesmí slučovat s jiným provozovatelem celoplošného analogového vysílání. Z této úpravy (§55 odst.1-4, 7 a 8) vyplývá, že se nevztahuje na rozhlasové a televizní vysílání, které je šířené pomocí kabelových systémů a družic a zvláštních přenosových systémů. Pluralita informací je zajištěna zákonem i pro celoplošné digitálním rozhlasovém a televizním vysílání. Jedna právnická nebo fyzická osoba nesmí být současně držitelem více než dvou licencí k provozování celoplošného digitálního rozhlasového nebo televizního vysílání. Provozovatel celoplošného digitálního vysílání se nesmí majetkově podílet na podnikání jiného provozovatele celoplošného digitálního rozhlasového a televizního vysílání.

---

¹¹⁵ Ideální stav plurality je koexistence vzájemně nezávislých médií, z nichž žádné nemá takové postavení na trhu, aby narušovalo zdravé konkurenční prostředí. Zároveň poskytují diverzifikovaný obsah, kterým uspokojují nejlépe všechny vrstvy společnosti.

¹¹⁶ http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/pluralism/index_en.htm, 19. 3 2011. Navazují na konferenci v Liverpoolu (2005) a směrnici Audiovizuální mediální služby bez hranic 2007/65/ES, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (směrnice Televize bez hranic). Směrnice o audiovizuálních službách byla implementována do právního řádu ČR zákonem č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních službách na vyžádání.

Stejně tak se nesmí provozovatel celoplošného digitálního vysílání slučovat s jiným provozovatelem celoplošného digitálního vysílání.¹¹⁷

Proto, aby souhrn místních vysílání nesuploval celoplošné vysílání, nesmí takový souhrn pokrývat přes 70 % celkového počtu obyvatel ČR v případě televizního vysílání a 300 % u rozhlasového vysílání. Stejně omezení platí i pro majetkový podíl na podnikání provozovatelů místních vysílání.¹¹⁸

5 MÉDIA VEŘEJNÉ SLUŽBY

Zákon stanovuje, že subjekt, který provozuje vysílání na základě zvláštních právních předpisů, je tzv. provozovatelem ze zákona. Pro tyto provozovatele se vžilo také označení média veřejné služby nebo veřejnoprávní média. Pojem veřejnoprávní se k nám dostal z německé oblasti, kde jsou veřejné televize institucemi veřejného práva, tzv. öffentlich-rechtliche Anstalt.¹¹⁹ V anglosaské oblasti se nehovoří o veřejnoprávních institucích, ale o organizacích veřejné služby - public service broadcaster - a představitelkou tohoto konceptu je „pramáti“ všech veřejnoprávních médií - BBC. Rovněž ve Francii se používá pouze adjektivum veřejný – „public“, přičemž o vysílatelích se hovoří jako o organizacích veřejného sektoru (le secteur public). V České republice existují dva provozovatelé ze zákona: Česká televize a Český rozhlas.¹²⁰ V Polsku jsou veřejnými médii (media publiczna) Polská televize (Telewizja Polska) a Polské rádio (Polskie Radio).

Média veřejné služby jsou zřízena (zpravidla ze zákona) k tomu, aby naplňovala veřejnou službu v oblasti mediální komunikace. Mezi jednu z hlavních hodnot médií veřejné služby patří jejich nezávislost na politické moci a ekonomickém tlaku trhu. Raboy podotýká, že se však jedná o hodnoty relativní, poněvadž žádná vysílací organizace nemůže fungovat zcela nezávisle na tržním prostředí a politická moc si v nich udržuje stále určitý podíl vlivu.¹²¹ Jakou měrou se promítají tyto vlivy do médií veřejné služby v ČR a Polsku se pokusím na základě získaných poznatků zhodnotit ke konci práce. Než-li si vymezíme veřejnou službu z pohledu jednotlivých zákonů, musíme si přiblížit, co se skrývá za pojmy veřejný zájem a veřejná služba.

---

¹¹⁷ §55a odst. 1-4, 7 a 8.

¹¹⁸ §56 odst. 1-4.

¹¹⁹ Viz např. <http://www.ard.de/intern/organisation/-/id=8036/rnvfb8/index.html>, 10. 3. 2011.

¹²⁰ Službu veřejnosti poskytuje dále Česká tisková kancelář, a to šířením slovního a obrazového zpravodajství z České republiky a ze zahraničí (§2 odst.2 zákona o ČTK).

¹²¹ Raboy 1995, s 10.

5.1 VEŘEJNÁ SLUŽBA A VEŘEJNÝ ZÁJEM

Odborná literatura pracuje s celou řadou definic veřejné služby a veřejného zájmu a neshodne se na jejich jednotném pojetí. Představme si alespoň některé pohledy na dané koncepty. Veřejný zájem je ukázkovým příkladem neurčitěho právního pojmu, který je charakteristický značnou nezřetelností a mnohoznačností.¹²²

Madarův slovník českého práva pracuje s tím, že veřejný zájem je opakem zájmu soukromého. Dovozuje z toho, že se jedná o pojem, který platná právní úprava výslovně obsahově nevymezuje, avšak hojně ho používá. Jedná se o takový zájem, který je možno označit za obecný či obecně prospěšný zájem. Jeho nositeli jsou blíže neurčené, ale alespoň rámcově determinovatelné okruhy či společenství osob (tzv. veřejnost), případně může jít o celospolečenské zájmy.¹²³ Podobně s pojmem pracuje Hendrych a kolektiv, kteří veřejným zájmem popisují „*druh zájmu, který je obecně prospěšný a je opakem čistě soukromého zájmu*“.¹²⁴

Veřejný zájem lze jen stěží definovat v obecné rovině. Dalo by se pouze říci, že o veřejný zájem se nemůže jednat v případě, kdy jde o zájem jednotlivce nebo malé skupiny.¹²⁵ Jinak se ale pojetí veřejného zájmu může posouvat v kontextu konkrétních příkladů¹²⁶

Trampota také připomíná, že „*veřejný zájem ve vztahu k médiím není v perspektivě společného zájmu nikdy daný a definitivní, ale je otevřen diskuzi, změnám a protinávrhům*“.¹²⁷ Zároveň formuluje myšlenku, že v liberálně-demokratických společnostech by měla média veřejné služby vykonávat jakousi kontrolní funkci vůči státu, tedy jakéhosi hlídacího psa.¹²⁸ Pro takové počínání by jim měly být vytvořeny legislativní podmínky. Zároveň by se měla média veřejné služby k této roli přihlásit, jako ke své společenské odpovědnosti, a své jednání podřídit tomuto imperativu.¹²⁹ I česká veřejnoprávní média se snaží tuto funkci plnit.

¹²² Sládeček, V.: Obecné správní právo. 2. aktualizované vydání. ASPI, Praha 2009, s. 144.

¹²³ Madar a kol. 1999: 1577.

¹²⁴ Hendrych a kol. 2003: 1122.

¹²⁵ Ani to ale neplatí ve všech právních systémech. Jak je možné se dočíst například na <http://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-verejneho-zajmu-v-mezinarodni-praxi-58588.html>. V tomto smyslu judikoval např. Evropský soud pro lidská práva v rozhodnutí *James a další v. Velká Británie*. V tomto případě přišli žadatelé o podstatnou část svých příjmů, jelikož opatření přijatá Velkou Británií dávala nájemcům v lukrativních částech Londýna právo získat vlastnictví nemovitostí za nižší než tržní cenu. Byť z této reformy v konečném důsledku profitovali přímo jednotlivci, uznal ESLP veřejný zájem, který podle něj spočíval v nastolení větší sociální spravedlnosti v oblasti bydlení.“

¹²⁶ Např. nález I.ÚS 453/03 z 11. 11. 2005.

¹²⁷ Trampota 2006, s. 142

¹²⁸ Více k pojetí médií jako hlídacího psa (watchdog) např. Sparks, C.: The media as a power for democracy in The Public (Javnost) č. 1-2, roč. 1995, s. 45-61.

¹²⁹ Trampota 2006, s. 143

O pojmu veřejný zájem se zmiňuje také např. Etický kodex novináře. Novinář nemá používat nepoctivé prostředky k získání informací, fotografií či dokumentů nebo využívat k tomuto dobré víry kohokoli. Nepoctivost prostředků je přitom třeba posuzovat v souvislosti s veřejným zájmem na publikování příslušné informace.¹³⁰

Nyní se podívejme na veřejnou službu. První přišel s pojmem veřejná služba David Sarnoff, který v roce 1922 prohlásil, že vysílat znamená bavit, informovat a vzdělávat národ, a z těchto důvodů by mělo být vysílání jasně považováno za veřejnou službu.¹³¹ Institucionální povahu veřejné službě vtiskl John Reith.¹³² Stanovil čtyři charakteristiky vysílání veřejné služby. Takové vysílání by mělo být chráněno před komerčními tlaky, mělo by zaopatřovat celý národ, být organizováno jako monopol a plnit vysoké programové standardy.¹³³

Formulovat definici veřejné služby není jednoduché. To dokládá i švédská mediální analytička Trine Syvertsen, která sesbírala více jak třicet interpretací veřejné služby v oblasti vysílání, z nichž si některé dokonce protřečují. Problém tohoto rozpolcení tkví podle ní v tom, že se vztahuje k historickým, politickým, ekonomickým a kulturním okolnostem v daných zemích. Další problém spočívá v tom, že někdy se pojem vztahuje k vysílacímu systému jako celku a jindy k vysílací instituci jako takové. Svou syntézou vytvořila tři základní a zásadní významy vysílání veřejné služby:

- Veřejná služba jako „veřejná užitečnost“ („*public utility*“), tj. služba poskytovaná obvykle státem (služby ve smyslu technicko-ekonomickém, např. pošta, provoz železnic atd.), jež má standardní úroveň a kvalitu poskytovaných služeb a je univerzálně dostupná.
- „Vysílání ve službách veřejné sféry“, které se váže k veřejnosti, veřejné sféře, ve které se členové veřejnosti stávají občany, kteří kolektivně přijímají rozhodnutí pro všeobecné blaho. Úkolem médií v tomto pojetí je zajistit, aby občané měli přístup k informacím a znalostem, které jsou nutné k vykonávání jejich občanských práv a povinností.

---

¹³⁰ <http://syndikat-novinaru.cz/1/5/36/etika/eticky-kodex>, 15. 4. 2011.

¹³¹ Moe, H.: Defining public service beyond broadcasting: the legitimacy of different approaches in *International Journal of Cultural Policy*, 1. published 2010. Dostupné na <http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all?content=10.1080/10286630903049912>, 15. 4. 2011.

¹³² John Reith byl prvním generálním ředitelem BBC. Více http://www.bbc.co.uk/historyofthebbc/resources/in-depth/reith_1.shtml, 4. 3. 2011.

¹³³ Armstrong, M. – Weeds, H.: *Public service broadcasting in the digital world*. University of Essen, 2005.

- Třetí pojetí veřejné služby - „vysílání jako služba posluchačům“ - vychází z pojetí publika jako souhrnu konzumentů médií, ve kterém již není prioritou uspokojení kolektivního, ale individuálního zájmu.¹³⁴

Podle UNESCO je vysílání veřejné služby zřízené a financované veřejností, které zároveň slouží k jejich informování, vzdělávání a zábavě. Důraz je kladen na pluralitu názorů, programovou diverzitu, redakční nezávislost a podporu demokracie. Nejedná se přitom o státní ani komerční vysílání.¹³⁵

Vysílání veřejné služby je též možné definovat na základě kritérií, která jsou od provozovatelů vysílání vyžadována pro vstup do Evropské vysílací unie (EBU). Její členové vykonávají tzv. národní službu. Mají za úkol pokrývat signálem celé území státu, disponovat vyrovnaným a širokým záběrem programů pro všechny složky obyvatelstva a produkovat vlastní programy.¹³⁶

Odůvodněnost existence médií veřejné služby a jejich nezastupitelná role v současné společnosti je vyjádřena v právu EU a řadě dalších materiálů institucí EU a Rady Evropy. Na úrovni EU je role veřejnoprávního vysílání uznána Protokolem č. 29 připojeným ke Smlouvě o fungování EU. Předpisy jsou podpořeny řadou doporučení a deklamací Evropského Parlamentu, Rady ministrů, a Rady Evropy.

Doporučení Parlamentního shromáždění hovoří o tom, že vysílání veřejné služby je zásadním prvkem demokracie v Evropě a jeho úkolem je vysílat nezávisle na politických či hospodářských vlivech.¹³⁷ Média veřejné služby by měla nabízet zprávy, vzdělávací, kulturní, sportovní a zábavné programy a další obsah, zaměřený na různé kategorie publika. Pro média veřejné služby je stěžejní princip univerzálnosti, který by měl být uplatňován s ohledem na technické, sociální a obsahové aspekty. Cílem médií veřejné služby by měla být schopnost nabízet všeobecný, specializovaný obsah a služby, jakož i přizpůsobené interaktivní a volitelné služby.

---

¹³⁴ Syversten, T.: The Many Uses of Public Service Concept. Nordicom Review, vol. 20, No. , p. 5-12. Dostupné na http://www.nordicom.gu.se/common/publ_pdf/33_syvertsen.pdf, 26. 4. 2011.

¹³⁵ http://portal.unesco.org/ci/en/ev.php-URL_ID=1525&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html, 6. 3. 2011.

¹³⁶ <http://www.ebu.ch/en/about/index.php>, 1. 4. 2011.

¹³⁷ Doporučení RE č. 1641(2004) Veřejnoprávní rozhlas a televize/Rozhlas a televize veřejné služby/Vysílání veřejné služby dostupné na: <http://assembly.coe.int/Documents/AdoptedText/TA04/EREC1641.htm>, 15. 4. 2011.

Měla by oslovit všechny generace, zejména však zapojit mladší generaci, do aktivních forem komunikace, ve snaze podporovat poskytování obsahu vytvářeného uživateli a zavádění dalších participačních programů.¹³⁸

Média veřejné služby by měla být rovněž faktorem sociální soudržnosti a integrace všech jedinců, skupin a společenství, zdrojem nestranných a nezávislých informací a komentářů, a také inovačního a pestrého obsahu, který je v souladu s vysokými standardy etiky a kvality. Média veřejné služby by se měla stát fórem pro veřejnou diskusi a prostředkem podpory široké demokratické účasti jedinců a činitelem, který aktivně přispívá k audiovizuální tvorbě a produkci, většímu porozumění a šíření rozmanitosti národního a evropského kulturního dědictví.¹³⁹

5.2 PŘEDPISY REGULUJÍCÍ MÉDIA VEŘEJNÉ SLUŽBY V ČESKÉ REPUBLICĚ

Formálními prameny současné platné právní úpravy, vztahující se k médiím veřejné služby jsou:

- zákonné (primární) právní normativní akty (ústavní zákony, zákony a zákonná opatření), tj. zejména usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, zákon č. 231/2001, o provozování rozhlasového a televizního vysílání, zákon č. 483/1991 Sb., o ČT, zákon č. 484/1991 Sb., o ČRo, zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuální mediální službě na vyžádání, zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, okrajově zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád a zákon č. 150/2002 Sb., Soudní řád správní.
- podzákoný (sekundární) právní normativní akt (nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, obecně závazné vyhlášky kraje nebo obce, nařízení kraje nebo obce atd.), kterým je vyhláška Ministerstva kultury č. 233/2001 Sb., kterou se vydává Seznam událostí značného společenského významu.

---

¹³⁸ Doporučení Parlamentního shromáždění/Rec(2007)3 Výboru ministrů členským státům o úloze médií veřejné služby v informační společnosti. Dostupné na <http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/rozhlasove-a-televizni-vysilani/verejnopravni-media-37764/>, 15. 4. 2011.

¹³⁹ Viz Doporučení Parlamentního shromáždění/Rec(2007)3 Výboru ministrů členským státům o úloze médií veřejné služby v informační společnosti.

Vedle všech výše zmíněných pramenů nelze opomenout mezinárodní smlouvy, kterými je ČR vázána, dále právo Evropské unie a Rady Evropy (Úmluva o přeshraniční televizi, Směrnice o audiovizuálních mediálních službách, Doporučení k veřejnoprávnímu vysílání atd.).

Zapomenout nesmíme ani na tzv. autoregulaci médií veřejné služby, což jsou předpisy, kterými si média určují pravidla svého fungování a stanovují plnění úkolů veřejné služby. Jde o profesní zásady chování a regule, kterými se musí jejich zaměstnanci řídit.¹⁴⁰ Nejpodstatnějším dokumentem v této oblasti je Kodex ČT a Kodex ČRo, jejichž přijetí předpokládá zákon o ČT a zákon o ČRo.¹⁴¹ Dalším autoregulačním předpisem je Statut ČT a ČRo, který zmiňuje další samoregulační pravidla, např. organizační řád, programové zásady, jednací řád, kontrolní řád, podpisový řád, pravidla vnitřní ekonomiky a další interní předpisy.¹⁴² Za samoregulaci bychom mohli považovat také Deklaraci o partnerství ČT a ČRo. Obě média jsou si vědoma své příbuznosti a odpovědnosti za naplňování veřejnoprávního vysílání a tímto dokumentem stvrdila vzájemnou spolupráci.¹⁴³

5.3 MÉDIA VEŘEJNÉ SLUŽBY V ČESKÉ REPUBLICE

ČESKÁ TELEVIZE

Česká televize byla zřízena k 1. lednu 1992, zákonem č. 483/1991 Sb., o České televizi. Zákon stanoví sídlo ČT v Praze (§1 odst.1). Další charakteristikou je, že ČT je právnickou osobou (§1 odst.2).¹⁴⁴ Jako právnická osoba, a proto aby mohla plnit úkoly jí svěřené (zj. poskytovat veřejnou službu), potřebuje disponovat určitým majetkem.

---

¹⁴⁰ V případě Kodexu ČT a ČRo se porušení klasifikuje jako porušení pracovní kázně podle zákoníku práce §8 odst. 1 f) zákona o ČT a zákona o ČRo.

¹⁴¹ Kodex ČT/ČRo předkládá Rada ČT/ČRo ke schválení PSPČR, a je zřetelné, že vzhledem k tomu, že je Kodex schvalován PSPČR, prohlubuje to určitou závislost médií veřejné služby na politické reprezentaci. Mohlo by se zdát, že tento prvek je zásahem do nezávislosti veřejnoprávních médií. Za mnohem horší problém a skutečný zásah do nezávislosti vidím nedávný zásah vojenské policie do redakce zpravodajství. Více např. Srnová, V.: Vojenští policisté po zásahu v ČT odnesli dokumenty a techniku, <http://www.ct24.cz/domaci/117942-vojensti-policiste-po-zasahu-v-ct-odnesli-dokumenty-a-techniku/>, 22. 4. 2011.

¹⁴² Na základě již zmiňovaného zákona o svobodném přístupu k informacím počítá Stát ČT a ČRo s povinností uveřejnit dálkovým přístupem Kodex a Statut. Nad rámec této povinnosti poskytují veřejnoprávní média některé další zmíněné materiály.

¹⁴³ Preambule Deklarace o partnerství ČT a ČRo.

¹⁴⁴ Podle občanského zákoníku jsou k právům a povinnostem způsobilí i právnické osoby, do kterých tento zákon řadí sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon (§18 odst.1, odst. 2 a)-d) Zákon č. 40/1964, Občanský zákoník). Z hlediska České televize je důležité poslední písmeno, protože ČT je právě subjektem, o němž to stanoví zákon; ani jeden z předchozích subjektů ji nevyhovuje.

Jeho základem se stal majetek převedený z Československé televize. Právním základem pro převod majetku a pro vypořádání majetkových poměrů se stal federální zákon č. 136/1991 Sb.¹⁴⁵

Podle vnitřně stanovených pravidel, v souladu s obecně platnými právními předpisy a požadavky práva Evropských společenství, hospodaří ČT na svůj účet a odpovědnost s vlastním majetkem a svými finančními zdroji. Česká televize zodpovídá za účelné a hospodárné využívání finančních zdrojů a majetku.¹⁴⁶

Podle dalšího ustanovení zákona je ČT způsobilá vlastními úkony nabývat práv a zavazovat se. Může tak vystupovat v občanskoprávních vztazích, soudním řízení (žalobce i žalovaný), jako zaměstnavatel, uplatňovat nároky v trestním řízení a vymáhat televizní poplatky atd. Zákon o ČT jasně vyjadřuje vztah ČT ke státu a naopak. Stát neodpovídá za závazky ČT a ČT za závazky státu (§1 odst.2, odst. 3).

Organizaci a řízení ČT stanovuje její zřizovací zákon (zákon o ČT). Vnitřní organizace se řídí dalšími dokumenty.¹⁴⁷ Organizační řád ČT, který je vnitřním předpisem, jenž vychází z díkce zákona o ČT, stanovuje organizační strukturu, základní činnosti a působnost útvarů ČT a základní působnost a pravomoci vedoucích zaměstnanců, kteří jsou v přímé řídicí působnosti Generálního ředitele ČT.¹⁴⁸ Řád určuje horizontální i vertikální dělbu práce mezi útvary a odpovědnosti vedoucích zaměstnanců.¹⁴⁹ Organizační řád vymezuje základní útvary ČT: Televizní studio Ostrava a Brno, Personalistika, Ekonomika, Program, Výroba, Technika, Zpravodajství a publicistika, Sport, Obchod a komunikace, Právní úsek, Provoz a správa majetku. Útvary jsou řízeny vedoucími zaměstnanci, kteří jsou podřízeni generálnímu řediteli.

Podle zákona jsou orgány ČT následující: generální ředitel, dozorčí komise a RČT.

Statutárním orgánem je *generální ředitel*, jehož pravomoci a odpovědnost jsou stanoveny zákonem o ČT. Generální ředitel je jmenován a odvoláván RČT.¹⁵⁰ Ze své činnosti je generální ředitel odpovědný RČT a má právo účastnit se jejích zasedání.¹⁵¹

---

¹⁴⁵ § 4 zákona č. 136/1991 Sb., o rozdělení působnosti mezi Českou a Slovenskou Federativní republikou a Českou republikou a Slovenskou republikou ve věcech tisku a jiných informačních prostředků, ve znění pozdějších předpisů. Převody a vypořádání mezi Československou televizí a ČT proběhly na základě tzv. dislokačních smluv.

¹⁴⁶ Čl. VII, bod 1 Statutu ČT, dostupný na: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/statut-ct/>, 28. 3. 2011.

¹⁴⁷ Organizační řád, Statut ČT, Podpisový řád, Pracovní řád a další.

¹⁴⁸ Vydán rozhodnutím Generální ředitel, rozhodnutím č. 56 ze dne 20. 12. 2007.

¹⁴⁹ Organizační řád dostupný na http://img7.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/prilohy_07/organizacni_rad_52.pdf, 28. 3. 2011. Mezi další vnitřní předpisy ČT patří provozní řád, podpisový řád, pracovní řád a další, jež jsou vydávány ve formě rozhodnutí generálního ředitele.

¹⁵⁰ Od 19. 7. 2003 dosud Jiří Janeček. Ředitel je jmenován na základě výsledků výběrového řízení na funkční období 6 let (§9 odst. 4).

¹⁵¹ §9 odst. 2.

Mezi hlavní úkoly ředitele patří: řídit činnost ČT, stanovovat organizaci ČT, vydávat další vnitřní předpisy a jednat jménem ČT.¹⁵² Předkládá RČT k projednání a ke schválení Statut ČT, Kodex České televize, návrhy dlouhodobých plánů programového, technického a ekonomického rozvoje, návrhy na jmenování a odvolání ředitelů televizních studií, návrh na jmenování a odvolání členů Etického panelu atd.

Etický panel, který zřizuje Kodex ČT, je poradním orgánem ředitele.¹⁵³ Stálým poradním orgánem generálního ředitele je Kolegium, jehož členy stanovuje generální ředitel.

Rada ČT je kontrolním orgánem, prostřednictvím kterého se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti ČT.¹⁵⁴ Vedle dozorové činnosti má RČT oprávnění daným způsobem zasahovat přímo do chodu těchto médií (viz dále). RČT má 15 členů, z nichž jeden je předseda a tři místopředsedové. Členy RČT volí a odvolává PSPČR tak, aby v ní byly zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy.¹⁵⁵ Návrhy kandidátů předkládají PSPČR organizace a sdružení, které představují kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy.¹⁵⁶ Funkční období členů je šestileté (s možností znovuzvolení), přičemž každé dva roky je volena 1/3 členů.¹⁵⁷ Členství v RČT je veřejnou funkcí, která je neslučitelná s funkcemi, uvedenými v zákoně.¹⁵⁸ Členství v RČT zaniká uplynutím funkčního období, odvoláním z funkce¹⁵⁹, vzdáním se funkce, přestane-li člen splňovat předpoklady pro zvolení do funkce nebo úmrtím.¹⁶⁰

---

¹⁵² Statut ČT bod 2 písm. a, b, c.

¹⁵³ Vznikl ustanovením Kodexu na jaře 2004 (první zasedání 28. 5. 2004). Panel má pět čestných členů, kteří se scházejí jednou měsíčně (minimálně desetkrát ročně), jež jmenuje a odvolává generální ředitel, po dohodě s Radou ČT. Posláním panelu je posílit důvěru veřejnosti v odpovědný přístup České televize k otázkám profesní etiky a jejího dodržování. S tím souvisí úkol chránit před vnějším nátlakem především svobodu projevu a potřebné pracovní podmínky pro nezávislou žurnalistiku, ale také všechny ostatní složky tvorby, výroby a vysílání televize veřejné služby. Současně složení Panelu je Petr Hajn, Helena Illnerová, Vlastimil Ježek, Erazim Kohák, Zdeněk Velíšek. (Kodex ČT: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/> a Státu etického panelu <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/eticky-panel/statut/>, 29. 3. 2011

¹⁵⁴ §4 odst. 1 zákona o ČT.

¹⁵⁵ §4 odst. 1 zákona o ČT.

¹⁵⁶ §4 odst. 2.

¹⁵⁷ §4 odst. 4. Členem RČT může být zvolen občan ČR, který je plně způsobilý k právním úkonům, má trvalý pobyt na území ČR, dosáhl věku 25 let a je bezúhonný §4 odst. 3 a)-c).

¹⁵⁸ Funkcí prezidenta republiky, poslance nebo senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, Veřejného ochránce práv, s jakoukoli funkcí ve veřejné správě, s funkcí člena Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, člena Rady České televize, člena Rady České tiskové kanceláře, s funkcí generálního ředitele České televize a s funkcí člena dozorčí komise České televize nebo člena dozorčí komise Českého rozhlasu §5 odst. 1.

¹⁵⁹ Nesplňuje-li předpoklady pro výkon funkce člena nebo pokud naruší závažným způsobem důstojnost funkce člena nebo jedná-li způsobem, který zpochybňuje jeho nezávislost či nestrannost při výkonu funkce, nezúčastňuje-li se schůzí RČT po dobu více než 3 měsíců. Dále může PSPČR odvolat Radu, pokud neplní opakovaně povinnosti nebo dvakrát po sobě neschválí výroční zprávu o své činnosti nebo výroční zprávu o hospodaření §6 odst. 2 a)-c).

¹⁶⁰ §6 odst. 1 a)-c).

Činnost RČT se řídí jejím jednacím řádem, který přijme do třiceti dnů od své první schůze.¹⁶¹

Do působnosti RČT patří: jmenovat a odvolávat generálního ředitele a na jeho návrh ředitele televizních studií České televize, schvalovat rozpočet a závěrečný účet České televize a kontrolovat plnění rozpočtu České televize, na návrh generálního ředitele schvalovat Statut České televize, předkládat Poslanecké sněmovně ke schválení Kodex České televize, schvalovat návrhy generálního ředitele na zřizování nebo rušení televizních studií, rozhodovat o stížnostech, týkajících se generálního ředitele, dohlížet na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu České televize, schvalovat dlouhodobé plány programového, technického a ekonomického rozvoje, zřizovat dozorčí komisi. RČT předkládá Poslanecké sněmovně výroční zprávu o činnosti a hospodaření České televize. Náklady na činnost RČT a na odměny jejích členů, jakož i náklady na činnost dozorčí komise a na odměny jejích členů se hradí ze zvláštní výdajové položky rozpočtu České televize.¹⁶²

Poradním orgánem ve věci kontroly hospodaření ČT je *Dozorčí komise*. Jejím úkolem je sledovat, zda finanční zdroje a majetek ČT jsou hospodárně využívány, v souladu s právními předpisy a požadavky práva Evropských společenství. Na případné nedostatky je Komise povinna upozornit RČT a předložit jí návrhy na jejich odstranění.¹⁶³

V rámci regulační činnosti RČT vyřizuje stížnosti a podněty, které spadají do okruhu její působnosti. Pro vyřizování těchto stížností má RČT vytvořena zvláštní pravidla.¹⁶⁴ Na základě výše zmíněných pravidel, při řízení o stížnostech, zvolí některý z následujících postupů: předá stížnost k přímému vyřízení generálnímu řediteli, předá generálnímu řediteli stížnost jako podnět, požádá o poskytnutí stanoviska generálního ředitele, požádá o vyjádření Etického panelu ČT, prostřednictvím generálního ředitele nebo vyřídí žádost přímo sama. RČT není oprávněna nařizovat generálnímu řediteli konkrétní kroky nebo udělovat sankce.¹⁶⁵ Pokud předá stížnost, kterou považuje za oprávněnou, generálnímu řediteli, doporučí mu, aby přijal opatření a informoval RČT o postupu nebo výsledku. V roce 2010 dostala RČT celkem 294 stížností, podnětů a reakcí diváků, z čehož shledala 39 jako oprávněné nebo částečně oprávněné.

---

¹⁶¹ §7 odst. 1.

¹⁶² Zpracováno podle §8 odst. 1 a)- 1), odst. 2, 3 a 4.

¹⁶³ §8a odst. 1. Dozorčí komise se skládá z 5 členů, volených a odvolávaných RČT, na 4 roky (maximálně na čtyři po sobě jdoucí funkční období).

¹⁶⁴ Usnesení č. 203/19/10 ze dne 24. listopadu 2010.

¹⁶⁵ Pravidla pro vyřizování podnětů a stížností, dostupné na <http://img1.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/dokumenty/podnety-a-stiznosti.pdf>, 5. 4. 2011.

Přes polovinu stížností tvořily výtky ohledně vyváženosti a objektivnosti, dále stížnosti na jednotlivé zpravodajské reportáže (15), obecné stížnosti na zpravodajství (28) a stížnosti na jednotlivé pořady (namátkou např. na pořad Reportéři ČT, Kontexty, Nedej se, Černé ovce, Otázky Václava Moravce atd.).

RČT došly stížnosti na programovou skladbu, změny ve vysílání, jazykovou úroveň a dodržování spisovné češtiny moderátorů nebo porušení autorských práv apod. Větší souhrn stížností se týkal účasti a neobjektivního informování pracovníků ČT na plavbě s humanitární pomocí do pásma Gazy. Stížnost byla předána generálnímu řediteli a k posouzení Etickému panelu. Oba shodně konstatovali, že odvysílané materiály zaujaty nebyly. RČT však podle dostupných informací dospěla k názoru, že ČT neměla pozvání k nalodění štábu od jedné strany sporu (propalestinské organizace) přijímat. Navíc rozhodnutí o cestě do oblastí konfliktů není v kompetenci redakce, nýbrž nejvyššího vedení. Stížnosti proto RČT označila za oprávněné a doporučila generálnímu řediteli, aby přijal opatření, která by zamezila podobným situacím v budoucnu.

V současné době vysílá ČT na dvou plnoformátových celoplošných programech - ČT1 a ČT2¹⁶⁶ a na dvou výhradně digitálních specializovaných televizních kanálech - ČT24 a ČT4¹⁶⁷. Jako součást vysílání ČT musíme považovat i Teletext ČT a Teletext Expres a vysílání on-line na www.ceskatelevize.cz. Součástí České televize je Televizní studio Brno a Televizní studio Ostrava.¹⁶⁸ Česká televize je celoplošným vysílatelem. Podíl vysílání TS Ostrava a Brno na celostátních vysílacích okruzích musí podle zákona činit 20 % celkového vysílacího času.¹⁶⁹

Česká televize je členem několika mezinárodních organizací. Mezi nejvýznamnější patří členství v EBU/European Broadcasting Union (Evropská vysílací unie), PBI/Public Broadcasting International (Celosvětové sdružení vysílatelů veřejné služby) nebo DVB/Digital Video Broadcasting (Mezinárodní sdružení pro digitální televizní vysílání).

---

¹⁶⁶ ČT1 je definována jako rodinný program, který nabízí široké spektrum pořadů pro většinové publikum. Přináší zábavné, dramatické, publicistické žánry s pravidelnými zpravodajskými relacemi, pořady pro děti, přenosy kulturních událostí, filmovou tvorbu atd. ČT2 je definována heslem „jiný prostor“, s tím, že nabízí programy zaměřené na menšiny, vysílá původní i převzatou dokumentární tvorbu, zaměřuje se na hudební relace atd. (Česká televize 2010, dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/publikace/ceska-televize-aktualne/>, 27. 3. 2010).

¹⁶⁷ ČT24 je uvozena sloganem „s námi máte informační náskok“, ze kterého vyplývá, že je zpravodajským programem, přinášející zprávy z politiky, ekonomiky, kultury, regionů, EU a celého světa. ČT4 klade důraz na vysílání rozmanitých sportovních událostí, dále besed, magazínů nebo dokumentů z oblasti sportu. (ibid.)

¹⁶⁸ §12 odst. 1 zákona o ČT.

¹⁶⁹ §12 odst. 4 zákona o ČT. V roce 2009 činil podíl TS na celostátním vysílání 21,6 %.

ČESKÝ ROZHLAS

Český rozhlas byl zřízen k 1. lednu 1991 zákonem č. 484/1991, o Českém rozhlase. Úvodní ustanovení tohoto zákona stanovuje, stejně jako u ČT, sídlo v Praze (§1 odst. 1), vymezuje ČRo jako právnickou osobu, která hospodaří s vlastním majetkem, jehož základem je majetek převedený z Československého rozhlasu.

Český rozhlas vlastními úkony nabývá práv a zavazuje se (§1 odst. 2). Stát neodpovídá za závazky Českého rozhlasu a Český rozhlas neodpovídá za závazky státu (§1 odst. 3).

Český rozhlas nabízí rozhlasové vysílání na pestré škále stanic. Od celoplošných stanic (ČRo1 Radiožurnál, ČRo2 Praha, ČRo3 Vltava, ČRo6) a speciálních stanic (ČRo D-dur, ČRo Rádio Česko, ČRo Leonardo, ČRo Rádio Wave), přes rozhlasová studia v sídlech krajů, které plní úkoly veřejné služby v daných regionech, až k vysílání do zahraničí.¹⁷⁰

Vedle toho se ČRo věnuje mimoprogramovým aktivitám. Podporuje původní uměleckou a rozhlasovou tvorbu, významná umělecká tělesa a mladé hudebníky.¹⁷¹ ČRo je aktivním členem EBU a působí rovněž na poli charitativním, prostřednictvím Nadačního fondu ČRo.

Organizační strukturu ČRo stanoví zákon o ČRo a Statut ČRo. Dále organizační řád, který upravuje pravomoci a odpovědnost na jednotlivých stupních řízení, rozsah činností jednotlivých útvarů a vztahy mezi nimi. Organizačními jednotkami jsou jednotlivé stanice ČRo. Vnitřní organizace je rozčleněna na jednotlivé úseky (techniky, ekonomický a správní, komunikace, programu).¹⁷²

Zákon o ČRo vymezuje následující orgány ČRo: generálního ředitele, RČT a Dozorčí komisi.

Generální ředitel je, stejně jako v případě ČT, statutárním orgánem, který je z výkonu své funkce odpovědný RČRo. Řídí činnost ČRo, stanovuje organizaci, vydává interní předpisy a jedná jménem ČRo. Předkládá ke schválení RČRo návrhy na jmenování a odvolání ředitelů rozhlasových studií, návrh rozpočtu, závěrečného účtu, Statutu, dlouhodobého programového, technického a ekonomického plánu rozvoje atd.

Rada ČRo je upravena zákonem o ČRo. RČRo je orgánem, kterým veřejnost uplatňuje své právo na kontrolu činnosti ČRo. RČRo má devět členů, kteří jsou voleni a odvoláváni PSPČR a musí v ní být zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy.

---

¹⁷⁰ Více viz <http://www.rozhlas.cz/informace/informace>, 27. 3. 2011.

¹⁷¹ Umělecká tělesa např. Symfonický orchestr ČRo, Brněnský rozhlasový orchestr lidových nástrojů, Dismantův rozhlasový dětský soubor atd.

¹⁷² Statut ČRo čl. 10-15.

Jejich funkční období je šest let a každé dva roky je volena 1/3 členů. Člen může být zvolen opětovně, maximálně však na dvě období po sobě.¹⁷³ RČRo je ze své činnosti odpovědná PSPČR. Ze svých členů RČRo volí předsedu a místopředsedy.

Co do působnosti je RČRo oprávněna jmenovat a odvolávat generálního ředitele a na jeho návrh pak ředitele rozhlasových studií ČRo, schvalovat rozpočet a závěrečný účet a kontrolovat plnění rozpočtu, na návrh generálního ředitele schvalovat Statut ČRo, předkládat ke schválení PSPČR Kodex ČRo, schvalovat návrhy generálního ředitele na zřízení nebo rušení rozhlasových studií, rozhodovat o stížnostech, týkajících se generálního ředitele, dohlížet na plnění úkolů veřejné služby, schvalovat dlouhodobé plány programového, technického a ekonomického rozvoje, zřizovat dozorčí komisi, předkládat výroční zprávu o činnosti a hospodaření PSPČR.¹⁷⁴ RČRo ani její členové nesmějí přímo zasahovat do tvorby a vysílání rozhlasových pořadů.¹⁷⁵

Pokud nahlédneme do regulační činnosti RČRo zjistíme, že velké množství podnětů a stížností, které dostává se týká právě programu. Veřejnost často chápe RČRo jako řídicí orgán veřejnoprávního rozhlasu. Rada stížnosti projednává, rozhodovat ale musí vedení ČRo, respektive generální ředitel ČRo, k němuž jedinému může Rada vztahovat svá doporučení. V případě jeho vážných pochybení ho může sankcionovat již výše zmíněným odvoláním.¹⁷⁶ Jen generální ředitel ČRo je ze své činnosti odpovědný Radě, která ho do funkce volí. V březnu 2010 skončil mandát třem členům RČRo a zůstala tak pětičlenná. Na konci roku 2010 byl PSPČR zvolen další člen RČRo, který nastoupil do RČRo v roce 2011. Po rezignaci generálního ředitele Richarda Medka nemohla přistoupit k volbě generálního ředitele (ten musí získat ke svému zvolení 6 hlasů z 9). Prozatímním generálním ředitelem byl jmenován Peter Duhan.

V roce 2010 odpověděla RČRo na stížnosti, náměty či připomínky ohledně vysílání a pořadů ČRo. Stížnosti se týkaly zejména kvality hudby, hlasitosti moderování, vybraných pořadů a činnosti zpravodaje na Středním východě Břetislava Turečka. RČRo u žádné stížnosti neshledala porušení Kodexu ČRo.

---

¹⁷³ §4 odst. 4 zákona o ČRo. Osoba kandidáta na člena podléhá stejným kritériím jako v případě RČT.

¹⁷⁴ Podle § 8 odst. 1 a)-j) a odst. 2.

¹⁷⁵ §8 odst. 4.

¹⁷⁶ K odvolání generálního ředitele Ing. Václava Kasíka došlo dne 22.7.2009, kterému předcházela výzva na jeho zvážení setrvat ve funkci z 25.3.2009 a šetření mandátních smluv mezi ČRo a JUDr. Jiřím Kratochvílem. Na zasedání dne 22.7.2009 jmenovala RČRo prozatímním ředitelem ČRo Mgr. Richarda Medka. Na zasedání Rady ČRo dne 30.9.2009 zvolila novým generálním ředitelem ČRo Mgr. Richarda Medka. R. Medek ze zdravotních důvodů rezignoval na svoji funkci a RČRo jmenovala prozatímním ředitelem Mgr. Art. Petera Duhana (usnesení RČRO 27/10).

Dále se objevilo 11 stížností na organizační a personální otázky a 2 stížnosti charakteru autorsko-právního, 5 stížností na rekonstrukci budovy ČRo a připomínka technického charakteru. V roce 2010 tedy RČRo odpověděla celkem na 71 stížností.

Podle §8 odst. 1 f) zákona o ČRo přišla RČRo stížnost na generálního ředitele R. Medka, kterou podal poslanec Miroslav Grebeníček, za údajnou cenzuru deníku Haló noviny. Jednalo se o pořad Přehled tisku na ČRo 1 - Radiožurnál, kde tyto noviny nejsou citovány. Stížnost RČRo posoudila jako nerelevantní.

K ekonomické kontrole využívá RČRo pětičlennou *Dozorčí komisi*.¹⁷⁷ Její členy volí a odvolává RČRo.

Svojí povahou jsou Rady ČT a ČRo radami dozorčími, nikoli správními. Jsou tedy do nich jmenováni zástupci široké veřejnosti a jejich úkolem je dohlížet na to, zda a jak příslušná instituce, financovaná z veřejných peněz, plní své úkoly a slouží veřejnosti. Tyto rady však nejsou orgány, které by měly veřejnoprávní rozhlas či televizi řídit. Přesto disponují řadou rozhodovacích pravomocí (jmenování a odvolání ředitele, schvalování investic, projednávání personálních změn, řízení dozorčí rady atd.). Rady se tak stávají orgánem, který balancuje mezi dozorčí a správní povahou.

Vedle toho je od svého počátku kritizována volba členů RČT a ČRo. Volba členů rad se opakovaně stává terčem kritiky například Filmového a televizního svazu. Volba členů rad by se dala označit za netransparentní, protože všechny členy jmenuje PSPČR, a ačkoli ji kandidáty navrhuje občanská sdružení a neziskové organizace, již není určeno která sdružení a podle jakého klíče mohou návrhy podávat. Výtky míří k tomu, že jsou často členové rad jmenováni na základě stranických zájmů a nemají dostatečné kvalifikační požadavky pro činnost v radách.

6 VEŘEJNÁ SLUŽBA V OBLASTI ROZHLASOVÉHO A TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ V ČR

Jak jsme podotkla už dříve, v ČR se hojně užívá pojem veřejnoprávní vysílání, který však není právně nijak podložen. Zato pojem - veřejná služba v oblasti rozhlasového a televizního vysílání - zákonodárce používá. Výchozím bodem právní úpravy oblasti rozhlasového a televizního vysílání je zákon o ČT a zákon o ČRo.

---

¹⁷⁷ §8a odst. 1 a 2.

Oba definují veřejnou službu v oblasti rozhlasového a televizního jako tvorbu a šíření televizních/rozhlasových programů a dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území ČR (§2 odst.1, zákona o ČT/ČRo).

Na definici veřejné služby v oblasti rozhlasového a televizního vysílání navazuje v obou zákonech výčet hlavních úkolů veřejné služby v oblasti rozhlasového a televizního vysílání, na kterých má spočívat její samotné naplňování (viz níže).

Subjektem poskytovatele veřejné služby je Česká televize a Český rozhlas. Adresátem je veřejnost, která zahrnuje všechny potenciální uživatele této služby. Na posluchače, potažmo diváky se zaměřuje ČT i ČRo již v prvním článku svého Kodexu. Programy veřejnoprávních médií by měly umožnit svobodné šíření, výměnu, konfrontaci informací, názorů a postojů a základním smyslem jejich působení je vytváření otevřeného prostoru pro veřejnoprávní rozpravu o otázkách veřejného zájmu a pro sdělování zkušeností a prožitků. To vše by mělo vést k uspokojení potřeb občana (diváka/posluchače)¹⁷⁸, který je poplatníkem rozhlasového nebo televizního poplatku. S poplatníkem si veřejnoprávní média zakládají na otevřeném vztahu a zavazují se nakládat se svěřenými prostředky a majetkem s péčí řádného hospodáře.¹⁷⁹ Vedle toho je zvláštní pozornost věnována dětskému publiku. Média veřejné služby by jim měla napomáhat objevovat a přijímat etické hodnoty demokratické společnosti, zásady slušnosti, vzdělanosti, pracovitosti a úcty k životnímu prostředí.¹⁸⁰

Předmětem veřejné služby v oblasti rozhlasového a televizního vysílání jsou tedy činnosti, které zahrnují tvorbu a šíření televizních a rozhlasových programů. Touto činností, jakož i výrobou pořadů, poskytuje ČT a ČRo službu veřejnosti a zajišťuje tak přístup k informacím, kultuře, vzdělání a zábavě pro všechny občany. Média veřejné služby představují prostor, kde se setkávají zkušenosti, názory a postoje různých lidí a skupin, žijících na území ČR.

V rámci poskytování veřejné služby je kladen důraz na tvorbu a vysílání televizních programů. Program definuje zákon o vysílání jako záměrné časové uspořádání jednotlivých rozhlasových nebo televizních pořadů a dalších částí vysílání a v rozhlasovém vysílání i toku programových prvků v rámci jednoho vysílaného programu.¹⁸¹ Pořadem v televizním vysílání se rozumí pohyblivá obrazová sekvence se zvukem nebo bez zvuku, která svým obsahem, formou a funkcí tvoří uzavřený celek vysílání a představuje samostatnou položku televizního programu.

---

¹⁷⁸ Čl. 1 Kodexu ČT a čl. 2 Kodexu ČRo.

¹⁷⁹ Čl. 3 Kodexu ČT a čl. 4 Kodexu ČRo.

¹⁸⁰ Čl. 2 a 3 (Kodex ČT a ČRo).

¹⁸¹ §2 odst.1 j) zákona o vysílání.

V rozhlasovém vysílání je pořadem část vysílání, která svým obsahem, formou a funkcí tvoří uzavřený celek vysílání nebo tok programových prvků a představuje samostatnou položku rozhlasového programu.¹⁸²

Prvopočátkem programu je rámcové zachycení základního programového směřování a vytýčení dlouhodobých programových cílů, což se nazývá programovou koncepcí. Tato koncepce, která je stanovována zpravidla s nástupem nového managementu televize či rozhlasu, je konkretizována ve vysílacím (programovém) schématu, jehož konkrétní vyjádření je zpracováno ve vysílací plán. Ten zařazuje konkrétní položky do vysílacích časů.¹⁸³ Pomyslný řetězec zakončuje televizní nebo rozhlasový program v nejužším slova smyslu, kde mají jednotlivé pořady časové zařazení v tzv. programových oknech.¹⁸⁴

6.1 ÚKOLY A FORMY NAPLŇOVÁNÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY V OBLASTI ROZHLASOVÉHO A TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ

Zákon o ČT i zákon o ČRo předkládají demonstrativní výčet (plyne z výrazu „zejména“) hlavních úkolů veřejné služby v oblasti rozhlasového a televizního vysílání.¹⁸⁵ Úkoly ČT a ČRo jsou v zákonech vymezeny shodně, přesto pro lepší přehlednost a orientaci je rozeberu zvlášť pro televizní (ČT) a rozhlasové vysílání (ČRo). Kromě těchto úkolů se zaměřím také na formy naplňování veřejné služby v oblasti rozhlasového a televizního vysílání.

Uvedme si nejprve úkoly, ze kterých se musí vycházet při poskytování televizního vysílání veřejné služby.

Poskytování informací

Prvním úkolem je poskytování informací, které musí naplňovat znaky objektivnosti, ověřenosti, vyváženosti a všestrannosti, a to vše pro svobodné vytváření názorů diváka.¹⁸⁶ Uvedme si blíže některé rysy tohoto prvního úkolu. Kodex ČT (dále jen Kodex) uvádí, že úkolem České televize je zprostředkovat informace ve zpravodajských a aktuálněpublicistických pořadech a poskytnout divákům důležité informace pro jejich

---

¹⁸² §2 odst.1 l) zákona o vysílání.

¹⁸³ Vysílací plán může mít podobu dlouhodobou, střednědobou a krátkodobou.

¹⁸⁴ Programovými okny se rozumí časové úseky programu, které jsou vyplněny pořadem, ale i dalšími částmi programu (reklamy atd.) O této problematice více v knize Pittermann, J. – Saterková, J. – Šnábl, V.: (Prvních) 10 let České televize. Česká televize, Praha 2002.

¹⁸⁵ §2 odst.2 a)-e) zákona o ČT a §2 odst. 2 a)-e) zákona o ČRo.

¹⁸⁶ §2 odst. 2 a) zákona o ČT.

všestrannou orientaci a svobodné vytváření názorů. Dále je stanovena zásada dbát na přesnost a nestrannost, spočívající ve zjišťování a ověřování skutečností.¹⁸⁷

Vypovídat o událostech a skutečnostech by se mělo objektivně, aniž by byla informující osoba zatížena subjektivním hodnotícím soudem. To potvrzuje článek 5.7 Kodexu, který říká, že ČT striktně rozlišuje mezi zprávou a komentářem. Zpráva, která je skutkovým tvrzením o ději nebo stavu, musí být pro diváky oddělena jednoznačnou formou od komentáře, jenž vyjadřuje názory, postoje nebo city. Oddělení zprávy a komentáře je umocněno tím, že redaktoři ve zpravodajství nebo publicistických pořadech musí vystupovat tak, aby divák nemohl rozpoznat jaký mají názor na danou věc (Kodex čl. 5.14). Zpráva musí být založena na zjištěných a ověřených údajích. Pokud toto nelze splnit beze zbytku, musí se tomuto stavu maximálně přiblížit (Kodex čl. 5.8). Pro odvysílání zprávy je nutné, aby byla ověřena alespoň ze dvou, na sobě nezávislých, zdrojů. Výjimečně lze odvysílat zprávu, pocházející od jednoho zdroje, pokud se jedná o naléhavý případ ve věci veřejného zájmu, ale divák na to musí být upozorněn. Jeden zdroj postačí u informací, které zpřístupnily veřejné úřady a instituce, není-li zřejmé, že jde o nepravdivé nebo nepřesné údaje (Kodex čl. 5.9).

Další kritérium, kladené na poskytované informace, je celková vyváženost informací.¹⁸⁸ Všem stanoviskům k danému tématu nebo problému musí být poskytnut prostor, což se uskutečňuje zejména v diskusních pořadech. Moderátoři takovýchto pořadů by měli podporovat otevřenou výměnu názorů a zachovat si nestrannost (Kodex čl. 6.5). Informace, které podávají veřejnoprávní média, by měly být všestranně zaměřené. Měly by poskytovat informace z různých oblastí a oborů, avšak za určitých omezení, která stanovuje zákon o vysílání.¹⁸⁹ Je důležité, aby informace vedly k vytvoření svobodného názoru diváka na věc. Plnění tohoto úkolu pozitivně hodnotí RČT ve své výroční zprávě, ve které konstatuje, že tuto povinnost v roce 2010 splnila.¹⁹⁰

Přispívání k právnímu vědomí obyvatel ČR

Druhým úkolem ČT je přispívat k právnímu vědomí obyvatel České republiky. Tento úkol se zdá být jasný. Teorie práva hovoří o právním vědomí jako o subjektivním vztahu individua, společenských skupin a společnosti k právu. Právní vědomí je subsystémem společenského vědomí.¹⁹¹ Právní vědomí vychází z aspektu toho, co je a co by mělo právo být.¹⁹²

---

¹⁸⁷ Kodex ČT, Čl. 5.1 a 5.6 dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>. 30. 3. 2011.

¹⁸⁸ Zásada objektivnosti a vyváženosti informací se objevuje i v zákoně o vysílání v §31 odst. 2.

¹⁸⁹ §32 odst. 3 zákona o vysílání.

¹⁹⁰ Výroční zpráva o činnosti ČT: <http://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/vyrocní-zpravy/>, 30. 3. 2011.

¹⁹¹ Které může být strukturováno do forem právního, mravního, politického, náboženského...

Právní vědomí má být podpořeno ze strany ČT u všech obyvatel ČR, tj. nejen u samotných občanů, ale i u těch, kteří se, byť i dočasně např. jako studenti, zaměstnanci, turisté, obchodníci atd., nacházejí na našem území. V praxi to znamená vytváření a vysílání zpravodajských a publicistických pořadů, prostřednictvím kterých ČT sleduje jednak případy porušování platných právních předpisů, ale také postup přípravy a vzniku nových zákonů. Konkrétně ČT v roce 2010 odvysílala více než 400 hodin záznamů z jednání Parlamentu ČR. Řadu otázek z této oblasti řešil publicistický deník Černé ovce (Bílé ovce), Reportéři ČT nebo cyklus Případ pro ombudsmana. Jako u prvního úkolu shledala Rada ČT, že svoji povinnost přispívat k právnímu vědomí obyvatel ČT splnila.¹⁹³

Vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel

Dalším významným úkolem ČT je vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel. Tato vyvážená programová nabídka má být zacílena na všechny skupiny obyvatel a musí brát na zřetel svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví. Programy a pořady mají odrážet rozmanitost náboženských a politických názorů, filosofických a uměleckých směrů.¹⁹⁴ Takováto programová nabídka má posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat pluralitní společnost. V praktické rovině je toto ustanovení naplňováno v několika pořadech ČT. Otázky víry a přesvědčení jsou prezentovány např. v Křesťanském magazínu, cyklu Za obzorem nebo Tančící skály. Dále se jedná o přenosy bohoslužeb nebo podporu neziskového sektoru ve vysílání ČT, prostřednictvím poskytování prostoru pro vysílání osvětových a sbírkových kampaní. Na podporu vzájemného porozumění a tolerance přispívá ČT pořady Klíč, Televizní klub neslyšících, Kosmopolit nebo Minuty z Mezipater. Rada ČT konstatovala, že ČT tuto povinnost v roce 2010 naplnila, ale do budoucna by uvítala kvalitnější nabídku a vyšší obsahovou pestrost pořadů s touto tematikou.¹⁹⁵

---

¹⁹² V právním vědomí lze rozlišit dvě stránky: intelektuální a emocionální. Intelektuální spočívá v úrovni znalostí a vědomí o právu (kognitivní stránka) a představě toho, jaké má právo být a uvědomění si nutnosti uspořádat společenské vztahy prostřednictvím práva (volitivní stránka). Emocionální stránka právního vědomí spočívá v pocitech a náladách, které jsou výrazem individua, společenských skupin, společnosti, v jejich reakci na jevy v právní sféře jejich společenského života. Tyto dvě stránky lze vyjádřit ve dvou postojích k právu. Postoj *de lege data*, ve kterém právní subjekt chce poznat a poznává v čem spočívá obsah právního řádu a v dodržování právních norem pozitivního práva, nebo ve vědomí jeho porušování. Postoj *de lege ferenda* je kritickým přístupem, který spočívá v hodnocení pozitivního práva z hlediska jeho správnosti a spravedlnosti. Gerloch, A. s. 23-24 a Kubů a kol. s. 30-31.

¹⁹³ Výroční zpráva o činnosti ČT, s. 144.

¹⁹⁴ §2 odst. 2 c).

¹⁹⁵ Výroční zpráva o činnosti ČT, s. 145.

Rozvíjení kulturní identity obyvatel ČR

Rozvíjení kulturní identity obyvatel ČR, včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin, je další z úkolů ČT při poskytování veřejné služby. Kulturní identitu lze chápat jako identifikování se s tradicemi našeho národa, s jeho historickými kořeny, s českým jazykem a se všemi jeho ostatními atributy. Zákon klade důraz na příslušníky národnostních a etnických menšin.¹⁹⁶ Projevem péče o kulturní identitu je zařazení pořadů jako je kulturní magazín Kultura.cz, Artmix, Folklorní magazín, Filmopolis. Etnickým menšinám a jejich kultuře se věnuje cyklus Babylon nebo Romové v Evropě. Důležitá je rovněž každodenní služba zpravodajských a publicistických pořadů, které se musí vyvarovat reprodukci a šíření etnických a rasových stereotypů. Rovněž tuto povinnost televize plní.¹⁹⁷

Výroba a vysílání pořadů

Posledním úkolem ČT je vysílání a výroba zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.¹⁹⁸ O vlastní výrobě pořadů nebude řeč. Je však důležité z právní stránky věci zdůraznit, že pořady vyrobené v režii ČT nesou autorskoprávní označení v podobě „© Česká televize“. Vedle toho existují i jiné formy výroby pořadů, např. koprodukce, smlouva o zakázkové výrobě, smlouva o společné výrobě, smlouva o podmínkách natáčení a poskytnutí licence. RČT upozorňuje, že toto ustanovení zákona se týká plnoformátových programů (ČT1 a ČT2), protože kritérium žánrové pestrosti nelze aplikovat na tematicky zaměřené programy (ČT4 a ČT24). Podíl zpravodajských, publicistických a sportovních pořadů v roce 2010, na rozdíl od roku 2009, nepatrně klesl. Naopak vzrostl podíl dramatických, dokumentárních a vzdělávacích pořadů. ČT se snaží neopomíjet žádnou statisticky významnou skupinu diváků. RČT proto shledala, že i tento úkol ČT v roce 2010 splnila a naplňuje jím službu veřejnosti.

Další část zákona hovoří o konkrétních formách naplňování veřejné služby. Česká televize naplňuje veřejnou službu v oblasti televizního vysílání tím, že provozuje zemské analogové televizní vysílání, které mají podle zákona poskytovat dva televizní programy (ČT1 a ČT2). Pokrytí pro příjem těchto dvou kanálů musí vyhovět požadavku celoplošného televizního vysílání, tj. alespoň pro 95 % obyvatel ČR.¹⁹⁹

---

¹⁹⁶ §2 odst. 2 d).

¹⁹⁷ Výroční zpráva o činnosti ČT, s. 145.

¹⁹⁸ §2 odst. 2 e).

¹⁹⁹ §3 odst. 3 zákona o ČT. Celoplošnost nevychází z územního rozsahu, jak by se mohlo zdát, ale z procentuálního podílu obyvatel ČR, kteří mohou televizní signál přijímat.

Dále je to provozování zemského digitálního vysílání, které kromě výše zmíněných programů nabízí alespoň dva další televizní programy (ČT4 a ČT24), které jsou zahrnuté v tzv. souhrnném datovém toku, složeném z dílčích datových toků, multimediálního obsahu a doplňkových služeb. Tyto programy jsou součástí multiplexu veřejné služby a jsou poskytovány veřejnosti pouze v digitální podobě.²⁰⁰ V případě digitálního vysílání je multiplexu společný datový tok, který obsahuje informace o všech televizních programech, elektronickém programovém průvodci, rozhlasových programech a dalších dodatečných službách. Tento souhrnný datový tok musí být způsobilý ke společnému šíření v rámci vysílací sítě, kdy jeden multiplex rovná se jedna vysílací síť.

Kooperace obou médií veřejné služby probíhá tím způsobem, že vyvíjejí společnou činnost v oblasti skladby souhrnného datového toku. Jedná se o jeho sestavování, odpovědnost za jeho správu a šíření k divákům a posluchačům.²⁰¹ Cílem oné kooperace je zajistit co nejširší a nejkvalitnější veřejnou službu, tak aby byl podíl obou znatelný. Zákon České televizi ukládá povinnost umístit ve veřejnoprávním multiplexu programy ČRo, v rozsahu tří celoplošných programů, dalšího obsahu a doplňkových služeb.²⁰² Z toho také vyplývá povinnost ČRo úhrady České televizi za provoz multiplexu veřejné služby.²⁰³

Jednotlivé programy jsou slučovány do jednoho souhrnného datového toku a šířeny k potenciálnímu divákovi. Mutiplex veřejné služby je tedy společný datový tok, určený výhradně pro programy provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání. V souvislosti s postupným rozšiřováním digitálního vysílání zákon počítá s plánovaným pokrytím alespoň pro 95 % obyvatel ČR.²⁰⁴ Programy šířené prostřednictvím multiplexu veřejné služby mohou být šířeny i prostřednictvím družic a kabelových sítí.²⁰⁵ Proces přechodu od zemského analogového k digitálnímu vysílání nebudeme zevrubně rozebírat. Pouze zmíním, že probíhá dle tzv. Technického plánu přechodu.²⁰⁶

---

²⁰⁰ Mutiplex je vlastně soubor, nazývaný souhrnný datový tok, který v případě jakéhokoli digitálního vysílání obsahuje všechny společně šířené informace.

²⁰¹ §3 odst. 1 c) zákona o ČT.

²⁰² §3 odst. 1 b) zákona o ČRo.

²⁰³ §3a odst. 2 zákona o ČT.

²⁰⁴ §3 odst. 1 b).

V multiplexu veřejné služby musí být alespoň 80% souhrnného datového toku vyhrazeno na šíření televizních a rozhlasových programů. Zbytek lze využít k šíření doplňkových služeb §3a odst. 1 zákona o ČT.

²⁰⁵ §3 odst. 3 zákona o ČT a §3 odst. 1 b) zákona o ČRo. Podle Výroční zprávy o činnosti ČT dosáhla v roce 2010 dostupnost multiplexu veřejné služby 90 % obyvatel.

²⁰⁶ Vydaný podle nařízení vlády 161/2008 z 28. dubna 2008. Určuje časový harmonogram přechodu z analogového na digitální vysílání atd. Vedle tohoto plánu byla připravována také právní úprava digitalizace. Oblast digitálního vysílání je upravena zákonem o elektronických komunikacích a zákonem č. 304/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s dokončením přechodu na digitální televizní vysílání, ve znění pozdějších předpisů.

Plán přechodu stanovil konec analogového vysílání na listopad 2011, ve dvou regionech na červen 2012.²⁰⁷ Podle RČT bylo naplňování veřejné služby analogovým a digitálním vysíláním v roce 2010 splněno.

Pro zajištění činnosti sdělovacích prostředků je nezbytné mít někoho, kdo bude informace sdělovat. Zákon ukládá ČT zřizovat síť vlastních zpravodajů.²⁰⁸ Tuto síť musí sestavit na svoji odpovědnost, náklady a své nebezpečí. ČT pracuje se širokou škálou zpravodajů, ať již vlastních nebo externích. Zpravodaje můžeme rozdělit dle několika kritérií. Existují regionální zpravodajové, kteří pokrývají aktuální dění v ČR.²⁰⁹ Finančně nejnáročnější jsou zahraniční zpravodajové, kteří v důsledku rozpočtových škrťů byli oslabeni o post zpravodaje ve Vídni a jednoho v Bruselu. Několik měsíců, v důsledku česko-ruských diplomatických sporů, chyběl zahraniční zpravodaj i v Rusku. Úsporná opatření se však podle Rady ČT neprojeví na kvalitě zahraničního zpravodajství. Vedle tohoto je rozlišovacím hlediskem předmět zájmu zpravodajů. Vedle obecně zaměřených reportérů jsou zde ti, kteří informují o daném segmentu problému nebo se zaměřují na konkrétní instituce (NATO, EU, OSN atd.).

Zákon stanoví, že ČT musí zajišťovat také regionální vysílání zpravodajských a publicistických pořadů, a to prostřednictvím studií ČT. Regionální studia podléhají územní působnosti, tzn., že mají vymezen, nikoli striktně, územní okruh své působnosti. Požadavek je, aby regionální zpravodajství bylo vyvážené a obsahovalo příspěvky z celého území, které náleží do působnosti daného televizního studia. V roce 2010 ČT vysílala z regionálních studií pořady Události v regionech, Týden v regionech, Z metropole a Zajímavosti z regionů. Zákon v tomto bodě operuje pouze se zpravodajstvím a publicistikou, ale zřejmě by nestálo nic v cestě regionalizovat i další okruhy.

Způsobem naplňování veřejné služby je vytváření archivních fondů, které ČT udržuje a podílí se na jejich využívání, jako součást národního kulturního bohatství. Další formou naplňování veřejné služby je podpora české filmové tvorby, vysílání děl domácí a zahraniční tvorby a poskytování 24hodinové programové služby, včetně aktuálního zpravodajství alespoň na jednom vysílaném programu. Zde je nutné doplnit, že 24hodinovou službu poskytuje ČT na všech svých čtyřech programech a aktuální zpravodajství na ČT1 a ČT24.

Více o multiplexu a Technickém plánu přechodu např. <http://www.digizone.cz/clanky/co-obsahuje-finalni-navrh-tpp/> nebo http://www.issc.cz/archiv/2008/download/prezentace/dvorak_ctu.pdf, http://www.ctu.cz/cs/download/digitalni_vysilani/digitalizace-brozura.pdf 2. 4. 2011.

²⁰⁷ <http://www.digizone.cz/aktuality/vlada-schvalila-technicky-plan-prechodu/>, 2. 4. 2011.

²⁰⁸ §3 odst. 1 d) zákona o ČT.

²⁰⁹ Na konci roku 2010 disponovala ČT 14 regionálními redakcemi a 24 regionálními štáby.

Zákonodárce v dalším ustanovení konstatuje, že formou naplňování veřejné služby je poskytování teletextových služeb. Pod pojmem teletext si nejčastěji představíme informační službu na televizní obrazovce. ČT poskytuje teletextové služby na všech svých programech. Na ČT1 je široce koncipovaný a na ČT2 tzv. Teletext Expres, který nabízí nejžádanějšími stránky (zj. zprávy, sport, počasí).²¹⁰ Předposlední formou naplňování veřejné služby je poskytování služeb postiženým divákům. Zákon stanovuje 70% hranici pořadů, které musí opatřit skrytými nebo otevřenými titulky pro sluchově postižené spoluobčany. V současné době tuto hranici překračuje a titulky opatřuje přes 80 % pořadů. S novelizací české mediální legislativy (zákonem č. 132/2010) byla tato služba doplněna o povinnost vyrobít alespoň 2 % vysílaných pořadů v českém znakovém jazyce nebo je opatřit simultánním tlumočením pro osoby sluchově postižené a alespoň 10 % pořadů zpřístupnit pro osoby se zrakovým postižením.²¹¹ Poslední formou naplňování veřejné služby je vyvíjení činnosti v oblastech nových vysílacích technologií a služeb.²¹² Zde se míní především proces digitalizace a nahrazování analogového vysílání a zlepšování poskytování veřejné služby divákovi. V roce 2010 dokončila ČT budování sítě digitálního multiplexu veřejné služby. Došlo k inovaci služeb prostřednictvím internetu a v některých pořadech se začaly využívat sociální sítě. V této oblasti nemůžeme opominout založení samostatné divize Nová média.

Tímto přehledem jsme zakončili problematiku úkolů a forem naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání podle zákona o ČT. Nyní se podíváme na úkoly a formy naplňování veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání.²¹³ Zákon o ČRo uvádí rovněž demonstrativní výčet těchto úkolů. Proto si je pouze shrneme a uvedeme zásadní informace. ČRo má za úkol:

- Poskytovat informace – ve zpravodajství a publicistice se ČRo řídí Statutem, Kodexem a žurnalistickými zásadami ČRo. Ty, stejným způsobem jako u ČT, stanovují pravidla chování redaktorů a způsob získávání informací.
- Přispívat k právnímu vědomí obyvatel ČR – v ČRo jsou této tématice věnovány pravidelné pořady (Radiorada, Právní poradna, Česká justice a další) a objevuje se nepravidelně rovněž v publicistických a některých dalších pořadech ČRo (Ozvěny dne, 20 minut Radiožurnálu, Káva o čtvrté).

---

²¹⁰ Více <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/caste-dotazy/televizni-technika/?id=69>, 2. 4. 2011.

²¹¹ §3 odst. 1 k).

²¹² §3 odst. 1 l).

²¹³ §2 odst. 2 a)-e) zákona o ČRo.

- Vytvářet a šířit programy a poskytovat vyváženou nabídku pořadů pro všechny skupiny obyvatelstva – základní poslání ČRo, vzhledem ke kulturním a historickým souvislostem a technologickému vývoji, stanovuje materiál Vize a mise ČRo a programové priority na rok 2011. ČRo definuje tři pilíře svého působení, kterými jsou informace, vzdělání a kultura. ČRo oslovuje posluchače univerzálními stanicemi (ČRo1, ČRo2), úžeji zaměřenými (ČRo3, ČRo Leonardo) a velmi specializovanými (ČRo D-dur). Ve všech svých pořadech dbá na vyváženost zastoupení různých postojů. Nabízí zpravodajské, publicistické, dokumentární, kulturní, umělecké, dramatické, sportovní, zábavné, hudební a vzdělávací pořady, dále pořady zaměřené na etiku, etnický nebo národnostní původ, se sociální problematikou, náboženskou problematikou a pořady pro děti a mládež.

Rada ČRo zhodnotila, že ČRo plnil v roce 2010 svou roli média veřejné služby ve všech zákonem daných parametrech.²¹⁴

Co se týče forem naplňování veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání, tak veřejnou službu ČRo naplňuje tím, že provozuje analogové rozhlasové vysílání tří celoplošných programů a také regionálních stanic, pro které využívá část kmitočtového spektra²¹⁵. Vedle toho provozuje zemské digitální vysílání tří celoplošných rozhlasových programů, dalšími rozhlasovými programy, multimediálním obsahem a doplňkovými službami, prostřednictvím multiplexu veřejné služby (viz výše).²¹⁶ ČRo zřizuje síť vlastních zpravodajů. Spolupracuje rovněž s externími spolupracovníky a se stálými zahraničními spolupracovníky. Zákon ukládá ČRo povinnost vytvářet a udržovat archivní fondy. ČRo naplňuje dále službu veřejnosti vysíláním domácích a zahraničních děl a alespoň na jednom programu poskytováním 24hodinové programové služby, včetně aktuálního zpravodajství a vysíláním do zahraničí. Nakonec by měl ČRo vyvíjet činnost v oblastech nových vysílacích technologií a služeb.²¹⁷

²¹⁴ Zpráva o činnosti ČRo za rok 2010.

²¹⁵ Kmitočty pro provozování analogového rozhlasového vysílání vyhrazuje pro ČRo na základě předchozího souhlasu ČTÚ §3 odst. 3.

²¹⁶ §3 odst. 1 a), b) zákona o ČRo.

²¹⁷ §3 odst. 3 a násl.

6.1.1 Povinnosti České televize a Českého rozhlasu při naplňování volebního servisu

Povinnost naplňování volebního servisu nemohu na tomto místě opomenout, protože se domnívám, že veřejnou službu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání nelze vnímat izolovaně, pouze ve smyslu úpravy zákonem o ČT a ČRo. Jelikož oba zákony, jak bylo napsáno výše, podávají demonstrativní výčet úkolů veřejné služby, mohou se objevit i jiné formy naplňování veřejné služby, které nejsou upraveny zákonem o ČT/ČRO. Do veřejné služby v oblasti rozhlasového a televizního vysílání, neupraveného zákonem o ČT/ČRO, bych zařadila především volební servis ČT a ČRo.

Listina základních práv a svobod v čl. 21 stanoví, že občané mají právo podílet se na správě věcí veřejných přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců. K takovému aktu zpravidla potřebují znát informace a údaje o subjektech, které se voleb účastní – jejich program, názory představitelů atd. Média veřejné služby naplňují službu veřejnosti tím, že vyhrazení určitý vysílací čas k informování veřejnosti v těchto záležitostech.

Loňský rok byl tzv. supervolebním rokem a na televizních obrazovkách a v rozhlase se objevovaly před sněmovními, senátními i komunálními volbami předvolební spoty kandidujících politických stran, hnutí a koalic.

Jako první se zmíním o volbách do Parlamentu ČR (resp. do jejich komor – Poslanecké sněmovny a Senátu). Zákon č. 247/1995, o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, určuje rozsah volebního vysílání v ČT a ČRo následovně: *„pro volby do Poslanecké sněmovny mají v době začínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb kandidující politické strany, politická hnutí a koalice, jejichž kandidátní listina byla zaregistrována, vyhrazeno v Českém rozhlase celkem 14 hodin a v České televizi celkem 14 hodin v rámci jejich vysílacích okruhů bezplatně poskytnutého vysílacího času, který se rozdělí kandidujícím politickým stranám, politickým hnutím a koalicím rovným dílem. Termíny vysílacích časů se určí losem. Odpovědnost za obsah těchto pořadů mají politické strany, politická hnutí a koalice“.*²¹⁸ Tímto ustanovením se ČT řídila při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, které proběhly 28. a 29. května 2010. Celkem kandidovalo 26 politických subjektů, z nichž každý dostal 33 minut prostoru vysílacího času.²¹⁹

²¹⁸ §16 odst. 4 zákona o volbách do Parlamentu ČR.

²¹⁹ Výroční zpráva o činnosti ČT za rok 2010.

Rovněž ČRo se zhostil volebního servisu pro občany - voliče před volbami. ČRo přijal na úrovni vedení pravidla vysílání před a v průběhu voleb, která přesně stanovila rozsah volebního vysílání a zásady pro to, aby byl dodržen princip rovnovážného zastoupení kandidujících subjektů.²²⁰ Sněmovní a senátní volby v převážné většině zajišťoval ČRo1-Radiožurnál. V případě voleb komunálních hráli nejdůležitější roli regionální stanice. Nad rámec zákona obě média veřejné služby přinášela zpravodajské, publicistické a diskusní pořady, týkající se voleb.

Nejsou to však jen volby do Parlamentu ČR, které se dostávají do médií veřejné služby. Jsou jimi i volby do Evropského parlamentu, které se řídí zákonem č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů. Tento zákon dává veřejnoprávním médiím stejné povinnosti jako zákon o volbách do Parlamentu ČR.²²¹ Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů nedává ČT a ČRo žádné povinnosti odvysílat spoty kandidátů, přesto veřejnoprávní média zařazují do vysílání pořady věnované krajským volbám (diskusní pořady, zpravodajské bloky nebo volební studio). Stejný případ platí pro volby do obecních zastupitelstev. Média veřejné služby přináší také přímé přenosy zásadních momentů z volby prezidenta republiky. Přestože se nejedná o přímou volbu, je na místě zprostředkovat tuto událost veřejnosti, poněvadž jde o obsazení nejvyšší ústavní funkce v zemi. Bylo tomu tak i při volbě prezidenta v roce 2008, kdy se vysílaly zpravodajské vstupy, proběhly rozhovory s kandidáty, byly zprostředkovány názory politologů a jiných odborníků atd.

6.2 FINANCOVÁNÍ MÉDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY V ČR

Financování médií veřejné služby je palčivým problémem většiny evropských států. Především v postkomunistických zemích se neustále otevírá otázka, jak platit média veřejné služby, jak se vypořádat s nedostatkem prostředků k jejich financování, a zda zrušit rozhlasové a televizní poplatky. Doporučení Rady ministrů R(96)10 z roku 1996 hovoří o tom, že členské státy by měly pečovat o vhodný, bezpečný a transparentní systém financování provozovatelů vysílání veřejné služby, který jim zajistí nezbytné plnění jejich poslání.²²²

---

²²⁰ Více http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/about/_zprava/pravidla-cro-pro-predvolebni-a-volebni-vysilani--139948, 13. 4. 2011.

²²¹ §59 odst. 4 zákona č. 62/2003 Sb.

²²² Oddíl V., http://www.ebu.ch/CMSimages/en/leg_ref_coe_r96_10_psb_110996_tcm6-4322.pdf, 16. 4. 2011.

Možných zdrojů financování existuje více, např. dotace ze státního rozpočtu, platba rozhlasového a televizního poplatku, výnosy z reklamy, sponzorské příspěvky na výrobu a vysílání pořadů, vlastní komerční činnost, výnosy z koncese, předplatné placených programů atd. Většina evropských vysílatelů veřejné služby je financována vícezdrojově, což je také případ financování ČT a ČRo.

Česká televize a Český rozhlas, jako instituce zřízené zákonem, nejsou financovány ze státního rozpočtu a jejich finančními zdroji jsou zejména televizní poplatky.²²³ Dalšími finančními zdroji jsou výnosy z vlastní podnikatelské činnosti, která však nesmí ohrozit úkoly a povinnosti při plnění služby veřejnosti, dále prodej reklamního času, sponzorování, pronájem volných technických kapacit, prodej práv atd.²²⁴ Nejdůležitějšími příjmy jsou tzv. koncesionářské poplatky.²²⁵ Úprava televizních poplatků je předmětem zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (který nahradil starý zákon č. 252/1994 Sb. o rozhlasových a televizních poplatcích).

Rozhlasový a televizní poplatek se platí za zařízení, které je technicky způsobilé individuálně volitelně reprodukovat rozhlasového (resp. televizního) vysílání. Ze zařízení, které je způsobilé reprodukovat rozhlasového i televizního vysílání, se platí oba dva poplatky.²²⁶ Platbu poplatků zákon ukládá fyzické osobě nebo právnické osobě, která vlastní televizní přijímač nebo jej drží nebo z jiného právního důvodu užívá alespoň 1 měsíc.²²⁷ Osvobození od platby poplatku (rozhlasového i televizního) stanoví zákon o poplatcích v §4. Fyzická osoba platí poplatek z jednoho televizního přijímače, a to i v případě, že jich vlastní, drží nebo z jiného právního důvodu užívá více. Poplatník, který je právnickou osobou nebo fyzickou podnikající osobou, platí televizní poplatek z každého televizního přijímače.²²⁸ Rozhlasový a televizní poplatek se platí přímo provozovateli vysílání ze zákona nebo prostřednictvím České pošty.

V souladu se zákonem o poplatcích vede ČT evidenci poplatníků televizního poplatku a domáhá se svého práva úhrady televizního poplatku.

---

²²³ Jedinou výjimku tvoří vysílání ČRo do zahraničí, které hradí ČR z rozpočtu.

²²⁴ §10 písm. a), b) zákona o rozhlasových a televizních poplatcích.

²²⁵ Tento dnes již právně bezobsažný pojem, a stejně jako mylná představa, že se jedná o přímou platbu za poskytovanou službu, byl převzat z doby, kdy byly poplatky koncipovány jako platba za povolení přijímat rozhlasové a později i televizní služby, tedy koncese k přijímání zpráv, koncertů atd.

²²⁶ §2 odst. 1-3 zákona o rozhlasových a televizních poplatcích.

²²⁷ §3 odst. 1 a 2. Vlastník je v mezích zákona oprávněn předmět svého vlastnictví držet, užívat, požívat jeho plody a užítky a nakládat s ním (§123 občanského zákoníku). Držitelem je ten, kdo s věcí nakládá jako s vlastní nebo kdo vykonává právo pro sebe (§129 odst. 1 občanského zákoníku).

²²⁸ §5 odst. 1, 3 a 4.

Při porušení povinností, vyplývajících ze zákona o rozhlasových a televizních poplatcích, vzniká povinnost uhradit k dlužné částce ještě přírážku, která u rozhlasového poplatku činí 5 000 Kč a u televizního 10 000 Kč.

Důvodová zpráva k návrhu zákona o rozhlasových a televizních poplatcích počítala s tím, že zvýšení poplatku se bude řešit pomocí inflační doložky. Hlavním cílem nového zákona mělo být dlouhodobě zachovat reálnou kupní sílu výnosu z poplatků. Na základě meziroční inflace se měla stanovit výše poplatku tak, aby se jeho kupní síla neměnila. Rozhodnutí o odůvodněné nutnosti zvýšení poplatku je svěřeno vládě, která může prováděcím předpisem výši poplatku korigovat.²²⁹ Rozhlasový poplatek činí 45 Kč měsíčně. Výše televizního poplatku je od 1. ledna 2008 stanovena na 135 Kč měsíčně.

V rámci otázky financování se velmi diskutuje ještě o problematice reklamy v médiích veřejné služby. Reklama je, vedle poplatků a ostatních výnosů z podnikatelských aktivit, další z položek financování veřejnoprávních médií. Pomineme-li diskuzi o tom, zda by se vůbec reklama ve veřejnoprávním vysílání měla či neměla objevovat, podíváme se na to, jaká jsou stanovena pravidla pro reklamu v médiích veřejné služby podle zákonů. Obecně se jedná o obchodní sdělení, které může zahrnovat reklamu, teleshopping, sponzorování nebo umístění produktu. Reklamou se rozumí: „*jakékoliv veřejné oznámení, vysílané za úplatu nebo obdobnou protihodnotu nebo vysílané za účelem vlastní propagace provozovatele vysílání, s cílem propagovat dodání zboží nebo poskytnutí služeb za úplatu, včetně nemovitého majetku, práv a závazků*“.²³⁰ Vedle reklamy zákonodárce vymezil ještě teleshopping, sponzorování a umístění produktu.²³¹ Regulace obchodního sdělení v případě provozovatelů vysílání veřejné služby je upraveno přísněji, než-li u komerčních médií.

Při vysílání reklamy je obecně kladen důraz na principy vedoucí k ochraně morálky, zdraví, bezpečnosti spotřebitele a životního prostředí. Zvláštní pozornost se ubírá k ochraně dětí a mládeže, kteří vystupují v reklamách, ale i na ty, kteří jsou jejími konzumenty.

---

²²⁹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 348/2005 Sb.

²³⁰ §2 odst. 1 n) zákona o vysílání. Reklamu definuje rovněž zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy jako: „*oznámení, předvedení či jiná prezentace šířené zejména komunikačními médii, mající za cíl podporu podnikatelské činnosti, zejména podporu spotřeby nebo prodeje zboží, výstavby, pronájmu nebo prodeje nemovitostí, prodeje nebo využití práv nebo závazků, podporu poskytování služeb, propagaci ochranné známky*“ §1 odst. 2.

²³¹ Teleshopping je přímá nabídka zboží, a to včetně nemovitého majetku, práv a závazků, nebo služeb, určená veřejnosti a zařazená do rozhlasového či televizního vysílání za úplatu nebo obdobnou protihodnotu §2 odst. 1 r) zákona o vysílání. O umístění produktu jde tehdy, pokud byl do pořadu začleněn výrobek, služba, ochranná známka, která se váže k výrobku nebo zmínka o nich za úplatu nebo protihodnotu. Sponzorování je příspěvek k přímému či nepřímému financování rozhlasového nebo televizního programu či pořadu s cílem propagovat své jméno, název, výrobky, služby, činnost atd. §2 odst. 1 s) zákona o vysílání.

Vyloučena je reklama, ve kterých vystupují hlasatelé, moderátoři či redaktoři zpravodajských nebo publicistických pořadů, dále náboženská a ateistická obchodní sdělení, obchodní sdělení politických stran a hnutí a obchodní sdělení nezávislých kandidátů na poslance, senátory nebo členy zastupitelstva územního samosprávného celku (vyjma zákonem stanovených podmínek pro toto vysílání, viz výše). Zákon vylučuje z vysílání obchodní sdělení, týkající se léčivých přípravků nebo léčebných postupů, které jsou v České republice dostupné pouze na lékařský předpis, sdělení, která se týkají cigaret nebo jiných tabákových výrobků, skrytá obchodní sdělení, dále podprahová sdělení²³², snižující lidskou důstojnost, obsahující diskriminaci na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu a další.²³³ Obchodní sdělení nesmí ohrožovat fyzický nebo mravní vývoj dětí. Provozovatelé vysílání musí zajistit, aby reklama byla zřetelně oddělena od ostatních částí programu.²³⁴

Speciálně pro provozovatele ze zákona platí, že nesmí do vysílání zařazovat reklamu a teleshopping, s výjimkou reklamy zařazované do vysílání programu v přímém spojení s vysíláním sportovní či kulturní události, je-li vysílání takové reklamy nezbytnou podmínkou k získání práv k televiznímu vysílání sportovní nebo kulturní události. Čas věnovaný takovéto reklamě nesmí přesáhnout 0,5 % denního vysílacího času a v době od 19.00 hodin do 22.00 hodin nesmí překročit 6 minut v průběhu jedné vysílací hodiny.²³⁵ Provozovatel televizního vysílání ze zákona nesmí denní vysílací čas vyhrazený reklamě a teleshoppingu, který nevyužil na některém ze svých programů, využít k vysílání reklamy a teleshoppingu nad rámec časových omezení vysílání reklamy a teleshoppingu na svém jiném programu.²³⁶ Čas, který je vyhrazen reklamě a teleshoppingu u provozovatele rozhlasového vysílání ze zákona, nesmí přesáhnout 3 minuty denního vysílacího času na celoplošném vysílacím okruhu a 5 minut denního vysílacího času na místním okruhu.²³⁷

Sponzorované pořady musejí být označeny na jejich konci firmou, logem nebo ochrannou známkou. Není přitom možné sponzorovat politicko-publicistické a zpravodajské pořady a čas zařazení sponzorovaného pořadu do vysílání nesmí být ovlivněn sponzorem.

---

²³²

²³³ §48 odst. 1 a)- l).

²³⁴ §48 odst. 4 a) zákona o vysílání.

²³⁵ §50 odst. 1 zákona o vysílání.

²³⁶ §51 odst. 3.

²³⁷ §51 odst. 1 zákona o vysílání.

6.3 ORGÁNY DOHLEDU MÉDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY

V České republice existuje mnoho pravidel a institucí, jež omezují média zvenku. Pro naše potřeby si musíme nejprve vymezit pojem regulační orgán.²³⁸ Takové pojmenování můžeme použít pro orgán státu, jehož věcná působnost se zaměřuje na regulaci některých aspektů činnosti sdělovacích prostředků.²³⁹ V každém zemi se může konkrétní působnost tohoto orgánu odlišovat. V ČR je tímto orgánem RRTV, která vykonává kontrolu nad soukromými i veřejnoprávními médii.²⁴⁰ V souvislosti s kontrolou médií veřejné služby by se dalo hovořit o jakési dvojité kontrole. Na jedné straně je to regulační orgán (RRTV), který v případě médií veřejné služby dohlíží především nad dodržováním příslušné legislativy.²⁴¹ Nicméně existují ještě orgány, kterými se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu vysílacích médií veřejné služby. Těmi jsou Rada ČT a Rada ČRo (často nazývané „malé rady“, viz výše).

Do oblasti kontroly rozhlasového a televizního vysílání bych zařadila také *Vládu ČR*. Přesněji odbor médií a audiovize Ministerstva kultury ČR, který je ústředním orgánem státní správy pro oblast audiovize, rozhlasového a televizního vysílání, tisku a dalších informačních prostředků.²⁴² Jako pomocný poradní orgán, ve věci problematiky vývoje médií a mediální legislativy, zřídil Senát PČR *Stálou komisi pro sdělovací prostředky*.²⁴³

Všechny tyto orgány mají funkci jakýchsi regulátorů, protože ustavují nebo oslabují standardy chování médií nejčastěji tím, že zveřejňují své nálezy a postoje k různým názorům a stížnostem.

---

²³⁸ Název regulační orgán vychází z anglického pojmu regulatory authorities for broadcasting sector, který se používá v evropském právu. Viz Doporučení Rady Evropy R (2000) 23. Dostupné na [http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/doc/cm/rec\(2000\)023&expmem_EN.asp](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/doc/cm/rec(2000)023&expmem_EN.asp), 4. 4. 2011.

²³⁹ Bartoň, M.: Postavení a charakteristika Rady pro rozhlasové a televizní vysílání in *Správní právo* č. 1-2, roč. 2004, s. 14-38.

²⁴⁰ Jako ústřední správní úřad pro výkon státní správy ve věcech stanovených zákonem o elektronických komunikacích, včetně regulace trhu a stanovení podmínek pro podnikání v oblasti elektronických komunikací a poštovních služeb nesmíme opomenout *Český telekomunikační úřad/ČTÚ*, jež zřizuje zákon o elektronických komunikacích. Vznikl ke dni 1. května 2005, se sídlem v Praze. Je do jeho výlučné působnosti patří např. regulace elektronických komunikací a komunikačních činností, regulace poštovních služeb, správa radiového spektra, čísel či kódů, digitálního vysílání, univerzální služby atd.

²⁴¹ Pro soukromoprávní média má význam z hlediska toho, že uděluje licence a registrace.

²⁴² O činnosti odboru: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=539>, 4. 4. 2011.

²⁴³ Za hlavní body směřování činnosti komise v roce 2011 označil zápis z 1. schůze legislativní činnosti, téma médií veřejné služby a téma regulace médií. Dále navrhnul sledovat činnost České televize, Českého rozhlasu, ČTK a Rady pro rozhlasové a televizní vysílání a jejich Rad. Zápis z 1. schůze Komise: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=57939&id_var=49137, 4. 4. 2011.

Rozehnal dále rozšiřuje kategorii regulačního orgánu o nestátní orgány, které mohou ovlivňovat vysílací média.²⁴⁴ Nejčastěji se jedná o tzv. autoregulační organizace. Mezi ně bychom mohli zařadit *Radu pro reklamu*, která byla založena agenturami a médii, po vzoru vyspělých evropských států, v srpnu roku 1994. Cílem Rady je dosažení čisté, legální, decentní a pravdivé reklamy na území ČR.²⁴⁵ Dále patří do autoregulace *profesní sdružení*, ve kterých se sdružují příslušníci profesních skupin (např. Syndikát novinářů). Do této skupiny můžeme zařadit např. odbory v ČT a ČRo. Vedle profesních sdružení jsou tu ještě *podnikatelská sdružení*, která organizují vlastníky nebo vedení jednotlivých médií (např. Asociace provozovatelů soukromého vysílání).

Zákon o AVMS zřídil nový institut, kterým je samoregulace. Jedná se o dobrovolnickou iniciativu, která umožňuje hospodářským subjektům, sociálním partnerům a nevládním organizacím nebo sdružením přijímat společné pokyny pro sebe samé.²⁴⁶ Subjekt, který podniká v oblasti vysílání či poskytování audiovizuálních služeb, je oprávněn požádat RRTV o zařazení do seznamu spolupracujících samoregulačních orgánů. Pokud se subjekt stane samoregulačním orgánem, nabude určitých pravomocí pro spolupráci se správním úřadem a získá možnost vyjadřovat se ke správnímu řízení, které je vedeno s jeho členem. V současné době RRTV eviduje dva samoregulační orgány: Asociaci televizních organizací (ATO)²⁴⁷ a Sdružení pro internetovou reklamu (SPIR).²⁴⁸ S nimi probíhají komunikační schůzky, jejichž výsledky se promítají do vydávaných stanovisek a metodik RRTV a doporučení samoregulátora jeho členům.²⁴⁹

6.3.1 RADA PRO ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen RRTV) patří mezi regulační orgány vysílacích médií. V roce 1991 bylo vydáno Doporučení Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 1147 (1991), které mělo sloužit jako pomůcka pro reformu vysílacího sektoru v postkomunistických zemích. Text vymezuje požadavky na podobu regulace vysílacího sektoru, a přitom se zmiňuje o regulačních orgánech.

---

²⁴⁴ Rozehnal 2007, s. 117.

²⁴⁵ Od roku 1995 je Rada členem Evropské asociace samoregulačních orgánů/EASA. <http://www.rpr.cz/cz/profil.php>, 4. 4. 2011.

²⁴⁶ §5 x) zákona o vysílání.

²⁴⁷ Řádnými členy je Česká televize, CET 21 spol. s.r.o, FTV Prima spol. s.r.o, Asociace komunikačních agentur ČR <http://www.ato.cz/co-je-to-ato/poslani>, 15. 4. 2011.

²⁴⁸ http://www.spir.cz/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1, 15. 4. 2011.

²⁴⁹ Výroční zpráva o činnosti RRTV za rok 2010, s. 44 a 203.

Při plnění svých cílů by měl být rozhlas i televize odpovědný regulačnímu orgánu, který bude nezávislý na vysílání a na vládě a nepřímo odpovědný parlamentu. Měly by v něm být zastoupeny regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy. Takový orgán by se měl pokusit zajistit transparentnost vlastnických poměrů a rozhodování ve vysílání, bránit koncentraci médií, zajistit pluralitu a sledovat programové standardy.²⁵⁰ Toto doporučení při úpravě regulačního orgánu inspirovalo v nemalé míře i naše zákonodárce. Orgánem státní správy v oblasti rozhlasového a televizního vysílání se stala RRTV, původně Rada ČR pro rozhlasové a televizní vysílání, kterou zřídil zákon č. 103/1992 Sb., o Radě ČR pro rozhlasové a televizní vysílání. Zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (starý zákon o vysílání) zakotvil ještě Federální Radu pro rozhlasové a televizní vysílání. Po zániku Federace (tím i Federální Rady) se stala Rada jediným orgánem státní správy ve věcech vysílání. V souvislosti se změnou zákona o vysílání, upravuje nyní RRTV druhá část zákona o vysílání (§4 a násl.).

Podle zákona je RRTV správní úřad, který vykonává státní správu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání, převzatého vysílání a audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, poskytovaných podle zákona o elektronických komunikacích. Rada dohlíží na pluralitu programové nabídky a informací v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a dbá na jeho obsahovou nezávislost.²⁵¹ Rada sídlí v Praze a podobně jako další subjekty státní správy má zákonem uložené úkoly (působnost) a disponuje prostředky, kterými může tyto úkoly naplňovat (pravomoc). Rada má celorepublikovou působnost a je třeba jí považovat ze ústřední orgán státní správy.²⁵² RRTV není podřízena žádnému orgánu státní správy. Je odpovědná Poslanecké sněmovně. Konkrétní výčet úkolů RRTV je vyložen v §5 a)-z) zákona o vysílání. Ze zákona je RRTV povinna předkládat PSPČR výroční zprávu o činnosti a stavu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání. Náležitosti této zprávy stanoví §6 odst. 1 a 2 zákona o vysílání. Vedle zákona o vysílání vykonává RRTV dozorovou a sankční činnosti podle zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy. Tento zákon nezná institut upozornění na porušení zákona a ukládá provozovatelům pokuty.

Co se týče personálního složení má RRTV 13 členů, které jmenuje a odvolává předseda vlády na návrh PSPČR. Člen RRTV vykonává veřejnou funkci.²⁵³

---

²⁵⁰ Doporučení 1147 (1991), přijaté 22. 4. 1991; bod 7. (IV.-VII.). Dostupné na <http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta91/EREC1147.htm>, 4. 4. 2011.

²⁵¹ §4 odst. 2 zákona o vysílání.

²⁵² Nález Ústavního soudu Sp. zn. Pl. ÚS 52/04 ze dne 30. listopadu 2010.

²⁵³ §7 odst. 1 zákona o vysílání. RRTV volí ze svých členů předsedu a tři místopředsedy §9 odst. 1.

Členové Rady vykonávají své funkce osobně a pro výkon funkce nesmějí přijímat žádné pokyny a instrukce.²⁵⁴ S funkcí člena RRTV je neslučitelná funkce prezidenta České republiky, poslance, senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, funkce člena Rady České tiskové kanceláře, člena Rady České televize, člena Rady Českého rozhlasu.²⁵⁵ Funkční období je šestileté, s možností zvolení na maximálně dvě funkční období po sobě.²⁵⁶

Rada hospodaří s vlastním rozpočtem a její činnost je hrazena ze samostatné kapitoly státního rozpočtu České republiky.²⁵⁷ Zabezpečení činnosti, organizační, technické a další úkoly zajišťuje Úřad RRTV, který je orgánem RRTV.²⁵⁸ Další podrobnosti ohledně činnosti RRTV a Úřadu RRTV se řídí jednacím řádem RRTV a organizačním řádem Úřadu.²⁵⁹

Současnými prioritami (červen 2010-květen 2011) RRTV je zejména ochrana spotřebitele, zajištění rovného postavení subjektů na trhu a rozvoj trhu díky spolupráci se samoregulačními orgány.²⁶⁰

Hned od počátku fungování RRTV bylo jejím cílem rychle a efektivně podpořit duální systém vysílání a dosáhnout kvality regulačních orgánů ostatních evropských zemí. To se legislativně podařilo poměrně rychle. V praxi se však stále objevují některé nedostatky. Dodnes kritizovaným jevem zůstává volba členů RRTV. Jedná se o jednozdrojovou nominaci členů, kteří jsou navrhováni výhradně politickými stranami, proto jim je často vytýkáno napojení na politické zájmy, a to může přinášet spekulace o nezávislosti regulačního orgánu.²⁶¹ Problém je i v poměrně snadné odvolatelnosti RRTV jako celku. PSPČR může předsedovi vlády navrhnout odvolání RRTV, neplní-li povinnosti jí uložené nebo opakovaně neschválí výroční zprávu pro závažné nedostatky.²⁶² Zajímavé zamyšlení k odvolání RRTV nabízí Pouperová.

---

²⁵⁴ §7 odst. 10.

²⁵⁵ §7 odst. 9.

²⁵⁶ Na člena RRTV může být navržen občan ČR, který je plně způsobilý k právním úkonům, má trvalý pobyt na území ČR, dosáhl věku 25 let a je bezúhonný. §7 odst. 3 a)-d). Členství zaniká: uplynutím funkčního období člena RRTV, vzdáním se funkce předsedovi vlády, písemným rozhodnutím předsedy vlády o odvolání člena RRTV z funkce (důvody odvolání stanoví § 7 odst. 7 a)-c)), dnem nabytí právní moci rozsudku, jímž byl člen RRTV zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jímž byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena, nem nabytí právní moci rozsudku, kterým byl člen RRTV odsouzen pro některý z trestných činů uvedených v §3 d)., prohlášením za mrtvého nebo úmrtím §7 odst. 6 a)-f).

²⁵⁷ §11 odst. 1.

²⁵⁸ §11 odst. 2.

²⁵⁹ Dostupné na <http://www.rrtv.cz/cz/static/o-rade/vnitri-predpisy/jednaci-rad.htm>, 4. 4. 2011.

²⁶⁰ Výroční zpráva o činnosti RRTV za rok 2010, dostupné na <http://www.rrtv.cz/cz/files/zpravy/VZ2010.pdf>, 4. 4. 2011.

²⁶¹ Podle zákona o vysílání však nesmějí členové RRTV zastávat funkce v politických stranách nebo hnutích a vystupovat v jejich prospěch §7 odst. 11.

²⁶² §6 odst. 3 zákona o vysílání.

Uvádí, že odvoláním RRTV jako celku dochází k odvolání kolegia osob, které RRTV tvoří, nikoli však k odvolání RRTV jako správního úřadu, který existuje i bez toho, aniž by byl obsazen.²⁶³ Několikrát se objevil návrh na změnu současné právní úpravy volby členů RRTV. Zákodáři však zatím nedošli ke změně současného stavu.

6.3.1.1 Regulační restriktivní opatření RRTV proti veřejnoprávním vysílatelům

Pokud provozovatel vysílání poruší povinnosti jemu stanovené zákonem (zákonem o vysílání), využije RRTV část sedmou zákona o vysílání (§59 a násl.) o sankčních ustanoveních. Prvním prostředkem k odstranění protiprávního stavu je opatření k nápravě. V případě, že provozovatel vysílání poruší povinnosti stanovené zákonem o vysílání, RRTV jej upozorní na toto porušení a stanoví přiměřenou lhůtu k nápravě.²⁶⁴ V zájmu ochrany spotřebitele se působnost RRTV rozšiřuje i na území mimo ČR, jestliže zjistí protiprávní jednání provozovatele vysílání.²⁶⁵ Nedojde-li k nápravě RRTV uloží sankci. Mezi sankce patří pokuty (§60), pozastavení převzatého vysílání (§62), odnětí licence (§63) a zrušení registrace (§64). Rozebereme pouze pokuty, které může RRTV uložit provozovatelům vysílání ze zákon, poněvadž další formy sankce se týkají odejmutí licence a zrušení registrace, což již není případ médií veřejné služby. RRTV uloží pokutu do jednoho roku ode dne, kdy se dozvěděla o porušení povinnosti, nejdéle však do 3 let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo. Udělení pokuty musí předcházet upozornění na porušení zákona. Při ukládání pokut se postupuje podle Správního řádu.²⁶⁶ Výnosy z pokut jsou příjmem do státního rozpočtu ČR. Proti rozhodnutí o udělení pokuty lze podat žalobu ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí podle Soudního řádu správního. Podání žaloby má odkladný účinek. Soud o žalobě rozhodne ve lhůtě 90 dnů.²⁶⁷ Výši pokuty RRTV stanoví na základě závažnosti věci, míry zavinění a s přihlédnutím k rozsahu, typu a dosahu závadného vysílání.

Pokuty jsou rozděleny do sedmi sankčních pásem, podle rozpětí možné výše pokuty (5 000 – 10 000 000 Kč) a uvádí jednotlivé případy, za kterých může být sankce udělena.

---

²⁶³ Pouperová 2010, s. 253.

²⁶⁴ §59 odst. 1 a 2 zákona o vysílání.

²⁶⁵ §59a.

²⁶⁶ §61 odst. 1 zákona o vysílání.

²⁶⁷ §61 odst. 6.

V roce 2011 převládá pokračující trend, kdy RRTV uděluje nejvíce pokut za porušení zákonných ustanovení, týkajících se reklamy, teleshoppingu a sponzorovaných pořadů. K nejčastěji sankcionovanému ustanovení patří §49 odst. 1 a), který ukládá povinnost provozovateli zajistit, aby reklama a teleshopping ve vysílání byly snadno rozeznatelné (u provozovatele rozhlasového vysílání zřetelně zvukově a u provozovatele televizního vysílání zřetelně zvukově, obrazově nebo zvukově-obrazově nebo prostorovými prostředky oddělené od ostatních částí vysílání). Většina sankcí, které byly uloženy pro porušení tohoto ustanovení, byla kvůli odvysílání sponzorských vzkazů, jež vykazovaly rysy reklamy a RRTV je zhodnotila jako reklamu řádně neoddělenou nebo pro odvysílání sponzorských vzkazů, které informovaly o sponzorování reklamních znělek.

Dále se objevila správní řízení zahájená v souvislosti s porušením ustanovení, které ukládá provozovateli povinnost poskytovat objektivní a vyvážené informace (§31 odst. 1 a 2). V souladu s §66 zákona o vysílání lze proti rozhodnutí RRTV podat žalobu podle soudního řádu správního. Soudní řízení nemůže být zahájeno z podnětu RRTV, která je vždy v postavení žalovaného správního orgánu. Žaloba může být odmítnuta nebo může soud rozhodnutí RRTV zrušit a vrátit věc k dalšímu řízení.²⁶⁸ Tak se správní řízení dostává zpět do procesní fáze před rozhodnutím. Proti rozhodnutí soudu je přípustná tzv. kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Pokud Nejvyšší správní soud rozhodnutí soudu 1. instance zruší, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušujícím rozsudku.

V tomto případě je vhodné podívat se na judikaturu Nejvyššího správního soudu v Brně a Městského soudu v Praze, ke kterým ČT podala žalobu proti rozhodnutí RRTV. V sedmi z patnácti případů, rozhodnutých v tomto roce (2011), soud žalobu zamítl a dal tak za pravdu rozhodnutí RRTV. Ve dvou případech se jednalo o kasační stížnost, ale v tomto konkrétním případě byly v judikatuře Nejvyššího správního soudu vysloveny rozdílné názory a senát, který věc posuzoval, jej postoupil rozšířenému senátu. Jedná se o pokutu ve výši 150 000 Kč, za porušení povinnosti stanovené §48 odst. 4 a) zákona o vysílání. K porušení této povinnosti došlo podle názoru rady odvysíláním spotů s přímou nabídkou v jednom případě dětského prostírání a ve druhém případě dětských lyží, které nebyly výslovně označeny jako teleshopping.²⁶⁹

---

²⁶⁸ Výrok soudu, že „žaloba se zamítá“ potvrzuje rozhodnutí RRTV.

²⁶⁹ Rozsudek č. j 7 As 57/2010-5 Ca 190/2009, z 21. 1. 2011. Dostupný na <http://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/judikaty.htm>, 6. 4. 2011. V druhém případě byla kasační stížnost zamítnuta 7 As 62/2010 - 11 Ca 79/2009.

7 ZÁKLADNÍ ASPEKTY REGULACE VYSÍLACÍCH MÉDIÍ V POLSKU

Současný mediální systém v Polské republice je výsledkem odlišných strategií, které se objevily v procesu transformace v roce 1989. V době komunistického režimu podléhala vysílací média státnímu monopolu, stejně jako v naší zemi. V posledních letech existence režimu se však do vysílání dostávaly opoziční názory, zj. z jednání u kulatého stolu. Součástí výsledků kompromisního jednání mezi komunisty a představiteli opozice byla tzv. Zpráva z jednání podskupiny pro prostředky masové komunikace.²⁷⁰ Tento dokument určil nový směr mediálního systému v Polsku. Hlavním cílem bylo zajistit názorovou pluralitu a svobodu slova, ale tyto požadavky se dotkly zpočátku jen tištěných médií, poněvadž politické vedení si chtělo zachovat kontrolu nad vysílacími médii. Úprava systému rozhlasového a televizního vysílání se stala předmětem dlouhých parlamentních debat. Proces změny Ústavy Polska²⁷¹, přijetí zákona o zrušení cenzury (zákon z 11. 4. 1990) a přijetí telekomunikačního zákona (listopad 1990), znamenal postupnou liberalizaci a konec monopolu státní moci i v oblasti rozhlasového a televizního vysílání. Další reforma přišla v roce 1992, kdy byl přijat polský mediální zákon (Ustawa o radiofonii i telewizji).²⁷² Systém státem řízených vysílacích médií byl nahrazen systémem veřejných (public) a komerčních (commercial) médií.²⁷³ Vznikl podobně jako u nás duální systém vysílání. Přesto ještě nějakou dobu zůstala elektronická média pod kontrolou státu, zj. Polská televize (Telewizja Polska).²⁷⁴

Podobně jako v dalších postkomunistických zemích se inspirací pro transformaci mediálního systému staly zásady, které se uplatňovaly v západní Evropě.²⁷⁵ Nebyl to však proces jednoduchý.²⁷⁶

---

²⁷⁰ Pokorna – Ignatowicz, K.: O przyczynki skutkach upolitycznienia Telewizji Polskiej in Szpunar, M.: Media a polityka. Rzeszow, 2007, s. 174.

²⁷¹ Zavedena Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (čl. 36b). Ustawa o zmianie konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Sb. zák. 1992, č. 7, poz. 33 z 15. října 1992.

²⁷² Sb. zák. č. 7, poz.34 ze dne 29. 12. 1992.

²⁷³ V roce 2001 byla přidána ke kategorii komerčních a veřejných médií ještě jedna, tzv.občanského vysílání (civic broadcasters), které by mělo sloužit především pro náboženské účely.

²⁷⁴ Do dob prvního licencování (1994) vysílacích stanic zažilo Polsko pirátská vysílání a vznik lokálních katolických rádií.

²⁷⁵ Vychází ze stejných dokumentů jako v případě ČR, např. Doporučení RE č. 1641, Doporučení Parlamentního shromáždění Rec(2007)3 Směrnice Televize bez hranic atd. více viz kapitola média veřejné služby v ČR.

²⁷⁶ Během jednání o nové legislativě došlo ke vzniku pirátských rozhlasových a televizních stanic, které vysílaly bez řádných povolení. Na základě telekomunikačního zákona vznikala také lokální katolická rádia. Bobinski, K.: Public Broadcasting: The Case of Poland. Report for the Association of European Journalists, Linz 2008. Dostupné na <http://www.aej-uk.org/media-08-Pol-1.doc>, 28. 4. 2011.

Připomenout můžeme např. dlouhou diskuzi ohledně problematiky ustavování regulačního orgánu Národní rady pro rozhlas a televizi (Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji/KRRiT) nebo členů dozorčích rad Polského rádia a Polské televize. Senát dále požadoval, aby se v mediálním zákoně objevila formule, že veřejná média jsou povinna respektovat křesťanský hodnotový systém, což by byla regulace v Evropě jedinečná, nicméně o svou jedinečnost přišla po přidání dodatku, že vychází z univerzálních zásad etiky.²⁷⁷ Velkou změnu provedl mediální zákon v organizační struktuře Polského rádia a Polské televize. Došlo k jejich transformaci na akciové společnosti ve vlastnictví státu. Výsledkem měl být systém silných veřejnoprávních vysílatelů, kteří budou schopni obstát v konkurenčním trhu.

Polský mediální zákon platí po několika novelizacích dodnes. Mediální zákon je v Polsku tradičně předmětem vysokého zájmu politiků a během jeho novelizací dochází někdy k velmi ostrým diskuzím napříč politickým spektrem, mezi zástupci médií a politiky a také veřejností.²⁷⁸ Mnoho odborníků na média hovoří o tom, že pro Polsko je typický silný vliv politiky na veřejný rozhlas a televizi. Například Pokorna-Ignatowicz vztahuje problém politizace médií k nízké politické kultuře politických elit a nedostatku jejich respektu k poslání médií veřejné služby.²⁷⁹ Jedna z příčin tohoto vlivu je podle Jakubowicz také ve špatné státní politice v oblasti médií veřejné služby. Rozhodujícím faktorem je podle něho však všudypřítomná patriokracie. Politické strany řídí vše a veřejné sdělovací prostředky nejsou výjimkou.²⁸⁰ Vliv politiky na média veřejné služby dochází tak daleko, že vítěz voleb tzv. bere vše, včetně veřejných sdělovacích prostředků.²⁸¹ Tato tvrzení by se dala doložit situací po volbách v roce 2005.

V roce 2005 nastoupila k moci strana Právo a spravedlnost (bratři Kaczynští), která během necelých tří měsíců prosadila změnu vysílacího zákona, jenž měla dopad na celou mediální scénu, včetně veřejných médií.

---

²⁷⁷ Čl. 21 odst. 2 bod 6 mediálního zákona.

²⁷⁸ Jednou z největších afér, která proběhla v souvislosti s novelizací tohoto zákona, byla tzv. aféra Rywin („Rywingate“), která odhalila korupci a těsné spojení médií a politiky Více např. Kublik, A.: Afera Rywina, http://wyborcza.pl/1,76842,6578373,Afera_Rywina.html, vydáno 7. 5. 2009, cit. dne 29. 4. 2011 nebo Klimkiewicz, B.: Poland in Media ownership and its impact on media independence and pluralism. Peace Institute Ljubljana, Slovenia. Dostupné na http://www2.mirovni-institut.si/media_ownership/preface.htm, 29. 4. 2011.

²⁷⁹ Pokorna-Ignatowicz, K.: Miedzy misja a polityka. O politycznym uwikłaniu TVP w przeszłości i współczesnie in Waniek, D. – Adamowski, J. (eds.) *Media masowe w praktyce społecznej*, Warszawa Oficyna Wydawnicza, 2007, s. 237.

²⁸⁰ Jakubowicz, K.: Media publiczne Poczatek konca czy nowy poczatek Warszawa WAIP, 2007 s. 227.

²⁸¹ Jakubowicz, K. 2007, s. 228.

Snížil se počet členů KRRiT z devíti na pět, ale především došlo k jakési tiché dohodě o přenechání čtyř míst v KRRiT populistickým stranám Sebeobrana a Liga polských rodin.²⁸² Jejich obsazení KRRiT přetrvalo i po vítězství Občanské platformy a nástupu D. Tuska k moci. Zmiňuji se o tom především proto, že KRRiT má v Polsku, na rozdíl od české RRTV, rozhodující slovo při obsazování správních, dozorčích a programových rad médií veřejné služby, které ovlivňují mj. jmenování managementu veřejnoprávních médií. Toto uspořádání měl změnit nový mediální zákon, navrhovaný v roce 2009. Nový zákon počítal s nárůstem počtu členů KRRiT, se změnou financování médií veřejné služby²⁸³ (zrušení koncesionářských poplatků) a reorganizací vedení veřejnoprávních médií. Zákon prošel parlamentem, ale následně jej vetoval prezident republiky a v parlamentu se již nepodařilo získat dostatečnou podporu pro jeho prosazení.²⁸⁴

Jeden z důležitých smyslů regulace je zajistit právo na svobodu projevu a svobodu médií. Základní předpis, který toto v Polsku upravuje, je Ústava Polska (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej).²⁸⁵ Ústava Polska garantuje právo vyjadřovat názory, vyhledávat a šířit informace (čl. 54). Zakotvuje svobodu tisku a dalších prostředků sociální komunikace (čl. 14) a zakazuje preventivní cenzuru sdělovacích prostředků (čl. 54). Ústava Polska, podobně jako naše Ústava, upravuje i další formy projevu či získávání informací (např. svobodu a soukromí komunikace, svobodu víry a náboženství, právo shromažďovat se, petiční právo atd.)²⁸⁶ Ústavu Polska, stejně jako v případě české úpravy, v této problematice doplňují mezinárodní smlouvy a závazky.²⁸⁷

Regulaci programového složení rozhlasového a televizního vysílání nalezneme v polském mediálním zákoně (kapitola 3), jehož působnost se vztahuje rovněž na média veřejné služby.

---

²⁸² Šmíd, M.: Mediální zákon - nejen o poplatku, 3. 6. 2009 dostupné na <http://www.ct24.cz/blogy/56637-polsky-medialni-zakon-nejen-o-poplatku/>, 20. 4. 2011.

²⁸³ Zákon navrhoval zrušení koncesionářských poplatků, které podle argumentů politiků neplnily svoji funkci. Novým zdrojem financí měla být nově vytvořená samostatná kapitola ze státního rozpočtu a o výši grantu pro veřejnoprávní média se mělo licitovat při každém schvalování rozpočtu.

²⁸⁴ Prezident Lech Kaczyński považoval zákon za ohrožení nezávislosti veřejnoprávních médií, zj. s ohledem na to, že návaznost na státní rozpočet by ještě zvýšil vliv politické garnitury na média veřejné služby. http://www.rozhlas.cz/zpravy/zahranici/_zprava/448627, 20. 4. 2011.

²⁸⁵ Rzeczypospolitej Polskiej z 2. května 1997, Sb. zák. 1997, č. 78, poz. 483.

²⁸⁶ Sakowska, M.: The freedom of speech and law of public media in Poland. University of Lodz, Nedatováno.

²⁸⁷ Čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Evropská úmluva o přeshraniční televizi, Směrnice o audiovizuálních mediálních službách atd.

Vedle regulace vysílaného obsahu se tato ustanovení týkají také podpory a vysílání evropské a nezávislé evropské tvorby, regulace reklamy a teleshoppingu, sponzoringu nebo událostí značného společenského významu. Vidíme tedy, že se zde nachází podobná ustanovení jako v českém zákoně o vysílání.²⁸⁸

Polský mediální zákon dává provozovateli vysílání samostatnost při sestavování programu, za jehož obsah má zodpovědnost. Zasahovat do obsahu programu nebo zrušit vysílání lze pouze na základě právních předpisů.²⁸⁹ Přestože má provozovatel vysílání samostatnost při sestavování programu, jeho obsah a struktura jsou regulovány. Obecná omezení, týkající se pořadů a dalších částí vysílání, podává čl. 18:

- Pořady a další části vysílání nesmí propagovat protiprávní činnost a činnost, která je neslučitelná se zájmy polského státu. Dále postoje a názory, které jsou neslučitelné se zásadami morálky, veřejného zájmu nebo podněcují nenávisť z důvodu rasy, pohlaví či národnosti. Pořady a další části vysílání by měly ctít náboženské přesvědčení publika, křesťanský hodnotový systém a nesmí podporovat chování, které by ohrozilo zdraví, bezpečnost a životní prostředí.²⁹⁰
- Důraz je kladen na dětského diváka a mládež. Polský mediální zákon zakazuje vysílat pořady, které by mohly ohrozit fyzický, psychický a mravní rozvoj dětí a mládeže. Pořady, které by mohly děti negativně ovlivnit, lze vysílat mezi 23.00–6.00 hodinou a celou dobu s daným označením.²⁹¹
- Provozovatelé vysílání musí dbát na jazykovou správnost v pořadech a případně zabránit vulgarizaci v nich.

Složení programu upravuje čl. 15 a 15a, jenž reguluje podíl polské, evropské a nezávislé evropské tvorby ve vysílání. Provozovatelé vysílání musí alespoň 33 % vysílacího času (za čtvrtletí) věnovat pořadům, vyrobených v polském jazyce a alespoň 33 % věnovat mluvenému slovu a hudbě, vytvořené v polštině.²⁹² Dále musí poskytnout 50 % vysílacího času (za čtvrtletí) evropské tvorbě a 10 % vysílacího času vyčlenit na evropská díla nezávislých tvůrců.²⁹³ Srovnáme-li toto ustanovení s českou úpravou, je zajímavé, že českým vysílatelům stanovuje zákon povinnost vynaložit alespoň 10% programového rozpočtu na nákup evropských děl. Takovou povinnost v polském mediálním zákoně nenalezneme.

---

²⁸⁸ Jeden z důvodů je zajisté to, že obě úpravy vychází z evropského práva.

²⁸⁹ Čl. 13 bod. 1 a čl. 14. bod 1 polského mediálního zákon.

²⁹⁰ Čl. 18 bod 1, 2 a 3 polského mediálního zákona.

²⁹¹ Čl. 13 bod 4 a 5 polského mediálního zákona.

²⁹² Čl. 15 bod 1 a 2.

²⁹³ Čl. 15a bod 1.

Zajímavé je ustanovení čl. 19 mediálního zákona, které doporučuje provozovatelům vysílání, aby vytváření programu prováděly na základě tiskového zákona. Znamená to tedy, že ustanovení tiskového zákona regulují fungování redakcí v rozhlasovém a televizním vysílání, pokud zákon nestanoví jinak. Následkem toho má provozovatel vysílání např. povinnost jmenovat redakci, která se zabývá pouze tvorbou programů.

8 MÉDIA VEŘEJNÉ SLUŽBY V POLSKU

Polský mediální trh je jedním z největších v Evropě. Působí zde více než 300 vysílatelů, kteří oslovují velmi široké publikum (cca. 38 mil. obyvatel k 31. 12. 2009). Je pozoruhodné, že televize veřejné služby zaujímá na takovém trhu pozici dominantního vysílatele. V roce 2009 činil podíl její sledovanosti kolem 42 %.²⁹⁴ Beata Ociepka se domnívá, že takovou pozici získala veřejná média především díky legislativě, která zpočátku nastavila omezení zahraničního kapitálu u provozovatelů rozhlasového nebo televizního vysílání na 33 % (později na 49 %).²⁹⁵

Co se týče otázky regulace médií veřejné služby, je třeba hned na začátku zmínit, že média veřejné služby v Polsku nejsou upravena zvláštními zákony, na rozdíl od ČR (zákon o ČT/zákon o ČRo). Jejich hlavní úprava vychází z polského mediálního zákona (přesněji kapitoly IV., čl. 21-32), zákona o poplatcích (Ustawa o opłatach abonamentowych) a dalších právních předpisů, které regulují jiné oblasti působení elektronických médií (např. zákon o právu autorském) a samotných vnitřních předpisů těchto institucí (zj. Statut a Organizační řád).

Subjektem poskytovatele veřejné služby v oblasti televizního vysílání v Polsku je „Telewizja Polska - Spółka Akcyjna“ a v oblasti rozhlasového vysílání „Polskie Radio - Spółka Akcyjna“.²⁹⁶

Polský mediální zákon z roku 1992 privatizoval média veřejné služby na akciové společnosti. Stát vlastní všechny akcie těchto společností a na valné hromadě je zastoupen ministrem financí.

---

²⁹⁴ <http://mavise.obs.coe.int/country?id=24>. Rádio veřejné služby tak dominantní není. Jeho poslechovost činí zhruba 18%, http://www.ejc.net/media_landscape/article/poland/, 29. 4. 2011.

²⁹⁵ Ociepka, B.: Pacesetters? Western Public Broadcaster Model in Central Europe Reality. University of Wrocław, Poland. Nedatováno. Dostupné na http://www.portalcomunicacion.com/bcn2002/n_eng/programme/prog_ind/papers/o/pdf/o001wg14_ociep.pdf, 1. 4. 2011.

²⁹⁶ Čl. 26 bod 2 a 3 mediálního zákona.

POLSKÁ TELEVIZE

V oblasti televizního vysílání zajišťuje veřejnou službu Polská televize. Právní formu veřejné televize upravuje čl. 26 mediálního zákona. Podle tohoto ustanovení je Polská televize vysílací organizací, která funguje jako akciová společnost, ve vlastnictví státu. Veřejnou televizi tvoří „Telewizja Polska - Spółka Akcyjna“, kterou mediální zákon zřizuje za účelem výroby a přenosu národního programu TVP1, TVP2 a TVP Polonia a regionálních televizních programů.²⁹⁷ Polská televize může užívat zkrácený název „Telewizja Polska S.A.“ nebo „TVP S.A.“. Hlavními akty, které upravují fungování Polské televize jsou: polský mediální zákon, zákon o obchodních společnostech (Dz. U 2000 Nr 94, poz. 1037) a Statut Polské televize.²⁹⁸

Sídlem Polské televize je Varšava. Polská televize vznikla z části účetní jednotky státního majetku, takže na rozdíl od České televize tvoří jeden z příjmů Polské televize dotace ze státního rozpočtu (více o financování dále). Podle Statutu Polské televize působí v Polsku i v zahraničí.²⁹⁹

Organizaci a řízení Polské televize stanoví jednotlivé dokumenty, které se řídí polským mediálním zákonem (zj. Organizační řád/Regulamin Organizacyjny Spółki Telewizja Polska S.A./, Pravidla Dozorčí rady Polské televize/Regulamin Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska S.A./ a Pravidla Správní rady/Regulamin Pracy Zarządu Spółki Telewizja Polska S.A.). Orgány veřejné televize vykonávají samostatně úkoly, které vyjmenovává polský mediální zákon. Státní orgány mohou přijímat rozhodnutí týkající se těchto médií pouze v případech stanovených zákonem.³⁰⁰

Orgány Polské televize jsou: správní rada (představenstvo společnosti/ zarząd spółki), dozorčí rada (rada nadzorcze), programová rada (rada programowa) a valná hromada (walne zgromadzenie).

Správní rada Polské televize se skládá z 1-3 členů, kteří jsou voleni na čtyřleté funkční období. Členy, včetně předsedy, jmenuje KRRiT, na základě návrhu dozorčí rady a může je odvolávat na základě návrhu dozorčí rady a valného shromáždění.³⁰¹

---

²⁹⁷ Regionální pobočky jsou: Białystok, Bydgoszcz, Gorzów Wielkopolski, Gdańsk, Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Opole, Olsztyn, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław (čl. 26, bod 1 a 2).

²⁹⁸ Statut Polské televize schvaluje dozorčí rada, návrh podává správní rada. Nový Statut byl přijat dne 30. března 2011.

²⁹⁹ „STATUT SPÓŁKI TVP S.A.” § 1-§5.

³⁰⁰ Existuje však povinnost umožnit orgánům vládní moci bezprostředně se prezentovat a vysvětlovat politiku státu. Zákon nedefinuje, o které orgány jde a zvláštní ustanovení v této oblasti může stanovit svým nařízením KRRiT. Za druhé by mělo být umožněno politickým stranám vyjadřovat se ve vysílání k aktuálním problémům. Čl. 22 a čl. 23 polského mediálního zákona.

³⁰¹ Čl. 27 bod 1, 2 a 3.

Kandidáti na členy správní rady musí mít kvalifikaci pro řízení a jsou vybíráni na základě výběrového řízení, podle nároků stanovených KRRiT. Členové mohou být odvoláni z důvodu pravomocného odsouzení z trestného činu nebo za daňovou trestnou činnost nebo pokud člen jedná na úkor organizace nebo se vyskytnou jiné okolnosti bránící výkonu jeho funkce.³⁰²

Správní rada řídí televizi a reprezentuje ji navenek. Představitelé těchto vedoucích funkcí a jejich podřízení se musí řídit zásadami profesionality, poctivosti, spolehlivosti a dbát na dodržování povinností veřejné služby. Další kompetence uvádí řád správní rady a patří mezi ně: příprava a schvalování hospodářských a finančních plánů, navrhování a schvalování dlouhodobých strategických plánů, rozhodování o udělení prokury, schvalování finančních a programových plánů, tak aby plnila Polská televize službu veřejnosti.³⁰³

Článek 28 polského mediálního zákona zřizuje další orgán Polské televize - *dozorčí radu* - která má sedm členů. Pět z nich je vybráno ve výběrovém řízení KRRiT, na základě odborných znalostí, zj. z oblasti práva, financí, kultury a médií. Jeden člen je jmenován ministrem financí a jeden ministrem kultury a národního dědictví.³⁰⁴ Funkční období členů je tři roky. Dozorčí rada vykonává stálý dohled nad činností celé televize. Mezi její úkoly patří především hodnocení finanční situace za předcházející fiskální rok a schvalování účetní uzávěrky, stanovuje počet členů správní rady, schvaluje kolektivní smlouvy, vlastnické a majetkové přesuny, zvažuje a zaujímá stanovisko k usnesení programové rady, ohledně hodnocení úrovně a kvality programového rámce atd.³⁰⁵

Programová rada má patnáct členů, které jmenuje KRRiT na funkční období čtyř let, přičemž deset členů reprezentuje parlamentní strany a pět členů je vybíráno z osob, které mají prokazatelné zkušenosti v oblasti kultury a médií.³⁰⁶ Programová rada je poradním orgánem, který hodnotí úroveň a kvalitu programů.

Součástí orgánů Polské televize je *valná hromada*. Řádnou valnou hromadu svolává představenstvo do šesti měsíců po skončení fiskálního roku. Valná hromada může být i mimořádná. Valná hromada se usnáší o věcech, které jsou na pořadu jednání a tato agenda je stanovena orgánem, na jehož žádost byla valná hromada svolána.³⁰⁷

---

³⁰² Čl. 27 bod 6.

³⁰³ Více Regulamin Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna dostupný na <http://www.tvp.pl/o-tvp/bip/akty-prawne>, 18. 4. 2011.

³⁰⁴ Čl. 28 bod 1.

³⁰⁵ Statut Polské televize §22. Více Regulamin Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna, dostupný na <http://www.tvp.pl/o-tvp/bip/akty-prawne>, 18. 4. 2011.

³⁰⁶ Čl. 28a bod 1.

³⁰⁷ §25 Statut Polské televize

Valná hromada projednává a schvaluje zprávu o činnosti Polské televize a účetní uzávěrku, rozděluje zisky nebo ztráty, schvaluje změnu stanov, rozhoduje o spojení nebo transformaci a disponuje pravomocemi, týkající se majetku Polské televize.³⁰⁸ Stát na valné hromadě zastupuje ministr financí.

Systém jmenování členů správní a dozorčí rady, stejně jako pravidla fungování těchto orgánů vzbuzují rozpory kvůli své nadměrné spojitosti s politikou. Současný způsob jmenování členů dozorčích rad vyvolává kritiku objektivitu těchto orgánů, zvláště v období předvolebního boje. Od politického vlivu nejsou oproštěny ani orgány konzultativního charakteru, tj. programová rada veřejného rozhlasu a televize.³⁰⁹

V současnosti vysílají dva terestrické celostátní televizní programy TVP1 a TVP2³¹⁰ a šestnáct zemských poboček.³¹¹ Tyto pobočky jsou součástí Polské televize, ale mají vlastní řídicí orgány. Dále tvoří TVP informačně-regionální kanál TVP Info, který poskytuje divákovi informace z ekonomiky, politiky, sportu a kultury ze všech koutů Polska.³¹² Samostatnou institucí je satelitní program TVP Polonia, který je zaměřen především pro Poláky v zahraničí.³¹³ Polská televize disponuje tematickými kanály, jejichž náplň vysílání je povětšinou jasná: TVP Kultura, TVP Sport, TVP Historia, TVP Film, TVP HD³¹⁴, TVP Seriale, TV Białoruś³¹⁵, TVP Rozrywka (zábavní kanál) a TVP Parlament, který vysílá přenosy z Parlamentu.

Polská televize je od roku 1993 členem Evropské vysílací unie (EBU) a od roku 2001 řádným členem Asociace evropských kulturních televizí (ARTE).

POLSKÉ RÁDIO

Rozhlasové vysílání veřejné služby v Polsku zajišťuje Polské rádio. Statut zavádí Polské rádio jako akciovou společnost („Polskie Radio-Spółka Akcyjna“), s možností zkrátit jeho název na „Polskie Radio-S.A“ nebo „PR-SA“ (dále Polské rádio).³¹⁶

---

³⁰⁸ Více §28 Statutu Polské televize.

³⁰⁹ V minulosti se stávalo, že členy KRRiT se stávali poslanci, senátoři, kteří své členství v politických stranách rušili až po nějaké době svého působení.

³¹⁰ TVP1 je definován jako komplexní celonárodní program, adresovaný širokému publiku, ve kterém mají významné místo publicistické pořady. TVP2 je zaměřena na zábavu.

³¹¹ Białystok, Bydgoszcz, Gorzów Wielkopolski, Gdaňsk, Katowice, Kielce, Krakov, Lublin, Lodž, Opole, Olsztyn, Poznaň, Rzeszow, Štětín, Varšava, Wrocław čl. 26 bod 2a polského mediálního zákona.

³¹² Je jakousi obdobou našeho programu ČT24.

³¹³ Tento program je financován odštěpem z koncesionářských poplatků, ale úzce s Polskou televizí spolupracuje a využívá některé její pořady.

³¹⁴ Obohatil nabídku o vysílání sportovních přenosů, hraných filmů, televizních seriálů, dokumentárních filmů, koncertů atd. ve vysokém rozlišení.

³¹⁵ TV Belsat, který je tvořen Bělorusy pro Bělorusy v jejich rodném jazyce.

³¹⁶ §1 odst. 1 a 2 Statutu Polského rádia.

Sídlem Polského rádia je Varšava. Stejně jako u Polské televize zákon stanoví, že Polské rádio působí v Polsku i zahraničí.³¹⁷

Řídicími orgány této organizace jsou: správní rada, dozorčí rada a valná hromada. Jako poradní orgán působí programová rada, kterou jmenuje KRRiT.

Správní radu Polského rádia tvoří jeden až pět členů. Rozhodnutí o počtu, stejně jako jmenování nebo odvolávání je v rukou dozorčí rady. Funkční období členů správní rady je čtyři roky. Správní radě předsedá prezident, který rádio řídí a reprezentuje ho navenek.³¹⁸

Dozorčí rada se skládá z devíti členů, které jmenuje KRRiT, s výjimkou jednoho, jehož jmenuje ministr financí. Funkční období členů dozorčí rady je tři roky.³¹⁹ Dozorčí rada dohlíží na celkovou činnost Polského rádia. Součástí Polského rádia, stejně jako v případě Polské televize, je *valná hromada*, která může být řádná či mimořádná. Řádná se svolává do šesti měsíců po skončení fiskálního roku. Mimořádnou valnou hromadu může svolat dozorčí rada nebo ministr financí, který ve valné hromadě zastupuje stát. Valná hromada především posuzuje a schvaluje zprávy představenstva, účetní rozvahu, změnu stanov atd.³²⁰

Veřejné rádio v Polsku se skládá z následujících částí: Polské rádio, které má čtyři celostátní stanice - Program 1 (Jedynka), Program 2 (Dwójka), Program 3 (Trójka) a Program 4 (Czwórka) - dále vysílání do zahraničí, portál polskieradio.pl, Radio Parlament a také sedmnáct regionálních stanic, které jsou samostatnými institucemi. Programy 1 a 3 jsou univerzální stanice pro širokou veřejnost, Dvojka se zaměřuje na klasickou hudbu a literaturu a Czwórka koncentruje svou pozornost na vysílání hudby a sportu.

---

³¹⁷ §5 Statutu Polského rádia.

³¹⁸ §13 Statutu Polského rádia.

³¹⁹ §17 Statutu Polského rádia.

³²⁰ §23 a násl. Statutu Polského rádia.

9 VEŘEJNÁ SLUŽBA V OBLASTI ROZHLASOVÉHO A TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ V POLSKU

Polský mediální zákon pracuje s pojmem veřejná média („public media“/„publiczna radiofonia i telewizji“³²¹), která podle mediálního zákona plní veřejnou službu („misję publiczną“).

Mediální zákon definuje, že veřejný rozhlas a televize plní veřejnou službu tím, že celé společnosti a jejím jednotlivým složkám poskytuje diverzifikované programové služby, zejména v oblasti zpravodajství, publicistiky, kultury, sportu, zábavy a vzdělávání. Při poskytování této služby poskytuje důraz na názorovou pluralitu, neutralitu, vyváženost, nezávislost, vysokou kvalitu a integritu komunikace.³²² Na tuto definici veřejné služby navazuje výčet úkolů, kterými ji má naplňovat.

9.1 ÚKOLY A ZÁSADY NAPLŇOVÁNÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY

Jak již bylo výše uvedeno, média veřejné služby v Polsku nejsou upravena zvláštním zákonem, a proto polský mediální zákon vyhradil Kapitulu 4 úpravě veřejnému vysílání. Polský mediální zákon v čl. 21 uvádí demonstrativní výčet úkolů, kterými veřejný rozhlas a televize naplňují službu veřejnosti. Patří k nim tvorba a šíření celoplošných a regionálních rozhlasových a televizních programů, programů pro zahraniční diváky nejen v polském jazyce, které budou naplňovat demokratické, společenské a kulturní potřeby místních komunit.³²³ Veřejné vysílací organizace mají povinnost budovat a provozovat vysílače rozhlasového a televizního vysílání, vysílat teletext, vyvíjet nové technologie výroby a šíření vysílání, vykonávat výrobní a obchodní činnost a poskytovat služby v oblasti audiovizuální tvorby. Vysílací organizace veřejné služby mají podle zákona podporovat uměleckou, literární, vědeckou a vzdělávací činnost.³²⁴

---

³²¹ Podle Sakowské můžeme pojem veřejná média chápat různě. Na jedné straně jej lze vnímat jako zdůraznění všeobecné dostupnosti takových médií. Druhé pojetí vychází z jejich odlišení od neveřejných subjektů. Polský mediální zákon rozlišuje vysílatele na: veřejné vysílací organizace (public broadcasting organisation) a subjekty, které mají licenci k vysílání (un-public-subjects-holders of broadcasting licence), čl. 2 bod 1 polského mediálního zákona. Sakowska, M.: The freedom of speech and law of public media in Poland. University of Lodz, Nedatováno, s. 8.

³²² Čl. 21 bod 1 mediálního zákona.

³²³ Čl. 21 bod 1a 1) mediálního zákona.

³²⁴ Čl. 21 bod 1a 3)-7) mediálního zákona.

Zákon ukládá veřejnému rozhlasu a televizi povinnost šířit znalost polského jazyka, s tím, že musí přihlížet na potřeby menšin a etnických komunit, užívat regionální jazyk, vysílat zpravodajství v jazycích národnostních a etnických menšin a připravovat vysílání pro Poláky žijící v zahraničí.³²⁵ Programy by měly dbát na dobré jméno veřejného rozhlasu a televize, podporovat svobodné formování názorů a veřejného mínění občanů, poskytovat pestrou paletu událostí a jevů z tuzemska i zahraničí, umožnit občanům a organizacím účastnit se veřejného života, respektovat křesťanský hodnotový systém, který odpovídá obecným zásadám etiky, sloužit k posilování rodiny, přispívat k boji proti sociálně patologickým jevům a proti sociálním problémům.³²⁶

Dokumentem, kterým se upřesňují úkoly, jimiž Polská televize naplňuje veřejné poslání, jsou Zásady naplňování veřejné služby („ZASADY REALIZOWANIA MISJI PUBLICZNEJ“). Tento dokument přijala správní rada Polské televize.³²⁷ Vychází z toho, že veřejná televize má důležité poslání při rozvoji demokratického právního státu, formování osobních, občanských a sociálních postojů a na zachování plurality médií atd.³²⁸ Předpokládá se, že televize veřejné služby bude sloužit veřejnosti a bude jí odpovědná. Její služby budou přístupné pro co nejširší publikum, bez ohledu na vzdělání, pohlaví, věk, finanční situaci atd. Zásady vyjadřují snahu o šíření komplexního veřejného vysílání. Cílem je poskytovat zpravodajské a publicistické pořady, informace z oblasti kultury, vzdělání a sportu, které budou objektivní, vyvážené, všestranné, představí všechny názory k danému tématu či problému tak, aby si diváci mohli vytvořit vlastní názor. Dále bude přinášet pestré informace z tuzemska i ze zahraničí, vytvářet a šířit programy a pořady rozmanitých žánrů a dbát na rozmanitost politických a náboženských názorů a filosofických a uměleckých směrů všech skupin obyvatelstva. K šíření i tvorbě by měla veřejná média využívat novou technologii a nabízet vysoce kvalitní a profesionální vysílání. Média veřejné služby by měla dále dbát na institucionální autonomii a redakční nezávislost a rozvíjet kulturní identitu.

Pokud ve výsledku porovnáme tyto úkoly s českou úpravou, jsou téměř totožné s úkoly, které médiím veřejné služby vymezuje zákon o ČT a zákon o ČRo. Přesto se určité odchylky objevují. Zákon o ČT/ČRo vymezuje povinnost přispívat k právnímu vědomí obyvatel ČR. Podobný závazek pro polská média veřejné služby neplatí.

---

³²⁵ Čl. 21 bod 1a 8), 8a) a 9) mediálního zákona.

³²⁶ Čl. 21 bod 2 mediálního zákona.

³²⁷ Jako dodatek k usnesení č. 108/2005 z 29. 3. 2005. Dostupné na <http://www.tvp.pl/o-tvp/abonament/aktualnosci/zasady-realizowania-przez-telewizje-polska-sa-misji-publicznej/69126>, 29. 4. 2011.

³²⁸ Bod 2 Zásad.

Polský mediální zákon v Polsku zase stanovuje povinnost veřejnoprávním vysílatelům přispívat k rozvoji a udržování spisovného polského jazyka. U nás zákon nestanovuje žádná omezení pro řečový projev účastníků vysílání.

Odlišně je vnímáno vytváření národní identity v rámci poslání veřejné služby. V ČR je povinností, v souvislosti s tvorbou národní identity, podporovat domácí filmovou tvorbu. V Polsku je utváření národní identity definováno zevrubněji a neomezuje se jen na domácí film, nýbrž i povinnost podporovat domácí hudební scénu, literaturu, operu, operetu, balet atd. Co se týče programové skladby počítají úpravy v obou zemích s vyváženou nabídkou programů a s rozmanitostí témat, poskytovaných divákům/posluchačům ve zpravodajství a publicistice.

Zákon o ČT a zákon o ČRo stanoví rovněž formy naplňování veřejné služby. Zásady naplňování veřejné služby v Polsku hovoří, v souvislosti s posláním veřejného rozhlasu a televize, o šíření programů pomocí pozemního a digitálního vysílání, které může být celoplošné a regionální. Žádný předpis však již nestanovuje přesný požadavek pokrytí pro celoplošné a regionální vysílání, narozdíl od ČR.³²⁹ Programy mohou být šířeny, stejně jako u nás, také pomocí družice nebo kabelových sítí. Důležité však je, že polský mediální zákon stanovuje povinnost provozovat veřejné vysílání nejen pro obyvatele Polska, ale šířit jej zároveň do zahraničí

Polská veřejná média naplňují veřejnou službu dalšími podobnými formami, jako média veřejné služby v ČR, např. poskytováním teletextu, podporou domácí a zahraniční tvorby (evropská tvorba), poskytováním 24hodinové programové služby (včetně aktuálního zpravodajství) nebo využíváním nových technologií, vytvářením archivů atd.

9.1.1 Povinnosti Polské televize a Polského rádia při naplňování volebního servisu

V této podkapitole nahlédneme na úpravu povinností, které mají vysílací organizace veřejné služby, při poskytování prostoru politickým stranám před volbami. Jedná se o poskytování informací veřejnosti v souvislosti s volbami do Sejmu, Senátu, místní samosprávy, prezidentskými a do Evropského parlamentu. Na základě mediálního zákona je volební servis pro média veřejné služby povinný. Subjektům, které se účastní těchto voleb, musí být umožněna příležitost šířit svůj volební program.³³⁰

---

³²⁹ Zásady naplňování veřejné služby oddíl 1.1.

³³⁰ Čl. 24 bod 1, 2 a 3.

Konkrétní úpravu stanoví následující předpisy. Zákon o volbách do Sejmu a Senátu stanoví povinnost Polské televizi a Polskému rozhlasu poskytnout politickým stranám zdarma určitý vysílací čas pro předvolební kampaň.³³¹ Pro volby do Sejmu je, v období 15 dní před volbami a končící 24 hodin zahájením voleb v Polské televizi a Polském rádiu, vyhrazen bezplatný vysílací čas pro kandidující subjekty. Konkrétně v celostátních programech se jedná o 15 hodin v Polské televizi (včetně 3 hodin ve vysílání do zahraničí) a 30 hodin v Polském rádiu (včetně 5 hodin ve vysílání do zahraničí). V regionálních programech je vyhrazeno pro předvolební kampaň 10 hodin v Polské televizi a 15 hodin v Polském rádiu.³³²

Vysílací čas pro politické strany musí být rozdělen rovným dílem.³³³ Vysílací čas pro politické strany při volbách do Senátu činí v celostátních programech Polské televize 5 hodin, 3 hodiny v regionálních programech a 10 hodin v celostátních programech Polského rádia a 6 hodin v regionálních programech.³³⁴ Stejný vysílací čas určuje zákon o volbách do Evropského parlamentu. V celostátních programech Polské televize je vyhrazen čas 15 hodin a v regionálních programech 10 hodin, a zároveň je stanoveno časové rozpětí(17.00-23.00), kdy může být kampaň vysílána. V Polském rádiu je čas na volby do Evropského parlamentu stanoven na 20 hodin v celostátních i regionálních programech.³³⁵ Nakonec zmíním ještě prezidentské volby. Volební kampaň před prezidentskými volbami je taktéž upravena zákonem. Tato kampaň začíná 15 dní před volbami a končí 24 hodin před začátkem hlasování. Na prezidentskou volební kampaň musí Polská televize vyhradit 25 hodin vysílacího času (včetně 5 hodin ve vysílání do zahraničí) a 35 hodin v Polském rádiu (včetně 5 hodin ve vysílání do zahraničí).³³⁶ Co se týče voleb do obecních zastupitelstev, obecních rad a regionálních shromáždění, zákon opět vymezuje čas, který musí být věnován předvolebním spotům.³³⁷ Vedle všech těchto zákonných povinností obě média veřejné služby poskytují divákům/posluchačům předvolební debaty kandidátů, zpravodajství během voleb atd.

---

³³¹ Volební zákon do Sejmu a Senátu (Ustawa ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej Dz. U. 2007, Nr 190 poz. 1360). Společná ustanovení, Kapitola 11, čl. 94.

³³² Čl. 180 bod 1, 2 a 3 volebního zákona do Sejmu a Senátu.

³³³ Čl. 182 bod 1 volebního zákona do Sejmu a Senátu.

³³⁴ Čl. 216 bod 2 volebního zákona do Sejmu a Senátu.

³³⁵ Čl. 78 volebního zákona do Evropského parlamentu (Ustawa z ordynacja wyborcza do parlamentu Europejskiego Dz.U. 2010 Nr 212, poz. 1385).

³³⁶ Čl. 83 zákona o volbách prezidenta Polské republiky (Ustawa o wyborcze prezidenta Rzeczypospolitej Polskiej Dz. U. 2010 Nr 72, poz. 467).

³³⁷ Mají vyhrazen čas v regionálních programech:15 hodin v Polské televizi a 20 hodin v Polském rádiu a zároveň si mohou zaplatit vysílací čas v soukromých televizích a rádiích. Čl. 76 a násl. zákona o volbách do zastupitelstev obcí, okresních rad a regionálních shromáždění (Ustawa Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw Dz. U. 2010 Nr 176, poz. 1190).

9.2 FINANCOVÁNÍ MÉDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY V POLSKU

Vysílání veřejné služby v Polsku je financováno vícezdrojově. Mezi základní zdroje patří koncesionářské poplatky (opłata abonamentowa), příjmy z vysílání reklam, sponzorovaných pořadů a dalších služeb, obchod s programovými právy, dotace ze státního rozpočtu a jiné zdroje.³³⁸

V případě Polska budeme muset zmínit na prvním místě reklamu, která tvoří významnou část zdrojů médií veřejné služby a činí z nich silného hráče i na trhu s reklamou.³³⁹ Je tomu především proto, že polský mediální zákon neurčuje pro veřejná média zvláštní režim vysílání reklam, jako je tomu v ČR. Platí zde tedy stejná pravidla pro komerční i veřejnoprávní vysílatele. Reklama by, podobně jako u nás, měla být zřetelně odlišena od ostatních částí programu. Celkový čas pro vysílání reklamy by nemělo přesáhnout více jak 15% celkového denního vysílacího času a reklamy složené z teleshoppingu a programových bloků zaměřených na teleshopping nesmí přesáhnout 20 % denního vysílacího času a maximální doba vyhrazená pro reklamu je 12 minut.³⁴⁰ Zakázána je reklama na tabák a tabákové výrobky, alkoholové nápoje, léčivé přípravky, automaty, karetní hry nebo sázení. Dále je zakázáno nabádat reklamou děti a mladistvé ke koupi výrobků a bezdůvodně zobrazovat nezletilé osoby v nebezpečných situacích. Reklamy nesmí porušovat lidskou důstojnost, obsahovat diskriminaci na základě rasy, pohlaví, národnosti, zraňovat náboženské nebo politické přesvědčení, ohrožovat fyzický, psychický, mravní vývoj dětí a mládeže, podporovat chování, které ohrožuje zdraví, bezpečnost nebo ochranu životního prostředí. Je zakázáno vysílat podprahovou a skrytou reklamu.³⁴¹

Další příjmy tvoří koncesionářské poplatky, úroky z prodlení jejich platby, pokuty za používání neregistrovaného rozhlasového a televizního přijímače. Koncesionářský poplatek se platí za každý rozhlasový a televizní přijímač. Jeden poplatek, bez ohledu na počet rozhlasových či televizních přijímačů, se platí v rámci domácnosti, veřejných institucí zdravotní péče, sanatorií, školek, veřejných a neveřejných složek vzdělávacího systému, státních a nestátních vysokoškolských zařízení, sociálních institucí, které mají více přijímačů

³³⁸ §36 Statutu Polské televize a §34 Statutu Polského rádia.

³³⁹ Reklama tvoří přes 50% finančních zdrojů Polské televize, poplatky asi 29%, sponzoring 3% a ostatní zdroje kolem 10%, Filas, R. – Planeta, P.: Media in Poland and Public Discourse in Czepek, A. – Hellwig, M. – Nowak, E.: Press freedom and pluralism in Europe: concepts and conditions. Intellect Books, United Kingdom 2009, s. 142-163.

³⁴⁰ Čl. 16 bod 2 mediálního zákona.

³⁴¹ Čl. 16b bod1, 2 a 3 mediálního zákona.

v rámci komplexu budov nebo v motorových vozidlech.³⁴² Koncesionářský poplatek se hradí za samostatný rozhlasový přijímač (58,75 zł za rok) nebo za rozhlasový a televizní přijímač společně (188,3 zł za rok). Poplatek je možné hradit za libovolný počet měsíců v roce. Současný poplatek za jeden měsíc za rozhlasový přijímač činí 5,35 zł a 17,15 zł za oba přijímače.³⁴³ Při měsíční platbě je to ve výsledku o něco více, než když je poplatek uhrazen najednou za rok. Výnos z poplatků se dělí v poměru 60 % pro televizi a 40 % pro rozhlas. Výběr poplatků vykonává státní Pošta (Poczta Polska). Polsko se dlouho potýká s podprůměrným počtem poplatníků, než který je běžný v ostatních zemích v Evropě. Tato situace je zapříčiněna jednak ustanovením v zákoně, které umožňuje osvobození široké škály lidí a jejich rodin od platby poplatků (např. váleční veteráni, příslušníci odboje nebo osoby nad 75 let). Vedle toho došlo k poklesu počtu účastníků, kteří zaregistrovali své přijímače a eviduje se více jak 10% neplatičů.³⁴⁴

9.3 ORGÁNY DOHLEDU MÉDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY

Kontrolu vysílání veřejné služby zajišťuje v Polsku regulační orgán. Druhá část mediálního zákona v Polsku zřizuje správní úřad, kterým je KRRiT/Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji. KRRiT je garantována v Ústavě Polska jako nezávislý regulační orgán státní kontroly a ochrany práva ve věcech rozhlasového a televizního vysílání, který má střežit svobodu slova, právo na informace a ochranu veřejného zájmu rozhlasového a televizního vysílání.³⁴⁵ Polská ústava hovoří o tom, že KRRiT vydává předpisy a v jednotlivých případech přijímá usnesení.³⁴⁶ Podle polské ústavy jmenuje členy KRRiT Sejm, Senát a prezident republiky. Ústava stanovuje členům KRRiT zákaz členství v politických stranách, odborových organizacích a vykonávání veřejné činnosti, která je neslučitelná s funkcí člena KRRiT.³⁴⁷ Další úprava KRRiT je přenechána mediálnímu zákonu. Zákon stanoví základní poslání KRRiT, kterým je ochrana nezávislosti provozovatelů vysílání a zájmů příjemců, zajištění otevřeného a pluralitního charakteru rozhlasového a televizního vysílání.³⁴⁸

---

³⁴² Čl. 2 bod 5 zákona o koncesionářských poplatcích (ustawa o opłatach abonamentowych Dz. U 2005 Nr 85, poz. 728).

³⁴³ Tedy přibližně 33 Kč za rozhlasový poplatek a 105 Kč za oba přijímače. Podle směnného kurzu v dubnu 2011.

³⁴⁴ Osvobozeno je téměř 27% obyvatel. Zpráva Národní rady pro vysílání o činnosti v roce 2010, s. 98 a 100. Dostupné na <http://www.krrit.gov.pl/bip/LinkClick.aspx?fileticket=KiOm0rcrJo0%3d&tabid=61>, 11. 4. 2011.

³⁴⁵ Ustanovení o KRRiT se v Ústavě Polska objevují vedle dalších dvou orgánů státní kontroly – Nejvyššího kontrolního úřadu a Veřejného ochránce práv.

³⁴⁶ Čl. 213 Ústavy Polska.

³⁴⁷ Čl. 214 Ústavy Polska.

³⁴⁸ Čl. 6 bod 1 mediálního zákona.

KRRiT je kolegiální orgán. Do roku 2005 měla devět členů, kteří byli jmenováni, po francouzském vzoru, dolní komorou Parlamentu (4 členové), Sejmem (2 členové) a prezidentem republiky (3 členové) na šest let, přičemž každé dva roky docházelo k obměně 1/3 KRRiT. V současné době (po novelizaci mediálního zákona v roce 2005) se KRRiT skládá z pěti členů, kteří jsou voleni jako celek na šestileté období, s nemožností znovuzvolení na další období.³⁴⁹

Volbu členů provádí Sejm (2 členy), prezident republiky (2 členy) a Senát (1 člen). Ze svých členů vybírá KRRiT předsedu a na jeho návrh místopředsedu. Svoji činnost KRRiT vykonává prostřednictvím Úřadu KRRiT, který je financován ze státního rozpočtu.³⁵⁰

Mezi hlavní úkoly KRRiT patří: příprava koncepce státní politiky v oblasti rozhlasového a televizního vysílání (ve spolupráci s premiérem), stanovení podmínek pro provozování vysílání, rozhodování o udělení licencí, kontrola činnosti provozovatelů vysílání, monitorování vysílaného obsahu, stanovení poplatků za licence a výše koncesionářských poplatků (v součinnosti se zákonem o koncesionářských poplatcích; viz níže).³⁵¹ Každoročně KRRiT předkládá Sejmu, Senátu a Prezidentovi zprávu o působení rady v minulém roce. Sejm i Senát mohou tuto zprávu přijmout nebo odmítnout. Pokud v obou komorách dojde k jejímu odmítnutí, mandát všech členů KRRiT končí po uplynutí čtrnácti dnů od přijetí posledního rozhodnutí. Funkční období Rady však nekončí, pokud odmítnutí zprávy nepotvrdí prezident.³⁵² Podle některých autorů je toto jasné vyjádření závislosti KRRiT na Sejmu i Senátu a prezidentovi.³⁵³

---

³⁴⁹ Toto období je počítáno od chvíle jmenování posledního člena do funkce a vykonávají svou činnost do doby jmenování svých nástupců čl. 7 bod 4 mediálního zákona.

³⁵⁰ Čl. 9 bod 4 mediálního zákona.

³⁵¹ Čl. 6 bod 2 mediálního zákona.

³⁵² Čl. 12 mediálního zákona.

³⁵³ Sobczak, J.: *Radiofonia i telewizja. Komentarz do ustawy*. Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2001, s. 191.

10 ZÁVĚR

V této diplomové práci jsem se pokusila prozkoumat a porovnat právní úpravu hromadných sdělovacích prostředků veřejné služby. Zaměřila jsem se na sdělovací prostředky veřejné služby, které provozují rozhlasové a televizní vysílání v ČR a Polsku. Vycházela jsem přitom z nejdůležitějších právních předpisů, které regulují tato média.

Na začátku práce bylo nutné vymezit některé pojmy a vysvětlit, v jakém významu budou v práci dále užívány. Učinila jsem tak nejprve dle teorie masové komunikace a poté pohledem práva, protože jak jsem uvedla v úvodu práce, tak zkoumání médií veřejné služby se nachází na pomezí různých disciplín. Zde bylo stěžejní právo a teorie masové komunikace. Vzhledem k tomu, že se tato práce soustředila na rozhlasové a televizní vysílání, definovala jsem je a rozlišila provozovatele vysílání. Následně jsem se zabývala obecnějšími aspekty regulace vysílacích médií a tím, jak jsou regulována vysílací média v ČR. Než-li jsem překročila k analýze regulace médií veřejné služby v ČR, tak jsem rozebrala koncept veřejného zájmu a veřejné služby a uvedla některé principy vysílání veřejné služby.

Veřejnou službu ve sféře rozhlasového a televizního vysílání zajišťuje v České republice Česká Televize a Český Rozhlas, v Polsku pak Polská televize a Polský rozhlas.

V obou státech podléhalo rozhlasové a televizní vysílání několik desítek let kontrole a řízení státu. S přechodem k demokratickému zřízení se z tohoto řízení vymanila a ze státních médií se stala média veřejné služby. V obou zemích byl zakotven duální systém vysílání, a tak vedle médií veřejné služby začaly na mediálním trhu působit soukromé subjekty. Regulace vysílacích médií se stala součástí demokratického politického procesu. V počátku však byly některé aspekty regulace rozhlasového a televizního sektoru provedeny chaoticky. Nová legislativa, ač inspirovaná systémem regulace v západní Evropě, nedokázala trh s vysílacími médii úplně oprostít od politických vlivů. Jak bylo naznačeno v textu, tak se do dnešních dní setkáváme s určitou mírou vlivu politické moci na médií veřejné služby.

V úvodu jsem stanovila čtyři základní okruhy ke srovnání právní regulace médií veřejné služby obou zemí. Díky srovnání s ekvivalentními institucemi v jiné zemi jsem mohla lépe reflektovat určité aspekty fungování médií veřejné služby v ČR. V rámci závěrečného zhodnocení bych shrnula některé stěžejní poznatky, ke kterým při zpracování práce došlo.

Nejprve se musím zmínit o rozdílném přístupu ve způsobu právní úpravy médií veřejné služby v obou zemích. V ČR nalezneme pro regulaci ČT i ČRo zvláštní právní předpisy (zákon o ČT a zákon o ČRo). Polská úprava veřejných médií je zakotvena v polském mediálním zákoně.

Dokumentem, který blíže upravuje fungování médií veřejné služby, je shodně v obou případech Statut. V rámci české úpravy je zajímavé, že Statut ČRo je rozsáhlejší, než-li Statut ČT. Statut ČT má 10 a Statut ČRo má 19 článků. Statut Polské televize a Polského rádia mají oba shodně 7 článků. Jedná se o úpravu podobnou té české, s tím rozdílem, že polské Statuty více rozvádějí obchodní činnost a kapitál veřejných médií.

Na počátku analýzy právní úpravy v obou zemích jsem se nejprve zabývala základními aspekty regulace, a to podle zákona o vysílání v ČR a polského mediálního zákona. Následně jsem představila média, která poskytují veřejnou službu v rozhlasovém a televizním vysílání. Zde jsem v zákonech narazila na jejich odlišné pojmenování. Český zákonodárce hovoří o provozovatelích vysílání ze zákona, polský o veřejných vysílacích organizacích.

Ze srovnání naší a polské organizace a řízení médií veřejné služby jsou zřejmé některé odlišnosti. Polská televize a Polské rádio jsou organizovány na základě tržních principů ve formě akciových společností. Naopak ČT a ČRo mají specifickou úpravu, která se oddaluje od tradičních forem podnikání. Hlavní orgány médií veřejné služby jsou u nás zakotveny a upraveny v zákoně o ČT a zákoně o ČRo. Orgány Polské televize a rádia jsou zmíněny pro obě tyto vysílací organizace v mediálním zákoně. Jejich podrobnou úpravu nalezneme až ve Statutu Polské televize a Polského rádia. Bližší vnitřní organizaci v obou zemích rozpracovává organizační řád.³⁵⁴ Navíc Statut Polské televize (i Polského rádia) stanovuje, aby se veřejná média organizovala způsobem, který zajistí její autonomii, hospodárné vedení, řízení a kontrolu podle principů, kladených na akciové společnosti. Organizační rozdělení v Polsku zajišťuje pro polská veřejná média lepší akceschopnost, jakož i přehlednost v otázkách rozhodování a rozrůzněnost ve způsobu sestavování jednotlivých správních orgánů. Struktura ČT nemá základ v žádném modelu tržního subjektu a dochází zde k výrazné koncentraci moci v rukou generálního ředitele.

Jako další jsem provedla srovnání pojetí veřejné služby, jak ji formulují dané zákony. V ČR definuje veřejnou službu, úkoly médií při naplňování této služby, jakož i formy naplňování, zákon o ČT a zákon o ČRo a konkretizují je Kodexy obou médií. V Polsku úprava těchto oblastí vychází z polského mediálního zákona, který doplňuje autoregulační předpis Zásady naplňování veřejné služby, jenž se ve velké míře podobá Kodexům u nás. Ve vymezení služby veřejnosti lze nalézt rozdíly především v jejím dosahu, neboť český zákonodárce počítá s jejím působením na území ČR (byť nevylučuje přeshraniční působení).

---

³⁵⁴ Srovnání organizační struktury v Příloze č.

Polská úprava však počítá s působením Polské televize a Polského rádia a její služby veřejnosti do zahraničí. Jednotlivé úkoly a podoby naplňování veřejné služby v oblasti rozhlasového a televizního vysílání se v obou úpravách v zásadě překrývají. Tento stav plyne mj. i z podobného historického a společenského základu pro vysílání veřejné služby. Nalezneme proto jen velmi málo rozdílů v právní úpravě. Specifickým úkolem polských médií veřejné služby je starat se o rozšiřování správného a spisovného polského jazyka a zamezit vulgaritě vyjadřování v pořadech. Podobné ustanovení v ČR, které by upravovalo jazykový projev, nenajdeme.

Regulaci obsahu vysílacích médií zajišťuje v obou případech zákon o vysílání (polský mediální zákon), který má působnost i na média veřejné služby. Ve srovnání této oblasti mě v polském mediálním zákoně překvapila absence povinnosti opatřovat pořady titulky pro neslyšící a zpřístupňovat vysílání pro zrakově postižené. Přesto je Polská televize velmi činná v této oblasti. Vychází to z poslání veřejné služby, které spočívá mj. v poskytnutí rovného přístupu všem k veřejnému vysílání. V roce 2010 se Polská televize připojila k partnerství „Televize bez hranic“, které se snaží zpřístupnit vysílání pro co největší počet sluchově a zrakově postižených osob. Dalším rozdílem je např. čas vymezený pro vysílání pořadů, který by mohl ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí, jenž je v Polsku stanoven na 23. hodinu a u nás na 22. hodinu.

V oblasti rozhlasového a televizního vysílání je standardem právní zakotvení a úprava nezávislého regulačního orgánu, který by znemožňoval ovlivňování nezávislosti a objektivitě médií před vlivem politických, vládních i jiných zájmů. Polsko ani ČR není výjimkou. V obou státech je tento regulační orgán zakotven. Oba mají dohled nad médii veřejnými, ale i soukromými. Polský regulační orgán KRRiT je zakotven v Ústavě Polska a polském mediálním zákoně. Českou RRTV zakotvuje zákon o vysílání. Oba regulační orgány se liší způsobem jmenování, počtem členů a svými kompetencemi. V ČR je třináctičlenná RRTV jmenována předsedou vlády na návrh PSPČR na šestileté funkční období. Pětičlenná KRRiT v Polsku je jmenována Sejmem, Senátem a prezidentem na šest let. Činnost obou regulačních orgánů zabezpečuje Úřad rady. U regulačních orgánů se dbá na jejich nezávislé postavení. Samotné ustavování a odvolávání členů, stejně jako neslučitelnost funkcí členů či její financování musí zohledňovat jejich nezávislost. Způsob volby RRTV by mohl implikovat její závislost na politické moci, respektive politických stranách v parlamentu. Pokud však situaci porovnáme s Polskem, kde je volba rozdělena mezi exekutivu i legislativu, zjistíme, že i zde se v praxi se ukazuje, že ačkoliv měla tato koncepce jmenování členů zajistit jejich

reprezentativnost, efektivitu fungování KRRiT a ochranu před politickými vlivy, jsou členové mnohdy propojeni s politickou sférou a je zde také patrný určitý politický vliv.

Regulační orgány v obou zemích převzaly zkušenosti od podobných institucí ze zahraničí a na základě místních zvyklostí, velikosti mediálního trhu a dalších národních specifik si za léta svého fungování vytvořily vlastní identitu. Mezi jeden z hlavních rozdílů v kompetencích obou regulačních orgánů patří to, že KRRiT má na rozdíl od RRTV rozhodující slovo při obsazování správních, dozorčích i programových rad, tedy vliv na celý management.

Odlišně funguje v obou systémech dohled nad fungováním a hospodařením médií veřejné služby. ČT a ČRo má pro tyto potřeby zřízeny Rady (Rada ČT/ČRo, někdy také tzv. malá rada). V Polsku nad činností institucí veřejné služby dohlíží dozorčí rada, kterou vybírá KRRiT.

Rozdíly shledáme i v posledním okruhu, který byl v této práci srovnáván – způsobu financování médií veřejné služby. V obou případech je financování těchto médií vícezdrojové. Pozoruhodné je, že pro většinu bývalých komunistických zemí je typický nedostatek financí na média veřejné služby, ale v Polsku se s tímto jevem nesetkáme. Významnou část zdrojů zde tvoří reklama, která na rozdíl od ČR není omezena zvláštním režimem, který by se lišil od úpravy reklamy v soukromých médiích. V obou zemích jsou zdrojem rozhlasové a televizní poplatky. Zajímavé je srovnání dopadů právní úpravy televizních poplatků jako jednoho ze zdrojů financování činnosti médií veřejné služby. Polská úprava se vyznačuje rozsáhlým výčtem osob, které jsou osvobozeny od platby poplatků a vzhledem k výši poplatků by se dalo říci, že vyšší objem prostředků vybraných na poplatcích mají média veřejné služby v ČR. Na druhé straně Polská televize zaujímá dominantní postavení na trhu s reklamou a reklama tvoří přes 50 % jejich příjmů.

Předkládanou práci jsem se snažila odhalit širší okruh působnosti médií veřejné služby v obou zemích a naznačit stěžejní odlišnosti právní úpravy médií veřejné služby. Přes některé odlišnosti a problémy médií veřejné služby v ČR i Polsku je jejich společným cílem především spokojenost diváka u rozhlasového přijímače a televizoru, který se k němu bude navracet. Mnohé hlasy volají po zrušení médií veřejné služby. Osobně se domnívám, že svoji opodstatněnost mají i v dnešní době. Přehnaná konzervativnost, která je jim často vyčítána se může stát jejich plusem, protože součástí této konzervativnosti je ochrana hodnot, které se z tržního sektoru vysílání pomalu vytrácejí.

RESUME

For this thesis, I chose the subject which is located on the border between law and theory of mass communication. It focuses on public service broadcasters in television and radio broadcasting and their regulation.

With increasing influence of media has been created the need of society to create certain rules and principles for its operating. The central normative system that regulates the media is law. I concentrate on radio and television broadcasters, which are subjects to stricter regulation than other media. The objective of this work is to compare the regulation of public service media in Poland and Czech Republic. For the comparison were selected four areas: organization and management, mission, objectives and principles which fulfil the public service, their regulatory authorities and the way of funding of public media.

The first part defined terms and explains the significance of them at work – it's based on two views of law and theory of mass communication. Then I defined radio and television broadcasting, introduce the general aspects of the regulation of broadcasting media and dismantle the concept of public interest and public service. Then I crossed on Czech public media – Czech Television and Czech Radio.

The first part of analysis covers the basis of the Czech Television and Radio, their internal signs. Second part includes some concrete tasks of Czech Television and Radio in delivering public service and puts emphasis on not only to the view from outside, but also view from the inside, especially its controlling bodies. I concentrate to the regulatory authorities of the Czech Television and Czech Radio and way of their funding.

Next part of the work proposes to analyze the same problems of public media and their regulation as in the case of the Czech Republic. I compare these areas with the Polish Television and Polish Radio. This means a description of the legal framework regulating the activities of the Polish Television and Polish Radio in the field of service to the public and further details applicable. There are an important features represent the differences to the Czech situation.

It is also necessary to present the sources, which served as the base of this work. The main role played Czech and Polish legislation and supra-national legislation. There were also important theoretical sources - books, dictionaries, textbooks and some of the decisions of the institutions that solve the issues of the television broadcasting. Special standing has electronic sources and internal regulations of institutions, press releases, yearbooks etc.

ANOTACE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce:

Hromadné sdělovací prostředky veřejné služby a jejich regulace – komparace České republiky a Polska

Název práce v AJ:

Public Service Broadcasters and their regulation – Comparison the Czech Republic and Poland

Vysoká škola:

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra žurnalistiky

Autor práce: Alice Dvořáková

Vedoucí práce: JUDr. Olga Pouperová, Ph. D

Abstrakt v ČJ:

Práce se věnuje hromadným sdělovacím prostředkům veřejné služby a jejich regulaci. Srovnává právní úpravu provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání v ČR a veřejných vysílacích organizací v Polsku. Při komparaci českých a polských médií veřejné služby se práce soustředí na organizaci a řízení, poslání, úkoly a zásady, kterými naplňují veřejnou službu, jejich regulační orgány a způsob financování.

Abstrakt v AJ:

The thesis is dedicated to the public service broadcasters and their regulation. It compares legal regulation of public radio and television broadcasters in the Czech Republic with Polish. Comparison public media focuses on organization and management, mission, objectives and principles which fulfils the public service, their regulatory authorities and the way of funding of public media.

Klíčová slova v ČJ:

Hromadné sdělovací prostředky, média veřejné služby, veřejná služba, regulace, rozhlasové a televizní vysílání, Česká televize, Český rozhlas, Polská televize, Polské rádio.

Klíčová slova v AJ: Mass Media, public service broadcasting, public media, regulation, radio and television broadcasting, Czech Television, Czech Radio, Polish Television, Polish Radio.

Rozsah práce: 88 s., 219 612 znaků.

11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

LITERATURA

BARTOŇ, M.: *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. Linde, Praha 2010.

BARTOŇ, M.: *Svoboda projevu a její meze v právu ČR*. Linde, Praha 2002.

BOBINSKI, K.: *Public Broadcasting: The Case of Poland*. Report for the Association of European Journalist. Linz, 2008. /online/ Dostupné z <http://www.aej-uk.org/media-08-Pol-1.doc>, poslední úprava 8. 5. 2011.

BURKART, R.: *Kommunikationswissenschaft. Grundlagen und Problemfelder. Umriss einer interdisziplinären Sozialwissenschaft*. UTB, Köln 1995.

BURTON, G.- JIRÁK, J.: *Úvodu do studia médií*. Bannister a Principal, Brno 2001.

DEFLEUR, M. L. – BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S. J.: *Teorie masové komunikace*. Karolinum, Praha 1996.

DRGONEC, J.: *Základy masmediálního práva*. Eurokódex, Bratislava 2008.

FILAS, R. – PLANETA, P.: *Media in Poland and Public Discourse* in CZEPEK, A. – HELLWIG, M. – NOWAK, E.: *Press freedom and pluralism in Europe: concepts and conditions*. Intellect Books, United Kingdom 2009, s. 142-163.

FISKE, J.: *Introduction to communication Studies*. Routledge, London 1990. 2nd edition.

GERLOCH, A.: *Teorie práva*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň 2009.

GIDDENS, A.: *Sociologie*. Argo, Praha 1999.

HARVÁNEK, J.: *Teorie práva*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň 2008.

HAVRÁNEK, B.: *Slovník spisovného jazyka českého III, M-O*. Academia, Praha 1989.

HENDRYCH, D.: *Právní slovník*. C. H. Beck, Praha 2003.

CHALOUPKOVÁ, H.- HOLÝ, P.: *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a přepisy související. Komentář*. 1. vydání, Praha, C.H. Beck, 2004, ISBN 80-7179-849-5.

JAKUBOWICZ, K.: *Poland* in Kelly, M. J. – Mazzoleni, G. – McQuail.: *Media in Europe: The Euromedia Research Group*. London, 2004, p. 169-179.

JELÍNEK, J.- BEČKA, J. V. – TĚŠITELOVÁ, M.: *Frekvence slov, slovních druhů a tvarů*. Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1961.

JEŠUTOVÁ, E. a kol.: *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. ČRo, Praha 2003.

- JIRÁK, J.- KÖPPLOVÁ, B.: *Média a společnost*. Portál, Praha 2003.
- JIRÁK, J. - KÖPPLOVÁ, B.: *Masová média*. Portál, Praha 2009.
- KLÉGR, A.: *Tezaurus jazyka českého: slovník českých slov a frází souznačných, blízkých a příbuzných*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2007. Vydání 1.
- KLIMKIEWICZ, B.: *Poland in Media ownership and its impact on media independent and pluralism*. Peace Institute Ljubljana, Slovenia. Nedatováno. /online/ Dostupné na: http://www2.mirovni-institut.si/media_ownership/preface.htm, poslední úprava 29. 4. 2011.
- KNAPP, V.: *Teorie práva*. C.H. Beck, Praha 1995.
- KROUPA, J. a kol.: *Mediální právo*. Masarykova univerzita, Brno 2009.
- KUBŮ, L.- HUNGR, P. – OSINA, P.: *Teorie práva*. Linde, Praha 2007.
- KUNCZIK, M.: *Základy masové komunikace*. Karolinum, Praha 1995.
- LINDSTROM, M.: *Buyology. Truth and Lies About Why We Buy*. Doubleday, New York 2008.
- MADAR, Z.: *Slovník českého práva*. 2. díl, P-Z. Linde, Praha 1999.
- MALETZKE, G.: *Kommunikationswissenschaft im Überblick. Grundlagen, Probleme, Perspektiven*. VS Verlag, Opladen 1998.
- MCLUHAN, M.: *Understanding media. The extension of Man*. Mc Graw-Hill Book Company, Cambridge 1964.
- MCQUAIL, Denis: *Úvod do teorie masové komunikace*. Portál, Praha 2007.
- MOSCOVICI, S.: *Social Representation: Exploration in social psychology*. Polity Press, Cambridge 2000.
- MUSIL, J.: *Elektronická média v informační společnosti*. Votobia, Praha 2005.
- MUSIL, J.: Etika a regulace médií in *Etika a regulace médií*. Sborník příspěvků. Centrum Mariapoli, vydalo hnutí fokoláre, Praha 23. 9. 2003.
- OSVALDOVÁ, B – HALADA, J. a kolektiv: *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Libri, Praha 1999.
- PITTERMANN, J. – SATERKOVÁ, J. – ŠNÁBL, V.: *(Prvních) 10 let České televize*. Česká televize, Praha 2002.
- POKORNA – IGNATOWICZ, K.: *O przyczynalki skutkach upolitycznienia Telewizji Polskiej* in Szpunar, M.: *Media a polityka*. Rzeszow, 2007.

- POUPEROVÁ, O.: *Regulace médií*. Leges, Praha 2010.
- PROKOP, D.: *Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích*. Karolinum, Praha 2005.
- PRŮCHA, P.: *Správní právo obecná část*. 6. doplněné a aktualizované vydání. MU, Brno 2004.
- RABOY, M.: *Public Broadcasting for the 21 st century*. University of Luton Press, Bedfordshire 1995.
- REIFOVÁ, I. a kolektiv: *Slovník mediální komunikace*. Portál, Praha 2004.
- ROZEHNAL, A.: *Mediální právo*. 1. vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2004.
- SHELLMAN, B. a kolektiv: *Média základní pojmy, návrhy, výroba*. Europa-Sobotáles, Praha 2004.
- SLÁDEČEK, V.: *Obecné správní právo*. 2. vydání. Aspi, Praha 2009.
- ŠMÍD, M.: *Stručný slovník elektronických médií*. UK Praha, 1995. /online/ Dostupný na: <http://tucnak.fsv.cuni.cz/~smid/knih/SLFIN.rtf> poslední úprava 2. 4. 2011.
- ŠMÍD, M.: *Média, Internet, TV NOVA a já*. ISV, Praha, 2000.
- ŠMÍD, M.: *Veřejnoprávní a soukromé televize v některých evropských zemích*. Parlamentní institut, Praha 2004.
- SZPUNAR, M. (ed.). *Media a polityka*. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania, Rzeszów 2007.
- TRAMPOTA, T.: *Zpravodajství*. Portál, Praha 2006.
- THOMPSON, J. B.: *Média a modernita. Sociální teorie médií*. Karolinum, Praha 2004.
- VYBÍRAL, Z.: *Psychologie komunikace*. Portál, Praha 2009.
- ONG W. J.: *Technologizace slova : mluvená a psaná řeč*. Nakladatelství Karolinum, Praha 2006.

ČLÁNKY

ARMSTRONG, M.: Public Service Broadcasting in *Fiscal Studies* vol. 26(3), roč. 2005, s. 281-299.

BARTOŇ, M.: Postavení a charakteristika RRTV in *Správní právo* č. 1-2, roč. 2004 s. 14-38.

BERTRAND C. J.: Proposal for a Center on Media Ethics in *Media Ethics*, Issue 7/1/08.

ČEBIŠOVÁ, T.: Veřejná služba na prahu 21. století in *Acta Iuridica Olomouensis* vol. 1-2 roč. 2001.

JIRÁK, J.: Regulace médií. Metodický portál, 2006. /online/ Dostupné na: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/554/REGULACE-MEDII.html/>, poslední úprava 8. 5. 2011

JIRÁK, J.- KÖPPLOVÁ, B.: Mediální technologie. Televize. Metodický portál, 2006. /online/ Dostupné na: <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/551/MEDIALNI-TECHNOLOGIE---TELEVIZE.html/>, poslední úprava 8. 5. 2011.

JIRÁK, J.-KÖPPLOVÁ, B.: Mediální studia: východiska a výzvy in *Mediální studia* I., 1., s. 12-25. Syndikát novinářů ČR, Praha 2006.

KUBLIK, A.: Afera Rywina in *Gazeta Wyborcza*, vydáno 7. 5. 2009. /online/ Dostupné na: http://wyborcza.pl/1,76842,6578373,Afera_Rywina.html, poslední úprava 29. 4. 2011.

MOE, H.: Defining public service beyond broadcasting: the legitimacy of different approaches in *International Journal of Cultural Policy*, Issue 1., Vol. 17, p. 52-68.

SAKOWSKA, M.: The freedom of speech and law of public media in Poland. University of Lodz, Nedatováno. /online/ Dostupné na: http://www.ostrecht.uni-koeln.de/fileadmin/dateien/internationale_kooperationen/Europaeische_Seminare/WS04_05/sakowska.pdf, poslední úprava 25. 4. 2011.

SPARKS, C.: The media as a power for democracy in *The Public (Javnost)* č. 1-2, roč. 1995, s. 45-61.

SRNOVÁ, V.: Vojenští policisté po zásahu v ČT odnesli dokumenty a techniku. /online/ Dostupné na: <http://www.ct24.cz/domaci/117942-vojensti-policiste-po-zasahu-v-ct-odnesli-dokumenty-a-techniku/>, poslední úprava 4. 4. 2011.

SYVERTSEN, T.: The Many Uses of Public Service Koncept in *Nordicom Review*, vol. 20, No. 1, p. 5-12. /online/ Dostupné na: http://www.nordicom.gu.se/common/publ_pdf/33_syvertsen.pdf, poslední úprava 26. 4. 2011.

ŠMÍD, M.: Mediální zákon - nejen o poplatku. /online/ Dostupné na: <http://www.ct24.cz/blogy/56637-polsky-medialni-zakon-nejen-o-poplatku/>, poslední úprava 5. 4. 2011.

PRIMÁRNÍ PRAMENY

České

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Zákon č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a změně některých zákonů

Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů

Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu

Zákon č. 483/1991 Sb. O České televizi

Zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 247/1995, o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů

Zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů

Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

Zákon Federálního shromáždění č. 136/1991 Sb., o rozdělení působnosti mezi Českou a Slovenskou Federativní republikou a Českou republikou a Slovenskou republikou ve věcech tisku a jiných informačních prostředků, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 233/2001, kterou se vydává Seznam událostí značného společenského významu.

Kodex ČT

Kodex ČRo

Statut ČT

Statut ČRo

Deklarace o partnerství ČT a ČRo

Výroční zpráva o činnosti ČT za rok 2010

Výroční zpráva o činnosti ČRo za rok 2010

Výroční zpráva o činnosti RRTV za rok 2010

Organizační řád ČT

Polské

Ustawa o radiofonii i telewizji, Dz. U 2005 Nr 7, poz. 34.

Ustawa o opłatach abonamentowych Dz. U 2005 Nr 85, poz. 728

Ustawa o zmianie konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U 1992 Nr 7, poz. 33.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, , Dz. U 1997 Nr 78, poz. 483.

Ustawa ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej Dz. U. 2007, Nr 190 poz. 1360

Ustawa z ordynacja wyborcza do parlamentu Europejskiego Dz.U. 2010 Nr 212, poz. 1385

Ustawa o wyborcze prezidenta Rzeczypospolitej Polskiej Dz. U. 2010 Nr 72, poz. 467

Ustawa Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw Dz. U. 2010 Nr 176, poz. 1190

Regulamin Organizacyjny Spolki Telewizja Polska S.A
Regulamin Pracy Zarządu Spółki Telewizja Polska S.A.
Regulamin Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska S.A
Statut spolki TVP S.A
Statut spolki PR-S.A
Zasady realizowania misji publicznej

Evropské

Směrnice č. 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách)

Směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

Doporučení RE č. 1641(2004) Veřejnoprávní rozhlas a televize

Doporučení Parlamentního shromáždění/Rec(2007)3 Výboru ministrů členským státům o úloze médií veřejné služby v informační společnosti

Doporučení Rady Evropy R (2000) 23.

INTERNETOVÉ ZDROJE

www.krrit.pl

www.ceskatelevize.cz

www.ceskyrozhlas.cz

www.tvp.pl

www.prsa.com.pl

<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/>

http://www.euroskop.cz/gallery/2/772-umluva_o_ochrane_lidskych_prav_a_svobod.pdf

http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/pluralism/index_en.htm

<http://www.ard.de/intern/organisation/-/id=8036/rnvfb8/index.html>

http://www.bbc.co.uk/historyofthebbc/resources/in-depth/reith_1.shtml

<http://portal.unesco.org/>

<http://www.digizone.cz/clanky/co-obsahuje-finalni-navrh-tpp/>

<http://www.ebu.ch/>

<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=539>

<http://www.ato.cz/co-je-to-ato/poslani>

<http://latinsky-slovník.latinsky.cz/latinsko-cesky/>

http://www.spir.cz/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1

<http://www.rpr.cz/cz/profil.php>

<http://www.rrtv.cz>